

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ÖĞRETMENLERİN YAPMIŞ OLDUĞU EV ZİYARETLERİNİN
AİLE ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Fulya ÖNCÜL

Ankara, 2011

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

ÖĞRETMENLERİN YAPMIŞ OLDUĞU EV ZİYARETLERİNİN
AİLE ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Fulya ÖNCÜL

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Fatma TEZEL ŞAHİN

Ankara, 2011

JÜRİ ONAY SAYFASI

Fulya ÖNCÜL'e ait "ÖĞRETMENLERİN YAPMIŞ OLDUĞU EV ZİYARETLERİNİN AİLE ÜZERİNDEKİ ETKİSİ" başlıklı tezi 09.05.2011 tarihinde jürimiz tarafından değerlendirilerek Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

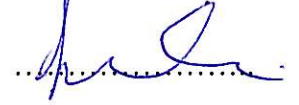
Adı Soyadı

İmza

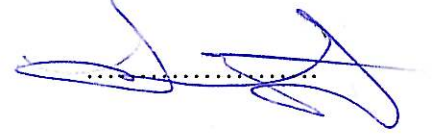
Başkan: Prof.Dr. Gülen BARAN

Üye (Tez Danışmanı): Yrd. Doç. Dr. Fatma TEZEL ŞAHİN

Üye: Doç.Dr Adalet KANDIR

ÖN SÖZ

Bu çalışma, öğretmenlerin yapmış olduğu ev ziyaretlerinin aile üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Tez; aile katılımının tanımı, önemi, niçin gerekli olduğu, amaçları, yararları, aile katılımında kullanılan yöntemler ve ev ziyaretleri ile ilgili literatür bölümü, konu ile ilgili yapılmış araştırmalar, araştırmanın amacı, önemi, varsayımlar, kapsam ve sınırlılıklar, yöntem, bulgular ve tartışma, sonuç ve öneriler bölümlerinden oluşmaktadır.

Lisansüstü eğitimime başladığım ilk günden itibaren bana gerçek anlamda tez danışmanlığı yapmanın yanı sıra çalışma konusunun belirlenmesinden, tezin yazım formatına kadar her türlü ayrıntı ile bıkıp usanmadan ilgilenen, bilgi ve tecrübeleriyle çalışmanın her aşamasında desteğini esirgemeyen, tükenmeyen sabrı ve sevecenliği ile bana büyük bir güven aşılayan ve çalışma azmimi güçlendiren sevgili danışmanım, sevgili hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Fatma Tezel Şahin'e en içten şükranlarımı sunarım.

Sevgili ailem, siz bana sorumluluğu, çalışmayı, paylaşmayı öğrettiniz ve bu çalışma tüm bunların eseridir. Eğitim hayatım boyunca ve araştırmamın her aşamasında beni yönlendiren, maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, sevgileri, destekleri ve ödenmesi imkânsız emekleriyle her zaman yanımda olan canım annem Rukiye Öncül'e; canım babam Ömürcan Öncül'e, canım kardeşim Kübra Öncül'e sonsuz teşekkürler bu çalışma size ithaftır.

Desteğini her zaman hissettiğim Sayın Doç. Dr. Adalet Kandır hocama, tezimde kullandığım Ev Ziyaretleri Değerlendirme Formum için uzman görüşlerini sunan değerli hocalarım Dr.Saide Özbey'e, Dr. Münevver Can Yaşar 'a, Öğretim Görevlisi Dr. Gözde İnal'a, Arş. Gör. Fatma Elif Kılınç'a, Arş. Gör. Özlem Çamlıbel Çakmak'a, istatistiklerime yardımcı olan Ahmet Gül'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Araştırmam sırasında umutsuzluğa kapıldığım anlarda beni destekleyen ve çalışmayı sürdürmemi sağlayan Kerem Baş'a, canım dostum Banu Kil'e, canım ev

arkadaşım Münevver Sarıkaya Uzunyol'a ve teyzem Sevdije Alpak ve ailesine teşekkür ediyorum.

Araştırmama büyük bir istekle katılan ve eğitim programımı rahat bir şekilde uygulamamı sağlayan Köroğlu İlköğretim Okulu'na 2009–2010 Eğitim Öğretim yılında anasınıfına çocuklarını gönderen sayın velilere ve çocuklarına, anasınıfı öğretmeni Merve Şahin'e, araştırmamı yapmamı destekleyen ve gerekli izinleri sağlayan okul idarecileri Ali Demir ve Mehmet Özkan'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Yüksek lisans eğitimim boyunca maddi desteğiyle çalışmama katkıda bulunan TÜBİTAK-BİDEB-2210-Yurt içi Yüksek Lisans Programına teşekkür ederim.

Fulya ÖNCÜL
Ankara,2011

ÖZET

ÖĞRETMENLERİN YAPMIŞ OLDUĞU EV ZİYARETLERİNİN AİLE ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

ÖNCÜL,FULYA

Yüksek Lisans, Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı.

Tez Danışmanı: Yrd. Doç.Dr. Fatma TEZEL ŞAHİN

Nisan-2011, 165 sayfa

Bu araştırmada, öğretmenlerin yapmış olduğu ev ziyaretlerinin aile üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bu doğrultuda araştırma ön-test, son test kontrol gruplu deneysel desen üzerine modellenmiştir.

Araştırmanın örneklemini 2009-2010 eğitim öğretim yılında Bolu ilinde bulunan, sadece veli toplantılarıyla sınırlı olarak aile katılım çalışmaları yapan bir okul öncesi eğitim kurumu ve bu kurumun 5-6 yaş grubuna devam eden il merkezinde yaşayan 20 çocuk ve annesi; köyde yaşayan 20 çocuk ve annesi deney grubunu; il merkezinde yaşayan 10 çocuk ve annesi; köyde yaşayan 10 çocuk ve annesi kontrol grubunu oluşturmak üzere, toplam 60 anne-çocuk araştırmanın örneklem grubunu oluşturmuştur.

Araştırmada ön test, son test ve kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından deney grubundaki annelere uygulanmak üzere Ev Ziyareti Programı hazırlanmıştır. Programın uygulanması on dokuz hafta sürmüştür. Ev ziyareti programında annelere okul öncesi eğitimin önemi, gelişim alanlarına etkisi ve anne çocuk iletişimi, oyun ve oyuncakların çocuklar üzerindeki etkileri hakkında bilgi verilmesi, annelerle çocuklarına oynamaları için artık materyalle dokunma kartı hazırlanması, maske ve kukla yapılmasına yönelik uygulamalara yer verilmiştir. Kontrol grubuna ise ev ziyareti yapılmamıştır.

Deney ve kontrol gruplarında yer alan anne babalara ve çocuklarına demografik bilgilerini almak amacıyla “Genel Bilgi Formu” ; deney ve kontrol grubunda yer alan

annelerin ev ziyaretleri hakkındaki düşüncelerini belirlemek amacıyla Mann ve Meyer tarafından geliştirilen “Ev Ziyareti Değerlendirme Formu” araştırmacı tarafından düzenlenerek kullanılmıştır. Bu formlar deney grubundaki annelere, “Ev Ziyareti programından önce ön test, programın uygulanmasından sonra ise son test olarak verilmiştir. Aynı form kontrol grubuna ön test ve son test olarak uygulanmıştır.

Genel Bilgi Formu ve Ev Ziyareti Değerlendirme Formu aracılığıyla toplanan veriler SPSS 15 paket programı yardımı ile değerlendirilmiştir. Anne babalara ve çocuklara ait demografik bilgilere ilişkin dağılımları frekans ve yüzde değerleri olarak verilmiştir. Ev Ziyareti Değerlendirme Formunda deney ve kontrol grubuna ait ön test ve son test verilerini analiz etmek için Student t testi kullanılmıştır. Ev Ziyareti Değerlendirme Formunda deney ve kontrol grubunda ön test ve son testlerin karşılaştırılması için bağımlı gruplarda t testi kullanılmıştır. Ev Ziyareti Değerlendirme Formunda deney grubunda yaşanan yere, annenin öğrenim durumuna göre, çocukların cinsiyetine, doğum sırasına göre ev ziyaretleri etki puanı değerlendirmesi ön test ve son test karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Ev Ziyareti Değerlendirme Formunda deney grubunda çocukların kardeş sayılarına ve annenin yaşına göre ev ziyaretleri etki puanı değerlendirmesi ön test ve son test karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin çocuğun eğitiminde rolüne ve yerine, çocuğun eğitiminde kendini yeterli bulma durumuna, ev ziyaretlerinin faydasına, ev ziyaretlerinin çocuğa ve öğretmene faydasına, ev ziyaretlerinin günlük işleri engelleme durumuna ilişkin görüşleri frekans ve yüzde değerleri olarak verilmiştir.

Ev ziyareti programı sonrasında; öncelikle test puanları arasında anlamlı farklılık olduğu, uygulanan ev ziyareti programı sonrasında deney grubunun son test puan ortalamasının ön test puan ortalamasından yüksek olduğu, deney grubunun son test puan ortalamasının kontrol grubunun son test puan ortalamasından yüksek olduğunu ve uygulanan ev ziyareti programının etkili olduğunu görülmüştür. Ev ziyaretlerinin pek çok yararı olduğu yapılan çalışma sonucunda görülmüştür. Bunun sonucunda öğretmenlerin programlarında ev ziyaretlerine gereken önemi gösterip, ev ziyaretleri yapmalarının gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile katılımı, Aile eğitim programları, Ev ziyaretleri

ABSTRACT

THE EFFECTS OF HOME VISITS THAT TEACHER MADE ON FAMILY

ÖNCÜL, Fulya

Master Thesis, Department of Pre-school Education

Advisor: Asist Prof. Fatma TEZEL ŞAHİN

April-2011, 165 pages.

This study investigated the effect of teachers on his family home visits. This line of research pre-test, post test control group design is modeled on.

The sample survey in 2009-2010 in Bolu province, only a limited range of family participation in meetings of the data pre-school educational institution and is engaged in the work of this institution continues to age groups 5-6, and the mother of 20 children living in the center, and the mother of 20 children living in the village, the center and the mother of 10 children living in the village and the mother of 10 children living in control group to create a total sample consisted of 60 mother-child research.

Research, pre-test, post test and control group experimental design was used. Researcher home visit program has been developed to be applied by the mothers in the experimental group. Implementation of the program lasted 19 weeks. Home visiting program for mothers the importance of preschool education, the effect of developmental areas, and maternal and child communication, games and toys to give information about the effects on children, mothers of children touching card to play with materials preparation, mas and puppet making for the applications are given. There is no home visit to control group.

Parents and children in the experimental and control groups in the demographic information in order to get the General Information Form, the experimental and control groups in order to determine the mothers thoughts about home visits and Home Visit Evaluation Form developed by Mann and Mayer used to editing by the researcher. This

forms the experimental group mothers, home visits before the preliminary test program, after the implementation of the program is provided as the final test. The same form as the control group pre-test and post test was applied.

General Information Form the data collected by questionnaire and home visits SPSS 15 aid package program and evaluated. Demographic information for parents and children values are given as frequency and percentage distributions. Home visits assessment in the form of pre-test and final test of the control groups, Student's t test was used to analyze data. Home visit assessment form, the experimental and control groups according to the place of residence, mother's education level, gender of children, which according to the state of being a child domain score assessment of home visits and post-test comparison of pre-tests Mann Whitney U test was used. Home Visit Assessment Form, number of siblings of children in the experimental group and home visits by age of the mother's domain score assessment pre and post test and Kruskal Wallis H test was used for comparison. The mothers in the experimental and control group, instead of child and the role of education, finding the status of the children self sufficient, the benefit of home visit, home visits, and the teacher the benefit of children, home visits to prevent work-day options on the state as the frequency and percentage values are given.

After the home visit program, the priority between the test scores was significant, applied to the experimental group after the home visit program, the average post-test scores were higher than the average pre-test scores, the experimental group post-test scores of the control group post-test scores and is applied to high effective home visiting program was. The study showed that many benefits as a result of home visit we need to show the importance of teachers as result, programs, home visits, home visits should not be engage.

Keywords: Parent Involvement, Family education programmes, Home visits

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	xi
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Aile Eğitimi.....	5
1.1.1. Aile Eğitimi Modelleri.....	9
1.1.1.1. Ev Merkezli Aile Eğitimi.....	10
1.1.1.2. Kurum Merkezli Aile Eğitimi.....	11
1.1.1.3. Kurumsal Okulöncesi Eğitimle Bütünleştirilmiş Aile Eğitimi.....	12
1.1.1.4. Uzaktan Öğretim Yoluyla Bütünleştirilmiş Aile Eğitimi.....	13
1.1.1.5. Çocuktan Çocuğa Eğitim.....	14
1.1.1.6. Mobil Hizmetler.....	15
1.2. Okul Öncesi Dönemde Aile Katılımı.....	19
1.3. Okul Öncesi Dönemde Aile Katılımının Önem ve Gerekliliği.....	22
1.4. Okul Öncesi Dönemde Aile Katılımının Yararları.....	24
1.4.1. Aile Katılımının Çocuk Açısından Yararları.....	25
1.4.2. Aile Katılımının Aile Açısından Yararları.....	27
1.4.3. Aile Katılımının Öğretmen Açısından Yararları.....	29
1.4.4. Aile Katılımının Kurum Açısından Yararları.....	30
1.5. Aile Katılım Çalışmaları.....	31

1.5.1. Ev Ziyaretleri.....	33
1.5.2. İlk Görüşme.....	38
1.5.3. Tanışma Toplantısı.....	38
1.5.4. Veli Toplantısı.....	38
1.5.5. Grup Toplantısı.....	38
1.5.6. Bireysel Görüşmeler.....	39
1.5.7. Ebeveyn Köşesi.....	39
1.5.8. Eğitim Panosu.....	39
1.5.9. Haberleşme Panosu.....	40
1.5.10. Afişler.....	40
1.5.11. Broşürler.....	40
1.5.12. Kitapçıklar.....	40
1.5.13. Dergi ve Gazeteler.....	41
1.5.14. Dilek Kutusu.....	41
1.5.15. Haber Mektupları.....	41
1.5.16. Yazışmalar.....	42
1.5.17. Gelişim Raporları.....	42
1.5.18. Toplu Dosyalar.....	42
1.5.19. Fotoğraflar.....	42
1.5.20. Telefon Görüşmeleri.....	43
1.5.21. Video-Teyp Kayıtları.....	43
1.5.22. Anne Babanın Sınıf İçi ve Dışı Etkinliklerine Katılması.....	43
1.5.23. Konferanslar.....	44
1.5.24. Özel Günlerde Anne Babaları Okula Davet Etme.....	44
1.5.25. Yıl Sonu Sergisi.....	45

1.6. Araştırmanın Amacı.....	46
1.7. Araştırmanın Önemi.....	46
1.8. Varsayımlar.....	49
1.9. Sınırlılıklar.....	49
1.10 Tanımlar.....	50
BÖLÜM II.....	52
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	52
BÖLÜM III.....	65
YÖNTEM.....	65
3.1. Araştırmanın Modeli.....	65
3.2. Evren ve Örneklem.....	65
3.3. Verileri Toplama Teknikleri.....	66
3.3.1. Genel Bilgi Formu.....	66
3.3.2. Ev Ziyareti Değerlendirme Formu.....	66
3.4. Veri Toplama Süreci.....	67
3.4.1. Ev Ziyareti Programının Hazırlanması.....	67
3.4.2. Ev Ziyareti Programının Uygulanması.....	71
3.4.2.1. Ön Testin Uygulanması.....	71
3.4.2.2. Ev Ziyareti Programının Uygulanması.....	72
3.4.2.3. Son Testin Uygulanması.....	74
3.5. Verilerin Analizi.....	74
BÖLÜM IV.....	76
BULGULAR VE YORUMLAR.....	76
4.1. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne Baba ve Çocuklarının Demografik Bilgilerine İlişkin Bulgular.....	76

4.2. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular	84
BÖLÜM V.....	127
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	127
5.1. Sonuçlar.....	127
5.1.1. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne Baba ve Çocuklarının Demografik Bilgilerine İlişkin Sonuçlar.....	127
5.1.2. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formuna İlişkin Görüşlerine Ait Sonuçlar	129
5.2. Öneriler.....	136
KAYNAKÇA.....	138
EKLER.....	159

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne Babaların Yaşadıkları Yere Göre Dağılımı.....	77
Tablo 2. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne Babaların Aile Yapılarına Göre Dağılımı.....	77
Tablo 3. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne Babaların Gelirlerine Göre Dağılımı.....	78
Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne Babaların Yaşlarına Göre Dağılımı.....	79
Tablo 5. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne Babaların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı.....	79
Tablo 6. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne Babaların Çalışmalarına Göre Dağılımı.....	80
Tablo 7. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne Babaların Mesleklerine Göre Dağılımı.....	81
Tablo 8. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Çocukların Cinsiyetine Göre Dağılımı.....	82
Tablo 9. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Çocukların Yaşlarına Göre Dağılımı.....	82
Tablo 10. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Çocukların Kardeş Sayılarına Göre Dağılımı.....	83
Tablo 11. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Çocukların Doğum Sırasına Göre Dağılımı.....	83

Tablo 12. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Ön Test Puanları Açısından t Testi Sonuçları.....	84
Tablo 13. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Son Test Puanları Açısından t Testi Sonuçları.....	85
Tablo 14. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Ön Test ve Son Test Karşılaştırması ve Bağımlı Gruplarda Testi Sonuçları.....	87
Tablo 15. Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Ön Test ve Son Test Karşılaştırması ve Bağımlı Gruplarda t Testi Sonuçları.....	90
Tablo 16. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Yaşadıkları Yere Göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Son Test Puanları Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	92
Tablo 17. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Aile Yapısına Göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Son Test Puanları Açısından Mann-Whitney U Testi.....	93
Tablo 18. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Yaşına Göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Son Test Puanları Açısından Kruskal Wallis H Testi Sonuçları.....	95
Tablo 19. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Öğrenim Durumuna Göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Son Test Puanları Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	97
Tablo 20. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Çocuklarının Cinsiyetine Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Son Test Puanları Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	99

Tablo 21. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Çocuklarının Kardeş Sayısına Göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Son Test Puanları Açısından Kruskal Wallis H Testi Sonuçları.....	100
Tablo 22. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Çocuklarının Doğum Sırasına Göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Son Test Puanları Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	101
Tablo 23. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Çocuğun Eğitiminde Rolüne ve Yerine İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı.....	103
Tablo 24. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Çocuğun Eğitiminde Kendini Yeterli Bulma Durumuna İlişkin Ön Test ve Son Test Dağılımı.....	105
Tablo 25. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyaretlerinin Faydası Olup Olmama Durumuna İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı.....	107
Tablo 26. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyaretlerinin Faydasına İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı.....	110
Tablo 27. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyaretlerinin Çocuğa Faydası Olup Olmama Durumuna İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı.....	115
Tablo 28. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyaretlerinin Çocuğa Faydasına İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı.....	117

Tablo 29. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyaretlerinin Öğretmene Faydası Olup Olmama Durumuna İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı.....121

Tablo 30. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyaretlerinin Öğretmene Faydasına İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı.....123

Tablo 31. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyaretlerinin Günlük İşleri Engelleme Durumuna İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı.....125

BÖLÜM I

GİRİŞ

Erken çocukluk yılları, çocuğun bilişsel, sosyal, duygusal, dil ve kişilik gelişimi alanlarında pek çok beceriyi kazanmaya başladığı bir dönemdir. Gelişim ve öğrenmenin hızlı olduğu bu yıllarda kazanılan tecrübeler gelecek yıllara temel oluşturmaktadır.

Çocukluk dönemi sadece yaşamın yetişkinliğe hazırlanan bir dönemi olarak değil; kendi başına önemli bir dönem olarak algılanmalıdır ve bu bakış açısından yola çıkılarak insan hayatının her döneminin olduğu kadar okulöncesi dönemin de en iyi şekilde ve uygun yaşantılarla geçirilmesi sağlanmalıdır (Oktay, 2004:200).

Eğitim yaşantısının ilk basamağını oluşturan “okul öncesi eğitim”, çocuğun bilişsel gelişimi, dil gelişimi, sosyal-duygusal ve bedensel gelişimlerini büyük ölçüde tamamladığı bir süreçtir. Çocuğun bu süreçte zengin uyarıcılarla geçirdiği yaşantılar gelişim alanlarını olumlu şekilde etkiler.

Yaşamın ilk yıllarındaki eğitimin ve kazandırılan deneyimlerin, bireyin sonraki yaşamında akademik başarısı ile öğrenme yaşantısına etkisi olduğunun anlaşılması 0–6 yaşları kapsayan okulöncesi eğitimin önemini ortaya çıkarmıştır (Poyraz ve Dere, 2001:17).

“Erken Çocukluk Eğitimi” olarak da adlandırılan okul öncesi eğitimin tanımlarına baktığımızda;

Okul öncesi eğitim 0-6 yaş arasındaki dönemi kapsayan ve çocukların ilerideki yaşamlarında çok önemli bir yeri olan, tüm gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı bu doğrultuda kişiliğin temellerinin atıldığı gelişim ve eğitim sürecidir (Aral ve diğ., 2000:15).

Okulöncesi eğitim; 0–72 ay arasındaki çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı çevre olanakları sağlayan; onların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden gelişimlerini destekleyen; toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan, temel eğitim bütünlüğü içinde yer alan bir eğitim süreci” olarak tanımlamaktadır (Gürkan, 2004) .

Çocukların eğitiminde aile, okul, öğretmen ve çevre gibi unsurlar önemli rol oynamaktadır. 0–6 yaş kritik bir dönemdir ve bu dönemdeki eğitim şansa bırakılmamalıdır. Çocukların daha iyi bir eğitim sürecinden geçmesi gerektiğini düşünen aileler okul öncesi eğitim kurumlarına yönelmişlerdir. Nitelikli eğitimde en iyi şekilde okul öncesi eğitim kurumlarında verilmektedir.

Okul öncesi eğitim kurumları 0–6 yaş arası çocukların tüm gelişimlerini sağlıklı ve düzenli fiziksel koşullar içinde toplumun kültürel özellikleri doğrultusunda en iyi şekilde yönlendiren, uzman eğitici kadroya sahip sosyal kuruluşlardır (Oğuzkan ve Oral, 1996:3) .

Okulöncesi eğitim kurumlarında çocuklar kendi yaşlıları içinde kendini tanımayı, kendini topluma kabul ettirecek güç ve becerileri geliştirmeyi, birlikte yaşama kurallarını öğrenirler. Ayrıca kurumlar; çocuğun bedenini kullanma, oyun oynama, merakını giderme ve bağımsızlığını kazanma gibi temel gereksinimlerini de karşılamaktadır (Fidan ve Erden, 1998).

0–6 yaşlarını kapsayan okulöncesi dönemdeki çocuğa gerekli bilgi, beceri, tutum ve temel alışkanlıkların kazandırılması ve çocukların toplumun değer yargılarını öğrenip uygulayabilmesi, planlı bir eğitim ve rehberlik hizmetleri ile sağlanabilir. Bu rehberlik görevi de, belli bir “eğitim programı” dahilinde öğretmene düşmektedir (Kandır, 2001: 20-21).

Okul öncesi eğitim merak etme, düşünme ve öğrenme konusunda çocukların yeteneklerini ve çeşitli özelliklerini geliştirmeyi amaç edinen bir eğitim sürecini içerir. Okul öncesi döneminin diğer üst sınıfların gereklerini yerine getirecek bu çeşitli bilgi,

beceri ve tutumların kazandırılmasında okul öncesi programlar önemli yer tutar (Senemoğlu, 1994).

Bireyin yaşamında önemi büyük olan okulöncesi eğitim, belli bir eğitim programı dâhilinde yapılmalıdır. Bu programların niteliği ise eğitimin niteliği bakımından son derece önemlidir. Okulöncesi dönem çocuklarının ilgi, ihtiyaç ve gelişim özelliklerine uygun olarak geliştirilmiş eğitim programlarının doğru uygulanması sonucu çocukların sağlıklı ve mutlu bir dönem geçirerek hayata daha iyi bir başlangıç yapmaları sağlanabilir (Cömert, 2004: 164).

Okul öncesi eğitim programı; dil, bilişsel, psiko-motor, sosyal ve duygusal uyum güçlerini geliştirmek üzere düzenlenmiş, çocuğun belirli ihtiyaçlarını oyun içinde ve eğitim araçlarını kullanma konusunda eğitilmiş öğretmenler tarafından karşılanmasını sağlayan bir programdır (Büyükkaragöz, 1996:23-24) .

Hendrick (1991), okul öncesi eğitim programını çocukların yeteneklerini artırmaya yardım etmek için öğretmenler tarafından geliştirilen etkinlikler ve deneyimlerin tasarlanması olarak tanımlamakta ve onlar için hazırlanmış bir programın, anaokulunda geçirdikleri zaman içinde meydana gelen her şeyi kapsadığını belirtmektedir (Akt.Güler, 2000:15).

Okul öncesi eğitim programları ne kadar iyi hazırlanmış olursa olsun, aileler tarafından desteklenmediği sürece etkili olmamaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklarda kalıcı davranış değişikliklerinin gerçekleşebilmesi, programda planlanan öğrenme yaşantılarının ailede sürdürülmesi ile mümkündür (Kuzu,2006:2).

Aile çocuğun informal eğitiminin gerçekleştirildiği, okullar ise formal eğitimin verildiği kurumlardır. Toplumsal amaçlara ulaşmada bu iki eğitim sürecinin birbiri ile bütünleşmesi ve tutarlılık göstermesi büyük önem taşımaktadır (Kaya, 2002:32).

Anne babaların okul öncesi döneminde çocuklarını desteklemeleri gerekmektedir. Aile çocuğun hayatının her alanında ayrıcalıklı bir yere sahiptir ve küçük çocuklar bütünsel olarak ailelerine bağlıdırlar. Çocuk, ilk eğitimini ailede alır ve ebeveynler çocuklarının ilk eğitimcileridir (Arabacı ve Aksoy, 2005:18). Her çocuk okula geldiği zaman yetiştiği aile yapısından izler taşır. Kritik dönem olarak nitelendirdiğimiz bu süreçte aile önemli bir rol oynamaktadır. Etkili eğitim aile ve öğretmenin birlikte çalışmasıyla olur. Eğitimde devamlılık ilkesini göz önünde bulundurduğumuzda çocukların eğitim hayatlarında aile ile işbirliği boyutunun da yer alması önemlidir.

En önemli okul aile işbirliği erken çocukluk yılları sırasında meydana gelir. Erken çocukluk eğitimi dönemlerinde, aile üyeleri okulla sürekli etkileşim halindedirler. Çocuklarının eğitim yaşantılarında ebeveynlik becerileri, okul aile işbirliği önemlidir (Yang, 2005:16).

Çocukların bilinçli bir ortamda gelişmeleri ve eğitilmeleri büyük önem taşımaktadır. Çocuğun gelişiminde ve eğitiminde bu denli etkileri olan aile üyelerinin, çocuk gelişimi ve eğitimi konularında bilgilendirilmeleri ve bilinçlendirilmeleri, bir program dâhilinde eğitilmeleri ya da en azından çocukları ile ilgili eğitim yaşantılarına katılarak etkileşimde bulunmaları sağlanmalıdır (Üstünoğlu, 1991:80).

Carlson'a göre; çocuğun bakımı ve eğitiminden ilk elden sorumlu olan aileyi, okul öncesi eğitim programının bir parçası haline getirmek, çocukların gelişimi açısından önemli bir konudur. Bu noktada okul aile işbirliği öğretmenin aileyi ve çocuğu tanıması kadar, ailelerinde okulu, programı ve öğretmeni tanmasına yardımcı olmaktadır. Böylece aile çocuğun eğitim ortamını, okulun ve öğretmenin koşullarını öğrenme fırsatı bulabilmektedir (Akt. Argon ve Akkaya, 2008:414).

Tüm ebeveynler çocuklarının okuldan zevk almasını ve okuldaki etkinliklerde başarılı olmasını isterler. Başarılı bir eğitimin gerçekleştirilmesi için öğretmenin çocuk arasında güven ve sevgi ilişkisinin kurulması, bunun yanında öğretmenin çocuğu tanıması, onun ihtiyaçlarını ve yaşadığı ailenin özelliklerini de iyi bilmesi gerekmektedir (Arabacı ve Aksoy, 2005:18).

Burns ve diğçerlerine göre, anne, baba ve öğretmenler çocuklara elverişli bir öğrenme ortamı yaratabilmek için ortak bir çaba göstermelidir. Bu yüzden, öğretmenlerin çocuğun aile ortamını iyi değerlendirmeleri ve aile üyeleri ile iletişim kurmaları önemlidir (Akt. Çelenk, 2003:30).

1.1 Aile Eğitimi

Aile toplumun bütünlüğünü, sürekliliğini sağlayan uyum ve gelişme düzeyini belirleyen en önemli “en küçük toplumsal kurumdur”. Toplumun en küçük birimi olan aile, çocuk için önemli bir yer tutan beslenme, bakım, sevgi ihtiyacı, duygusal gelişim, psikolojik gelişim, eğitim, kültürel değerleri kazanma, sağlıklı zekâ gelişimini sürdürme gibi temel ihtiyaçlarını karşıladığı ilk çevredir. Aileler çocuklarının ilk öğretmenleri olarak tanımlanabilir.

Aileler çocuklarının ilk öğretmenleri olması ve çocuklarla evde oldukça fazla zaman geçirmeleri nedeniyle çocuklarının gelişiminde önemli bir etkiye sahiptir. Bu nedenle yaşamı ilk yıllarında özellikle ailelere verilecek çok yönlü eğitim önem taşımaktadır (Chow,2004).

Yörükoğlu’na (1996)’a göre “kişiliğın temelleri ilk beş altı yıl içinde atılır. Her çocuk eninde sonunda kendine özgü bir kişilik geliştirir. Ana çizgileriyle çocuklukta beliren kişilik, az çok değişme ve düzenlemelerden geçerek delikanlılık çağında son biçimini alır”. İlk 6 yıl çocuğa daha yakın olan anne, baba ve yakın çevre kişilik özelliklerin belirlenebilmesinde önemli rol oynamaktadır.

Çocuğun kalıtsal özelliklerinin gelişme düzeyi ve bu özelliklerin nasıl biçimlenip, gelecek yaşamını etkileyeceği; ailenin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel niteliği, çocuklarına sağladığı uyaranlar, aile bireylerinin birbirleri ve çocukları ile olan ilişkileri gibi aile ortamı ile ilgili pek çok değişkene bağlıdır. Ayrıca, çocukların gelişimi ailelerin çocuk yetiştirme tutumlarına, sözel iletişim biçimlerine, nasıl bir model olduklarına, sağlık, beslenme, gelişim ve eğitim konularındaki bilgilerine de

bağlıdır. Çocuğun gelişiminde ve eğitiminde bu denli etkileri olan aile üyelerinin, çocuk gelişimi ve eğitimi konularında bilgilendirilmeleri ve bilinçlendirilmeleri, bir program dâhilinde eğitilmeleri ya da en azından çocukları ile ilgili eğitim yaşantılarına katılarak etkileşimde bulunmaları sağlanmalıdır (Üstünoglu, 1991:121).

Brooks (1991)'e göre doğumdan 3 yaşına kadar fiziksel, bilişsel, dil, sosyal ve duygusal gelişimin en hızlı olduğu zamanlardır. Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki aileler için iyi aile eğitim programları ailelerin bilgi düzeylerinde farkındalık yaratır (Akt.Jameson, 2008:10).

Günümüz koşullarında çocuğun eğitimi doğduğu andan itibaren başlayıp okulda yapılan eğitimle devam edip yaşam boyu sürmektedir. Bu yüzden ailelerin daha etkili ebeveynler olabilmeleri için aile eğitiminin sağlanması önemlidir.

Anne baba eğitimi, çocukların yetiştirilmesi, aile ilişkileri, aile ve toplumda anne babaya düşen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli bilgi, tutum ve becerilerin sistemli biçimde geliştirilmesidir. Anne baba eğitiminin amacı, anne babaların kendilerine güvenlerini kazandırmak, çocukların fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini desteklemek için bilgi ve becerilerini artırmaktır. Anne baba katılımlarını içeren programların ikinci amacı, anne babanın belirli bir davranış kontrolü kazanması ve çocuklarını etkileyebilecek iletişim yöntemlerini öğrenmesidir. Üçüncü amaç ise ev ve okul arasında ilişki kurup bunun sürekliliğini sağlayabilmektir (Gündoğdu ve diğ., 2008:50) .

Aile eğitim programları, aile eğitimi için birçok farklı yollar takip etse de özünde aynı amaca hizmet etmektedir. Bu programlar, ailelerin ebeveyn olmadaki sorumluluklarını kazanmalarına yardımcı olmak, aile bağını güçlendirmek, çocuğun eğitimi ve gelişimi konusunda aileleri bilgilendirmek, destek olmak ve çocukları okula başlarken öğrenmeye hazır hale getirmek gibi hedeflere sahiptirler (Gomby, 2005:4).

Çocuğun hayatındaki önemi nedeniyle anne ve babaların, çocuk bakımı ve eğitimi konularında bilgi ve becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Bu yüzden, anne babalara verilecek eğitimin sistemli bir şekilde yapılması zorunlu hale gelmiştir (Tezel Şahin ve Özbey, 2007:8).

Aile eğitimi; sağlıklı aile yaşamı, eşler arası ilişkiler ve etkileşim, cinsel eğitim, aile planlaması, bireysel gelişim, dağılmış ailelere yönelik programlar gibi çeşitli konuları içermekle birlikte aile-çocuk etkileşimi, çocuk bakımı ve gelişimi, çocuğun eğitimi, çocuk eğitimine aile katılımı gibi konuları ön planda tutmaktadır (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:9).

Anne-baba eğitimi, anne-babaların, çocuklarının fiziksel, ruhsal, duygusal ve sosyal yönden gelişimlerinin her aşamasında gerekli olan yetenek ve anlayışı kazanmalarına yardımcı olmalarını sağlayan bir eğitimidir. Bu eğitimin amacı anne-babaların kendilerine güvenlerini kazandırmak, çocuklarının gelişiminde gereksinim duydukları bilgi ve becerilerini artırmak ve özellikle babayı etkin olarak eğitim programının içine katmaktır (Çağdaş, 1997:120).

Genel tanım itibariyle; Aile Eğitimi, bireyin her yönüyle gelişmesinde, toplum değerlerinin sürekli kılınmasında ve gelecek nesillere beğenip benimseyip, geliştirecekleri yeni değerlerin oluşturulup, kazandırılmasında son derece etkili bir süreçtir aynı zamanda aile kurumunun devamının, bireylerinin sağlıklı gelişimini, toplumun uyumlu, sorumlu üyesi olmalarını sağlamak amacıyla yapılan her tür ve düzeydeki eğitim sürecidir (I.Aile Şurası, 1990).

Erken çocukluk programları içersinde aile eğitimi, çevre desteği, gelişimsel yetersizlikleri önleyici, aile ve çocuk arasındaki iletişimi destekler niteliktedir (Jameson, 2008).

Aile eğitimi, ailelerin inanış ve davranışlarına ve çocukların gelişimleri üzerinde olumlu sonuçlar oluşturulmasına etki eder (Davis Kean, 2005:294).

Anne baba eğitim programları var olan hizmetlerin daha etkili kullanımına yol açacak teşvik ve bilgiyi sağlar. Anne baba eğitim programlarının asıl amacı; anne babaların özgüvenini güçlendirmek ve küçük çocuklarının fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimini teşvik için kendi yeteneklerini geliştirecek şekilde onları bilgi ve becerilerle donatmaktır (Myers, 1996:121).

Araştırmalar aile eğitiminin ev içersinde sıcak, sosyal bir hava yarattığını gösterir. Klebanov, çalışmalarında aile eğitiminin aile içersinde sıcak bir ortam sağladığını bulmuştur. Ayrıca Brandley ve Corwyn aile eğitiminin çocukların bilişsel ve davranışsal sonuçlarında ve ev çevresinde etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır (Akt.Davis Kean, 2005:295).

Aile eğitim programları, ailelere ebeveyn-ocuk ilişkileri ve ebeveynlik hakkında büyük bir bilgi sağlama açısından önemlidir. Aile eğitim programlarının içeriğinde; ailelerin bilgi ve becerilerini arttırma; ailesel destek ve özel gruplara bilgi sağlama; alkol bağımlılığı ve madde kullanımı olan annelere müdahale etme, özel ihtiyaı ve problemi olan çocuklara müdahale etme çalışmaları da bulunmaktadır (Colosi ve Dunifon, 2003).

Erken eğitim programları, çocuklara olan katkılarının yanı sıra ailelerinde programdan önemli kazançları olduğunu ortaya koymuştur. Programlar özellikle annelerin, sosyal psikolojik ve sağlıkla ilgili ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar. Yapılan bir çalışmada aile eğitim programına katılan annelerin, programa katılmayan kontrol grubu annelere göre daha iyi eğitim aldıkları, benlik saygılarının yüksek olduğu, yaşamları üzerindeki kontrollerinin arttığı, daha iyi işler buldukları ve bu etkilerin on yıl sonra da devam ettiği saptanmıştır (Temel, 1997:240).

Coleman (1997)'e göre; aile eğitimi, sosyo ekonomik yönden dezavantajlı aileler için finansal ve psikolojik destek sağlayan yararlı programlardır (Akt. Walberg ve Wallace,1992). Mc Collum (1999), Parsons ve Pierce (1998) Aile eğitiminin, aile ve çocuklar arasında iletişimi arttırdığını, ailenin bireysel ve sosyal standartlarını geliştirmeyi sağladığını, ayrıca aile eğitimine katılan ailelerin çocukları ile daha ilgili olduklarını belirtmişlerdir (Akt. Wright, 2002:1-3).

Bermadez ve Pardon 1988-1989 yılları arasında yaptıkları çalışmada düşük sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerde aile eğitim programına katılan ailelerin çocuklarının okuma ve dil becerilerinin geliştiğini saptamışlardır (Smith, 2005:12).

Önleme ve erken müdahale programları incelendiğinde bunların, ev ziyaretlerine dayalı, kurum merkezli erken çocukluk eğitime yönelik, ailelerin ebeveynlik becerilerinin geliştirilmesini ve çocuğun gelişimi hakkında bilgilendirilmesini amaçlayan; okula hazırlamaya yönelik sivil toplulukların geliştirdiği ve birden çok amaca hizmet eden programlar olmak üzere farklı amaçlarla geliştirilen programlar olduğu görülmektedir. Bu programlardan ev ziyaretlerine dayalı olanlar çoğunlukla ve öncelikli olarak da korunmasız anneleri hedeflemektedir(Perloff ve diğ, 1998:1-2; Kartal, 2008:9) .

Programlar anneye sosyal destek sağlama, aileyi çocuk gelişimi, bebeğin gelişiminde ilk yılların ve aile desteğinin önemi konusunda bilgilendirme, ebeveynlik becerilerini geliştirme, çocuk disiplini konusunda stratejiler öğretilmesi, ebeveynlerin problem çözme becerilerini geliştirme, ebeveynlere eğitim ve iş olanakları sağlama ve annelere rehberlik yapmaya yönelik pek çok amaçla yürütülmektedir. Bu yolla aileler, iş saatleri dışındaki zamanlarda evlerinde ziyaret edilerek eğitilmektedirler. Bu şekilde öncelikle çocuğun gelişiminin desteklenmesi, aile içi ilişkilerin iyileştirilmesi ve aile bireyleri arasındaki bağların güçlendirilmesine çalışılmaktadır. Ev ziyaretlerine dayalı programlarda, programların amaçları, programı uygulayanların özellikleri, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi ve ebeveynlerin yaşı programın etkililiğini belirleyen faktörler olarak değerlendirilmektedir (Kartal, 2008:9).

1.1.1 Aile Eğitimi Modelleri

Aile eğitim programlarının temel amaçları çok benzemekle birlikte uygulamada farklı yöntemler kullanıldığı görülmektedir. Bu farklı modeller;

a.Ev merkezli aile eğitimi

b.Kurum merkezli aile eğitimi

c.Kurumsal okul öncesi eğitimle bütünleştirilmiş aile eğitimi

d.Uzaktan öğretim yoluyla aile eğitimi

e.Çocuktan çocuğa eğitim

f.Mobil Hizmetler (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:22) .

1.1.1.1 Ev Merkezli Aile Eğitimi

Aile merkezli erken çocukluk eğitimi de denilen ev merkezli aile eğitimi doğrudan çocuğa verilen bir eğitim değildir. Çocuğun tüm gelişimine katkıda bulunan, ev ortamını hazırlayan, anne babaya ve diğer aile üyelerine yönelik bir programdır. Çocuğun bakımı ve gelişimini üstlenen kişileri çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda aydınlatır ve bilgi aktarır. Dolayısıyla bu programlar ana babalar ya da bu rolü üstlenmiş kişileri aydınlatır (Koçak, 2001; Aral ve diğ, 2001:113).

Ev merkezli programlar bir çocuğun bakımı ve gelişimi ile ilgili temel sorumluluğu aileye verir, evde olan bireysel bakıma yoğunlaşır ve aile üyelerine eğitim ve destek verildiğinde çocuğun büyümesinin ve gelişiminin daha da çok güçlenebileceği varsayımında bulunur (Dere, 2003).

Ev merkezli aile eğitiminde, anne, baba, bakıcı, çocuk etkileşiminin kurulmasında yardımcı olacak bir ev ortamı hazırlandığı gibi okul öncesi eğitime de daha erken başlanması sağlanabilmektedir (Kuday, 2007:28).

Ev merkezli aile eğitimi, ev ziyaretinde bulunan eğitimcilerin ailelerin ihtiyaçları doğrultusunda belirledikleri konuları, belli aralıklarla evlere giderek anlatmaları ve anne babalara uygulatmaları şeklinde sürdürülür. Bu çalışmanın başarısı ev ziyaretçisinin başarısıyla doğru orantılıdır (Myers, 1996:125).

Ev merkezli eğitim programları aynı zamanda anne babanın çocuk ile olumlu iletişim kurmalarını, annenin evdeki statüsünün yükselmesini ve ailenin biçimlenmesini sağlayarak çocuğun gelişiminin ve eğitiminin olumlu yönde desteklenmesini sağlamaktır (Turan ve diğ. , 1999:307).

Evde aile eğitimi; risk altındaki çocukların gelişimlerini desteklemek, beslenme koşullarını daha iyi duruma getirmek, sağlıklı gelişebilmeleri için buldukları ortamı daha iyi düzenlemek için eve yapılan ziyaretler ile çocuğa bakan kişiyi yönlendirmek ve ev ortamını daha uyarıcı hale getirmeyi amaçlamaktadır (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:22).

1.1.1.2 Kurum Merkezli Aile Eğitimi

Anne-baba eğitimi programlarında kullanılan yöntemlerden bir başkası da kurum merkezli aile eğitimidir. Bu yaklaşım kendi içinde iki farklı uygulamayı kapsamaktadır. Bunlardan birinde, yalnız anne-baba grupları eğitilmekte diğesinde ise anne-babalar çocuklarıyla birlikte aile eğitimi merkezine gelmekte ve kimi zaman çocuklarıyla birlikte onların sınıflarına girmekte kimi zaman da yalnız kendileri anne-baba eğitimi oturumlarına katılmaktadırlar. Eğitimci kurumda haftanın belirli günlerinde düzenli grup toplantıları düzenleyerek anne babaları çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilendirmektedir. Ayrıca eğitimci, ayda iki kez ev ziyareti yapılarak ev ortamının zenginleştirilmesine destek olmaktadır. Diğeri bir uygulama şeklinde ise anne babalar haftanın belirli günlerinde çocuklarıyla birlikte eğitim kurumuna gelmektedir (Üstünoğlu, 1991:127–128; Çağdaş ve Seçer, 2006).

Çeşitli merkezlerde anne babaların ve çocukla ilgilenen kişilerin bir araya getirilerek grup halinde verilen eğitimidir. Bu yöntemle yapılan eğitim yalnızca aileye verilip aile yolu ile çocuğun eğitilmesini hedefleyebileceği gibi çeşitli erken çocukluk programları ile birleştirilerek de eğitim verilebilir (Aral, 2001:115).

Kurum merkezli programlarda temel sorumluluk çocuğun bakımı ve ev ile aile dışında bir kurumda çocuğun gelişimidir. Kurum merkezli programlar da sınırları çok

belirleyici olmamakla birlikte, öğretmen ve çocuk merkezli olarak ayrıca sınıflandırılabilir (Dere, 2003)

Kurum merkezli programlarda, eğitimci aynı anda yirmi veya daha fazla anne babaya eğitim verilmektedir. Anne babalar aynı yaş grubunda çocuğa sahip diğer anne babalarla bilgi alışverişlerinde bulunabilmekte, benzer problemlerini ve uygun çözüm yollarını paylaşabilmektedirler (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:24).

1.1.1.3 Kurumsal Okul Öncesi Eğitimle Bütünleştirilmiş Aile Eğitimi

Tüm çocukların okula gitme ve eğitimden yararlanma ilkesinden hareketle; çocuklara okul öncesi eğitim fırsatı tanınması, ilköğretime hazırlanması, farklı bölgelerde yaşayan çocukların eğitim gereksinimlerine yönelik, özellikle dil gelişimine ilişkin destekleyici eğitim programlarının yapılması, anne baba ve ailede yaşayan diğer bireylerin çocukların eğitimi konusunda bilinçlendirilmeleri için eğitim materyalleri ve eğitim programları düzenlenmesi amacıyla planlanmıştır (<http://ooegm.meb.gov.tr/projeler.html>).

Okul öncesi eğitimle bütünleşmiş aile eğitimi yaklaşımında, okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların anne babalarına aynı kurumda veya evde eğitim verilmektedir. Amaç; çocuğun gelişim alanlarını destekleyerek okulda başarılı olmasını sağlamaktır (Çağdaş ve Seçer, 2006).

Bu programda okulöncesi eğitim kurumuna devamlı giden çocukların anne babalarına aynı kurumda eğitim verilmektedir. Aile eğitimi ile çocukların eğitimi bir arada yürütülmektedir. Bu durum çocukların okul başarısı, akademik başarı, motivasyon, dil gelişimi ve benlik saygısında daha iyi bir gelişim göstermelerini sağlamaktadır (Temel ve Ömeroğlu, 1993: 58).

Bu yaklaşımda aile katılımı, ailenin çocuğun eğitimiyle yakından ilgilenmesi, onun ve ailenin gelişimi için çaba sarf etmesi, eğitimin önem ve gereğini anlayarak toplumsal bilince sahip olması, eğitim programlarını desteklemesi anlamındadır. Burada örgün ve yaygın yetişkin eğitimini ayrı sistemler olarak ele alan yaklaşımlar yerine her iki sistem birbirinin tamamlayıcısı, bir bütün olarak düşünülmektedir. (Hoover Dempsey ve Sander, 1997).

Aile-çocuk merkezli okul öncesi eğitim programının birinci amacı, çocuk-aile etkileşimini pekiştirmek ve çocuğa ailesi, aileye de çocuk yoluyla ulaşabilmektir. Savaş Ülküer'e göre bu tip programlar doğum öncesinden başlayıp çocuğun ilkokula tamamıyla adapte oluşuna kadar devam eder (Savaş Ülküer, 1993:12).

Okul öncesi eğitim kurumlarında, anne babaların eğitim programına katılımını sağlamak için ev ziyaretleri, konferanslar, haberleşme panosu, aileyi sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklere katma, veli toplantıları, yazılı iletişim yolları vb farklı eğitim çalışmaları uygulanmaktadır.

1.1.1.4 Uzaktan Öğretim Yoluyla Aile Eğitimi

Coğrafi güçlüklerden dolayı bazı bölgelere ulaşılarak okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması güç olmaktadır. Basın yayın organları ve çeşitli materyaller kullanılarak bu bölgelerde okul öncesi eğitim çocuklara ve ailelere ulaşabilmektedir. Bazı ülkelerde karşılıklı etkileşim sağlanarak, teknoloji etkin kullanılarak model daha etkili kullanılabilir. Türkiye'de çok küçük yerleşim yerlerinde bu yöntem kullanılabilir (Oktay, 1999:60).

Uzaktan eğitimde, eğitim hizmeti götürmedeki sınırlılıklar kısmen ya da tümüyle ortadan kaldırılarak değişik koşullarda bireyleri eğitmek amaçlanmaktadır. Eğitim hizmetlerinden yararlanmak için bireylerin belirli yaş ve öğrenim düzeylerinde olmaları ve belirli bir merkezlerde bulunmaları gibi zorluklar ortadan kaldırılmak istenmektedir. Uzaktan eğitim için telefon, radyo, televizyon, bilgisayar ve internet ileti sistemleri kullanılabilir (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:25).

Aile eğitimi uygulamasında radyo ve televizyon aracılığıyla doğrudan anne ve babalar hedef alınmaktadır. Radyo ve televizyonlarda aileler için özel olarak hazırlanmış programlar yayınlanmaktadır. Bu yayınlarda çocukların gelişim ve eğitimiyle ilgili kuramsal bilgiler sunulmakta ve çeşitli alanlardaki gelişimlerini desteklemek amaçlı etkinlikler gösterilmektedir. Eğitsel oyunlar düzenlenerek, oyuncak yapım becerileri öğretilmektedir (Üstünoğlu, 1991:88).

1.1.1.5 Çocuktan Çocuğa Eğitim

Çocuktan çocuğa dünyanın pek çok yerinde büyük çocukların küçük çocuklara bakması, çocukların kendilerinden küçük kardeşlerinin bakımı ile ilgili ihtiyaçlarını karşılaması ve böylece çocukları kendileri, aileleri ve toplumu iyileştirmede önemli rol almalarını sağlayan sağlık eğitimi programıdır (Myers, 1996:132).

Unicef ve dünya sağlık örgütü gibi kuruluşların bebek ve çocuk ölümlerinin ve hastalıklarının önlenmesi, sağlık eğitiminin verilmesi amacıyla başlattıkları çocuktan çocuğa eğitim yaklaşımında çocukların hasta olmalarını önlemeyle birlikte çocukların büyümelerini, bedensel ve zihinsel gelişimlerini desteklemenin de önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bu yaklaşımın temel felsefesi; çocuklara verilen eğitimin küçük kardeşe ve diğer çocuklara, aileye ve topluma yaygınlaşacağı şeklindedir. Kırsal ve gece kondu bölgelerinde çocukların küçük kardeşleri ile ilgilenmelerinin yoğun olması nedeniyle çocuktan çocuğa eğitim yaklaşımının okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasında önemli katkıları olabileceği düşünülmektedir (Temel, 1999;Akt Aral, 2001:120).

Program temelini sağlık, beslenme, kazaların önlenmesi ve zihinsel- sosyal gelişim konuları oluşturmaktadır. Dünyanın birçok yerinde büyük çocukların küçük çocuklara bakması veya bakım ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olması geleneksel bir sistemdir. Bu nedenle çocukları sağlık, beslenme vb. konularda bilgilendirmek etkili bir yaklaşımdır. Eğitilen çocukların gelecekte anne babalık rolleri için hazırlanmaları

yanında çocuklar öğrendikleri bilgileri akranlarına, anne babalarına ve toplumdaki diğer bireylere aktarabilirler (Myers, 1996:133 ; Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:27-28).

1.1.1.6 Mobil Hizmetler

Mobil programlar ilk olarak, göçmen işçilerin çocuklarının bakımını sağlamak için mobil kreşler oluşturularak anneleri işe gittiğinde çocuklarını güvenli bir yere teslim edebilmelerini sağlamak amacıyla ortaya çıkmıştır. Mobil anaokulu programı çocuk bakımının tüm yönleriyle bütünleştirici ve birleştiren bir programdır. Program fiziksel, bilişsel, duyuşsal, sosyal gelişimi, kültürü ve çocuk gelişiminin bütün yönlerini kapsamaktadır (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:28).

Gezici anaokulları; okul öncesi eğitimden yararlanamayan çocuklara kalıcı hizmet sağlanana kadar eğitim vermeyi amaçlamaktadır. Uzak bölgelerdeki çocukların ulaşabilecekleri en yakın ortak bölgelere anaokulları kurulmakta ve gezici okul öncesi eğitimi öğretmeni tarafından eğitim verilmektedir. Belli bir zaman dilimi içinde bir eğitim programı uygulanarak hiç okul öncesi eğitimi alma şansı olmayan çocuklara böyle bir fırsat sunulmakta ve onları ilköğretime hazırlamaya çalışılmaktadır. Bu tip gezici anaokulları kısa süreli okul öncesi eğitim programları ile (haftada iki ya da üç gün) daha çok sayıda çocuğa hizmet verebilmek ve okul öncesi eğitimin tanıtılması amacı ile kullanılabilir (Kuday, 2007:31). Gezici anaokullarında çocuklara eğitim verilirken buraya devam eden çocukların ailelerine de aile eğitim programları uygulanabilmektedir. Anne babalar eğitimin bir parçası olabilmekte, çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi edinmektedirler.

Türkiye’de ve Yurtdışında Uygulanan Aile Eğitim Programları örnekleri:

Anne Eğitim Programı, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Okul Öncesi Eğitim Anabilim Dalı, Milli Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, UNICEF işbirliği ile 1988 yılında yürütülen bir çalışmanın sonuçlarına dayanan 1993 yılından itibaren halk eğitim merkezlerinde “Anne Eğitim Kursları” şeklinde yürütülmektedir. Fakat 2003 yılından itibaren 0–6 yaş

Aile ve Çocuk Eğitimi Programına dönüştürülmüştür. Aile Eğitim Programı ve Gelişimsel Eğitim Programı yolu ile sosyo ekonomik yönden elverişsiz şartlarda yaşayan aile bireylerinin çocuk gelişimi, sağlığı ve disiplini konusunda bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi, bu yolla çocuğun gelişiminin desteklenmesi ve ev ortamının zenginleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Anne-Çocuk Eğitim Programı, çocuk gelişimi ve eğitimi konularında annelere bilgi ve destek vermeyi, çocuk ve annesi arasındaki ilişkiyi güçlendirmeyi hedefleyen bir aile eğitimi programıdır. 1982-1991 yılları arasında uygulanan Erken Destek Araştırma Projesi'nin verileri ışığında; Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı, Prof. Dr. Diane Sunar, Prof. Dr. Sevda Bekman ve Anne-Çocuk Eğitim Vakfı uzmanları tarafından geliştirilmiş ve 1993 yılında bu amaçla kurulan Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) bünyesinde yaygın uygulama fırsatı bulmuştur. Programın, çocuğun bilişsel gelişimini destekleyecek Zihinsel Eğitim Programı, anneleri çocuğun gelişiminin bütün yönleriyle ilgili olarak duyarlılaştıracak Anne Destek Programı ve anneleri üreme sağlığı ve aile planlaması konularında duyarlılaştıracak Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Programı olmak üzere üç ana unsuru vardır.

Baba Destek Programı (BADEP), babaya destek vererek çocuğun çok yönlü gelişimine katkıda bulunmayı hedefleyen bilimsel bir yetişkin eğitim programıdır. Katılımcı ve yüz yüze eğitim tekniklerinin kullanıldığı program babaların çocukla iletişimini sağlıklı kurmasını ve çocukların gelişimlerini desteklemeleri için babalarda davranış değişikliği oluşturmayı hedeflemektedir.

Ana-Baba Okulu psiko pedagojik yanlışları en aza indirmek üzere 1989 yılında İstanbul Üniversitesi, eğitim Bilimleri bölümü tarafından başlatılmış bir projedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde 1889, Fransa'da 1929 yılında başlatılan Ana Baba Okulları anne babalara rehberlik eden, çocuklarına istenilen davranışı kazandırmada yardımcı programlardır.

Yaz Okulları ve Anne Destek Programları Haziran 2004'te yürürlüğe konan 5-6 yaş grubundaki çocuklara ve annelerine yönelik programdır. Çocukların annelerine çocuk gelişimi ve aile sağlığı ile ilgili bilgiler verilmektedir. 10 haftalık yaz okulları şeklinde uygulanmaktadır.

Aile Mektupları Projesi Bankalar Birliği tarafından uygulanmakta olup Sağlıklı Gelecek için Sağlıklı ocuklar projesini destekleyecek Şekilde AÇEV tarafından hazırlanmıştır. Anne adaylarını ve 0-3 yaş döneminde çocuğu olan anneleri bilgilendirmeyi amaçlayan 30 mektuptan oluŐmuŐ bilgi destek setidir.

Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı Erken ocuk bakım ve eğitim hizmetlerinin yoksul kesime ulaŐtırılması üzerinde yođunlaŐan bir program uygulamaktadır. Yoksul semtlerde açılan eğitim birimlerinde kadınların üretici olabilecekleri becerileri kazanmalarının yanında, erken yaŐtaki çocukları içinde yuva hizmeti verilmektedir.

Mobil Anaokulu Projesi Maddi imkanları yetersiz ailelerin yaşadığı bölgelerde 36-72 aylar arasında bulunan çocuklara ve ailelerine ulaŐarak okul öncesi eğitimi yaygınlaŐtırıp çocukların gelişimlerini destekleme ve aileleri bilinçlendirmek üzere hazırlanmış programdır.

Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Tarafından Gerçekleştirilen Aile Okulu Projesi Program toplam 16 modülden oluŐturulmuŐ ve 2004 yılından itibaren tüm valilikler ve belediyelerin kullanıma sunulmuştur. Aile okulu programının, valilikler, yerel yönetimler ve sivil toplum örgütleri aracılığıyla ülke genelinde daha yaygın ve etkili bir biçimde uygulanması hedeflenmektedir. Programın uygulanmasında; Genel Müdürlük, aile konusundaki bilgi birikimi ile aile okulu, ana-baba okulu uygulamaları arasında deneyimlerin paylaşılması, eğitim programlarının oluŐturulması konularında destek sağlamaktadır. Programlar, ailelerin yoğun katılımının sağlanması amacıyla hafta içi ve hafta sonu seçenekleriyle 25 saatlik programı kapsamaktadır (Kartal, 2008:22,Oktay ve Unutkan, 2006:365 ,www.7cokgec.org, Oktay, 2005:19 zdoğan, 2006:32, meroğlu ve diğ., 1997:85, Arı ve diğ., 2006).

Yurt dışında Yapılan Aile Eğitim Programları:

Head Start Programı, Head Start 1965 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde başlatılan 0–3 yaş grubu çocuğa sahip dezavantajlı çocukların ailelerine yönelik ev ziyaretleri ve kurumsal eğitim Şeklinde uygulanan bir programdır. ocuğu ve ailesini merkeze alarak, çocuğun becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Ailelerin

çocuklarının eğitiminde aktif rol almalarını hedeflemektedir. Head Start'ın felsefesi çocukların temel öğretmenleri olarak ebeveynlerin programa doğrudan katılmasını sağlamaktadır. Program dâhilindeki çocuklar düzenli olarak okula giderken, eğitimciler haftada bir kez ev ziyaretleri düzenlenmektedir.

HIPPY-Home Instruction Program For Preschool Youngsters (Okul Öncesi Çocuklar İçin Ev Merkezli Aile Eğitim Programı) 1968–1969 yıllarında uygulanmaya başlanan program, iki yıl süren ev merkezli müdahale programıdır ve 3 ve 5 yaşlar arası çocuğu olan düşük gelirli ailelere yöneliktir. HIPPY, 1969 yılında ev temelli eğitim aktivitelerinin düşük eğitim seviyesi olan anneler ve okul öncesi dönemdeki çocukların üzerindeki etkilerini incelemek amaçlı bir deney olarak tasarlanmıştır.

HATAF-Home Activities For Toddlers And Their Families (0-3 yaş Arası Çocukları Olan Anneler İçin Ev Etkinlikleri) 1973'de Dr. Avina Lambord tarafından İsrail Hebrew Üniversitesinde geliştirilmiştir. 0-3 yaş çocuklarının annelerine yönelik ev ortamında iki yıl süreli bir programdır. Haftada bir gün ev ziyareti yapılarak anne ile bir saat çalışılmaktadır.

Mothers Training Program(Anne Eğitim Programı) 1967'de Illinois'te başlayan ve iki yıl süreli programın amacı 1-4 yaş grubu çocuğa sahip anneleri çocukların öğretmenleri olarak eğitmektir ve ayda iki kez ev ziyareti yapılarak yürütülmektedir.

The Mother – Child Program(Ev Merkezli Anne Çocuk Programı) Levenstein ve arkadaşları tarafından 1967'de New York'da başlayan programda okul öncesi bilişsel program, tamamen evde yapılandırılmaya çalışılmıştır. 2-3 yaş grubu çocuğa sahip düşük gelirli ailelere iki yıl süreyle haftada iki kez ev ziyaretleri şeklinde uygulanmaktadır. Annelere ev ziyaretleri sırasında sözel etkileşimlerini desteklemek için kitaplar ve oyuncaklar verilmiştir. Uygulamada model olma, rol oynama, demonstrasyon teknikleri kullanılmaktadır.

PAT-Parent As Teachers Program (Öğretmen Ebeveyn Programı) 1961 yılında başlayan ve iki yıl süreli programda 3-6 yaş grubu çocuğa sahip anne-babaların

sekiz haftada, ev ziyareti ve toplantılarla çocukların gelişimlerini desteklemek ve çocukların okula başlamalarını sağlamak amaçlanmıştır. Ev ziyaretleri ile ailelerin çocuk gelişimi ve ebeveynlik aktiviteleri, eğitimsel katılımlarını desteklemek için ailelere yardım eden bir programdır.

Perry Çok Kapsamlı Anaokulu Projesi (High/Scope Perryn Preschool Project, 1962-1967) 1962-1967 yılları arasında yürütülen, motor beceriler, dil ve bilişsel beceriler üzerine odaklanan 3-4 yaş arası çocuklar ve düşük gelirli ailelere ev ziyaretleri yapılarak uygulanan programdır. Kore de uygulanan ev temelli Proje'de 1 saatlik ev ziyaretleri ile ailelere çocuk yetiştirme becerilerini açıklama ve materyal kullanımını öğretmek hedeflenmiştir.

Nurse Home Visitation Program (NHVP) 1970 yılının sonlarına doğru geliştirilen Amerika'da düşük sosyoekonomik düzeydeki ve risk altındaki ailelere ev ziyareti yoluyla uygulanan bir programdır.

Omnibus Programı Doğum öncesinden başlayıp 6 yaşına gelinceye kadar süren eğitimcilerin düşük gelire sahip hamile annelere evlerinde ziyaret ederek çocuk gelişimi ve yetiştirme konularında bilgi verilen bir programdır.

Home Start TV Programı sosyal ve diğer hizmetler yönünden dezavantajlı olan yerleşim yerlerinde uygulanan TV ve mobil kamyonet hizmeti ile yürütülen ve haftada bir aileler ziyaret edilerek uygulanan bir programdır (www.7cokgec.org; Rector, 2002; Kerem ve Kınık, 2006; Rowe, 1994-1995:10; Necoechea, 2007:64; Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:40-41; Schull, 2006:28; Bergman, 1990:16; Levenstein, 1988:51, Wright, 2002:4; Turan Ömeroğlu ve Öğretir, 1998)

1.2 Okul Öncesi Dönemde Aile Katılımı

Günümüzde okul yalnızca bilgi aktarmakla yükümlü bir kurum değildir. Okul bir yandan çocuk ve gençlerin yaşama hazırlanmaları ve sosyalleşmeleri sürecinde rol

alırken, diğer yandan anne babaların eğitimine de yardımcı olmak zorundadır (Zembat ve Unutkan, 2001:43).

Çocuğun gelişiminde çevrenin önemi anlaşıldığından beri aile çocuğun eğitiminde daha çok yer almaya başlamıştır (Salinas ve diğ., 1997).

Okulöncesi dönemde de aile katılımı özel bir öneme sahiptir. Çocuk ailesi ile bir bütündür. Okulöncesi eğitimin amaçları belirlenirken, çocuk tek başına düşünülmemeli, başarılı bir okul öncesi eğitim için aile katılımı sağlanarak, anne-baba da eğitim süreci içine alınmalıdır. Aile katılımı, çocukların sağlıklı gelişimlerini sürdürebilmesi ve okula hazırlanması amacıyla düzenlenen eğitim etkinliklerini gerçekleştirmek için okul personeli ve aile bireylerinin birlikte çaba göstermesidir (Cavkaytar, 2000:136).

Okul öncesi eğitim kurumlarında verilen eğitimin sürekliliğinin ve kalıcılığını sağlamak aile katılımını destekleyen iyi hazırlanmış eğitim programları ile mümkündür. Öğretmenler aileleri eğitimin ve okulun bir parçası olarak görmelidir (Ömeroğlu ve Can Yaşar, 2008:2).

Aile katılımı, ailelerin kendileri, çocukları ve okul öncesi eğitim programına yarar sağlayacak şekilde yeteneklerini ortaya koyma süreci ya da aileleri destekleme, onlara eğitim verme ve eğitime katılmalarını sağlamada sistematik bir yaklaşımdır (Morrison, 1988).

Aile katılımı, ailelerin desteklenmesini, eğitilmesini, evleri ile eğitim kurumları arasındaki sürekliliğin artırılmasını ve programların velilerin katılımıyla zenginleştirilmesini sağlayan bir yaklaşımdır (Catron, 1993).

Hill ve Taylor'a göre aile katılımı ebeveynlerin çocuklarının akademik başarılarında etkili olmada gerekli bilgiyi kazandıkları kritik bir bulvardır bu sayede aileler çocuklarının başarısını destekleyecek yolları öğrenirler (Akt.Shulting, 2009:14).

Aile katılımı; ailelerin desteklenmesi, eğitilmesi ve eğitime katılımlarının sağlanması, çocukların deneyimlerinin evleri ile eğitim kurumları arasındaki iletişim

artışı ve sürekliliği ile arttırılmasına ve programların velilerin katılım ve katkıları ile zenginleştirilmesine yönelik sistematik bir yaklaşımdır (Ensari ve Zembat, 1999).

Anne-baba katılımı, anne babaya özgü becerilerin öğretilmesi, sosyal ve duygusal destek verilmesi, anne-baba ve profesyoneller arasında bilgi alışverişi ailenin okul içi etkinliklerine katılması, uygun aile çocuk ilişkilerinin geliştirilmesi ve aileye toplumsal kaynaklara ulaşmada destek olma şeklinde çok boyutlu örgütlenmelidir (Epstein, 1995).

Bir başka deyişle aile katılımı aileleri destekleme, onlara eğitim verme ve eğitime katılmalarını sağlamada sistematik bir yaklaşım olup çocukların deneyimlerini ev ve okul arasında artan sürekli iletişim yoluyla arttırmaya yarayan bilgi paylaşma ve ilişki kurma sürecidir (Zembat ve Unutkan, 1999:151).

Aileler çocuklarının okul ve eğitimsel aktivitelerinde rol almak için aile katılımı yaparlar. Aile katılımı anasınıfı ve ilkokulda öğrenim gören çocuklar için eğitimsel ve gelişimsel hedeflerle ilgilenen bir yaklaşımdır (Hoover Dempsey ve Sandler, 1997).

Kohl (2000)'e göre; aile katılımı 3 şekilde tanımlanır. Birincisi öğretmen aile iletişimi(çocuğun ödevlerinin tamamlamasını izleme, okulda ilerlemesini sağlama), ikincisi ailenin okul aktivitelerine katılımı, üçüncüsü evde aile katılımı (gelişimlerini ve akademik başarılarını evde destekleme) şeklindedir (Akt.Shulding, 2009:9).

Okul öncesi eğitimde ailelerin rolü çok önemlidir. Eğer aileler kendilerinin programın önemli bir ögesi olduklarına inanırlarsa çocuğunun ihtiyaçları daima en iyi şekilde karşılanır (Dodge, 1995:1182).

Haynes ve Corner (1997)'e göre aileler aile katılımı ile sınıfın bir parçası oldukları zaman çocuklarını desteklemeye daha çok özen gösterirler (Akt. Aggueberre, 2009:13).

1.3 Okulöncesi Dönemde Aile Katılımının Önemi ve Gerekliliği

Aile toplumu oluşturan en küçük birimdir. Nitelikli bir toplum oluşturabilmek için aileleri bilinçlendirmek, eğitim hayatına katılımlarını sağlamak gerekmektedir. Ailelerin eğitim hayatına katılmasıyla eğitim daha kaliteli hale gelir. Keyes (2002)'e göre aileler çocuklarının eğitiminde merkez noktasıdır (Akt.Emmet, 2007:15)

Günümüzde ailelerin eğitime katılımının önemi tartışmasız olarak kabul edilmektedir. Okulöncesi eğitim alanında çocuklar üzerinde yapılan araştırmalar, aile katılımını sağlayan programlarda yetişen çocukların gelişimindeki olumlu etkinin kalıcı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle okulöncesi eğitimde ailenin eğitime katılımı, aile bireylerinin okulöncesi eğitim hakkında bilgi edinmeleri ve çalışmaların evde pekiştirilmesini sağlamaları açısından önemlidir (MEB, 2006:78).

Eğitim bir bütündür, evde ve okulda bir arada yürütülmelidir. Okulda verilen eğitim aile tarafından evde desteklenerek ailenin bu eğitimin bir parçası olması sağlanmalıdır.

Okulöncesi eğitim kurumları hizmet verirken, okul-aile işbirliği yoluyla aileleri etkiler. Aileler kurum hakkında bilgi edinirken aynı zamanda çocuklarının da eğitimine katkıda bulunurlar. Okul-aile işbirliği sayesinde öğretmen de aileyi yakından tanıma fırsatı bulur. Öğretmenin aileyi tanınması, çocuğu tanınmasını kolaylaştırır. Aile bireyleri arasındaki ilişkiler, ailenin çocuğa karşı tutumları, çocuğa uyguladıkları disiplin anlayışı, çocuğun içinde yaşadığı fiziksel çevre koşulları gibi özelliklerin öğretmen tarafından bilinmesi, onun çocukta gözlediği çeşitli davranışları anlamasına ve değerlendirmesine, böylelikle çocukla ilgili doğru bilgi edinmesine yardımcı olur (Kandır, 2001:103).

Erken çocukluk yılları, hızlı büyüme ve gelişmenin olduğu bir dönemdir. Aile katılımı, özellikle bu sürecin önemli bir parçasıdır. Araştırmalar, okul öncesi yılları sırasında beceri gelişimi ile daha sonraki akademik başarı arasında bir bağlantı olduğunu göstermektedir (Reeves, 2007:1).

Smith ve diğeri (1997) okul aile işbirliğinde aile faktörlerinin(aile yapısı, aile geliri vb), okul faktörlerinin (okul iklimi vb) ve yapılan aile katılım çalışmalarının önemli olduğunu vurgulamışlardır.

Webb (1997)'e göre aile katılım programlarının ebeveynlik becerilerini arttırdığını, ailelere kaynak sağladığını, çocukların okula karşı olumlu tutumlar geliştirdiğini, ailelerin çocuklarının öğrenmelerine yardım etme yollarını öğrendiğini, çocukların bilgi ve yeteneklerinin olumlu yönde gelişmesini sağladığını ifade etmiştir (Akt.Yang, 2005:33).

Okul-aile işbirliği, okulöncesi eğitim döneminde çocukların okula kolay uyum sağlaması, ailedeki ve okuldaki eğitimin birbirini tamamlayıcı nitelikte olması, okul ve ev ortamında çocuğa gösterilebilecek farklı tutumların önlenmesi, evin devamı olan okul ortamında etkili bir öğrenme fırsatının yaratılması ve çocukların gelişimine çok yönlü katkıda bulunulabilmesi noktalarında önem kazanmaktadır (Can, 2002:12).

Etkili okul aile işbirliği evde ve okulda çocuğun öğrenmelerinin gelişimi için iyi bir iklim yaratmaya yardımcıdır. Çocuğun ilgisi, gelişimi, ihtiyaçları hakkında eğitimcilerin ve ailelerin bilgi alışverişinde bulunmalarını sağlamada etkilidir (Fuller, 2005:2).

Okul ve aileler karşılıklı olarak zorlukları en aza indirmek için hem evde hem de okulda çocuk yetiştirme uygulamaları hakkında bilgi alışverişinde bulunmalıdırlar. Aile katılımı sayesinde, okulda sağlanan uygun eğitim ortamının evde de sönmeye uğramadan devamı sağlanmış olmaktadır (Kuşin, 1997:74).

Hendrick (1991)'e göre aile katılımı çocukların dünyalarını ev ve okul diye adlandırılan birbiriyle ilişkisiz ikiye bölünmüş mekânlar olmaktan çıkararak, uyumlu ve tutarlı bir bütünlük hissetmelerine olanak sağlamaktadır.

Allen ve Tracy (2004)'e göre, aile katılımı çocukların eğitiminin ve öğrenim çevrelerinin daha iyi olması için anahtar vazifesindedir. Waterman ve Zellman (1998) aile katılımı ile çocukların başarıları arasında olumlu bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir (Akt.Emmet, 2007:16).

Hill ve Taylor'a göre düşük gelirli ailelerde aile katılımı; ailenin bilgilerini, okulun beklentilerini, çocuğun başarılarını destekleme yollarını anlamayı arttırmaktadır (Akt.Schulting, 2009).

Coleman ve Churchill'e (1997) göre; okul aile işbirliğinin başlangıcı için öncelikle okul öncesi eğitimcilerin ailelerin önemine inanmaları gerekir. Aileyi dışlamak yerine, okul öncesi kurumda verilen eğitimin aile tarafından desteklenmesi kalıcılık için önemlidir. Bu açıdan çocuk okula başladığından itibaren aile ile rekabete girmek yerine işbirliğine hazır olmak ve yardımlarını istemek önemlidir. Çocukların gelişimi ve eğitimi bütüncül olarak okul, aile ve toplum yaşamları bir arada düşünülmelidir.

Anne babalarla en çok ve doğrudan iletişime geçen kişiler olarak öğretmenlerin sergileyeceği tutumlar, aile katılımının başlaması sürekli hale gelmesi ve başarıya ulaşmasında en önemli etken durumlardandır. Bu yüzden öğretmenler tutumlarını etkili hale getirecek bazı olumlu davranışları sergilemelidirler. Öğretmenler çocuk okul ilişkisi içindeki problemlerle ilgili aile katılımını sağlayacak ve geliştirecek stratejilerle ilgili bilgiye sahip olmalı, ailelerle olumlu ilişkilerin başlamasında ilk teşebbüsleri gerçekleştirmelidirler. Aynı zamanda öğretmenler, velileri cesaretlendirmeli, rahat olmalarını sağlamalı, velilere karşı objektif, duyarlı, yönlendirici, daha saygılı, daha empatik ve gerçekçi yaklaşmalıdırlar (Tezel Şahin ve Ünver, 2005:26).

1.4 Okul Öncesi Dönemde Aile Katılımının Yararları

Okul-aile işbirliği sürecinde çocuk, aile, öğretmen ve kurum bir bütündür. Bu süreçte amaç, her öğenin birlikte çaba göstererek çocukların sağlıklı bir şekilde gelişimlerini sürdürmelerine yardımcı olmaktır. Eccless ve Harold (1993) aile katılımının aile, çocuk ve öğretmen üzerinde birçok yararının olduğunu vurgulamaktadır (Akt.Pang ve Watkins, 2000). Okul-aile işbirliğinin çocuk, aile, öğretmen ve kurum açısından yararları şu şekilde sıralanabilir:

1.4.1 Aile Katılımının Çocuk Açısından Yararları

Aile katılım çalışmaları ile okul ve ev arasında birliktelik sağlanmaktadır. Aile katılım çalışmaları çocuğun, mutlu ve başarılı bir kişi olarak hayata hazırlanmasını sağlar. Okul ve ev arasında, çocuğa gösterilebilecek farklı eğitim tutumlarını ortadan kaldırır. Evin devamı olan güvenli bir eğitim ortamında, çocuklara daha iyi bir öğrenme fırsatı yaratır.

Ailelerin çocuklarına evde ve okulda yardım ettiklerinde çocuklarının okul başarılarına, motivasyonlarına ve davranışlarına etki etmekte, okul ve ev arasında kurulan olumlu bağların çocukların başarısını ve okula olan ilgisini attırmaktadır. Yan ve Lin (2002)'e göre aile katılımının çocukların öğrenme ve okul başarılarında, Fantuzzo ve Mcwayne (2002)'e göre ise çocukların sosyal ve duygusal gelişim üzerinde olumlu etkileri vardır (Dempsey ve Sandler, 1997:3; Akt.Pang ve Watkins, 2000:141; Yang, 2005:27, Powel, 1986; Ömeroğlu, 2003; Salinas ve diğ, 1997; Henderson ve Mapp, 2002)

Epstein, Hoover ve diğerlerine göre; aile katılımı çocuğun akademik performans ve sosyal becerilerinde eğitimsel ilerlemeler sağlar. Aile katılımı okul yaşamının en önemli parçasıdır (Akt.Wolf, 2007:14; Emmet, 2007:2) Politis (2004) ve Percival (1995)'e göre öğretmen ve aileler arasında işbirliği artarsa çocuk okulda ve evde kendisini rahat hisseder, ayrıca aile katılımı çocukların akademik ve sosyal becerilerine etki eder (Akt.Yang, 2005).

Werf, Creemers ve Guldemon (2001), her ne kadar okullarda aile katılımının artırılması güç olsa da bu müdahalenin çocukların akademik başarıları için etkili olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen eğitimi, eğitimsel yönetim, kitaplar ve materyaller gibi diğer müdahale yöntemleri ile karşılaştırıldığında aile katılımının maliyetinin daha düşük olması nedeniyle daha etkili olduğunu öne sürmüşlerdir. (Akt.Keçeli Kaysılı, 2008:78)

Brooks (2004) aile katılımının çocuğun sosyalleşmesi ve akademik başarısı üzerindeki etkisini incelediği araştırmasında, aile katılımına yer verilmesinin çocukların sosyalleşmesini ve akademik başarısını artırdığı sonucuna varmıştır

Haynes ve Conner (1997)'e göre, aileleri sınıfın bir parçası oldukları zaman çocuklar daha başarılı olurlar ve daha iyi öğrenirler(Akt.Agguerrebe, 2009:20).

Izzo ve diğerleri (1999) aile katılımının çocukların sosyal ve akademik becerileri üzerinde olumlu etkisi olduğunu saptamışlardır (Akt.Kaya, 2007:25).

Fantuzzo ve diğerleri (1995) aile katılımı ile çocuğun akademik ve davranış becerileri arasında bir ilişki keşfetmişlerdir. Christenson ve diğerleri (1997) aile katılımının çocukların okula karşı tutumlarında ve özgüvenlerinin artmasında yararları olduğunu belirtmişlerdir (Akt.Smith, 2005:12).

Araştırmalar aile katılımının çocukların test sonuçlarında, motivasyonlarının yükselmesinde ve davranış problemlerinin azalmasında etkili olduğuna işaret etmektedir (Shulting, 2009).

Green (2002) ailelerin çocuklarının eğitimlerine katıldıklarında, çocukların yaşam boyunca okullarında daha başarılı olduğunu, okula karşı olumlu tutum geliştirdiğini, bir sonraki eğitim kademesine geçmekte daha istekli davrandığını ve daha fazla yüksek okul bitirme şansına sahip olabildiklerini belirtmektedir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında, okul, aile ve toplum işbirliği sağlandığında çocukların okul ve hayattaki başarı şansları artmaktadır. İyi ve dikkatli planlanmış katılımın çocukların hem ileride akademik hem de sosyal başarılarını arttırdığını gösteren pek çok araştırma vardır. Aynı zamanda çocuğun evde anne babasıyla yapmış olduğu etkinliklerin çocuğun zihinsel ve duygusal gelişimini ve başarısını arttırdığı yapılan çalışmalarla ifade edilmektedir. Aile katılımı sağlandığında çocuklar sadece evde değil okulda da daha iyisini yapmaya çalışmaktadır. Werf ve arkadaşları (2001), her ne kadar okullarda aile katılımının artırılması güç olsa da bu müdahalenin çocukların akademik başarıları için etkili olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen eğitimi,

eğitimsel yönetim, kitaplar ve materyaller gibi diğer müdahale yöntemleri ile karşılaştırıldığında aile katılımının maliyetinin daha düşük olması nedeniyle daha etkili olduğunu öne sürmüşlerdir (Davies, 2000:19-20, Akt.Keçeli Kaysılı, 2008:78).

Powell (1998) ve Wolfendale (1992)' göre, Okul ve ev arasında kurulan olumlu bağlar ve ailelerin çocuklarının eğitiminde yer alması, çocukların başarı seviyesini artırmaktadır. Çocuğun okuldaki deneyimlerinin anne babalara bildirilmesi, anne babaların evde neler yaptıklarının öğretmen tarafından bilinmesi ve karşılıklı olarak bu deneyimlerin desteklenip pekiştirilmesi sonucunda çocuk tutarlı ve sürekli bir ortamda olmaktan dolayı kendini güvende hissetmekte ve bu durum başarısını arttırmaktadır (Akt. Kuzu, 2006:15).

1.4.2 Aile Katılımının Aile Açısından Faydaları

Aile katılım çalışmaları, ailelerin çocuklarının gelişimine katkıda bulunmalarını, çocuklarını bir birey olarak görmelerini ve çocuklarıyla sağlıklı iletişim kurmak için gerekli olan ortamı yaratmaktadır.

Aile katılımı ile ailelere çocuk gelişimi ile ilgili bilgiler verilir, çocukları için etkili ebeveyn olma yolları öğretilir, duygusal destek sağlanır (Coleman ve Churchill, 1997).

Aileler, çocuğun eğitime katılmak için davet edildiklerinde okul hakkındaki tutumları iyileşir. Aile katılımı çalışmaları, bireyler ve öğrenciler olarak çocuklarını destekleme ve ebeveyn yetenekleri hakkında kendilerini daha yeterli hissetmelerine yardımcı olur. Aileler çocukları hakkında öğretmene yardımcı bilgiler sunar ve eğitim konularıyla ilgili farklı bakış açısı sağlar. Okul saatleri dışında çocuklarının öğrenmesini destekler (Epstein ve Sanders, 1998:340 – 341).

Ailenin eğitime katılımı, aile bireylerinin okul öncesi eğitim hakkında görüş sahibi olmaları ve çalışmaların evde pekiştirilmesini desteklemeleri ve böylece eğitimde devamlılığın sağlanması için gereklidir. Eğitimde sürekliliğin sağlanması, başarıyı artırır. Ailenin eğitime katılımı, ebeveynlerin çocuk yetiştirme konusundaki bilgi ve becerilerini artırmakta ve daha etkili ebeveynler olmalarını sağlamaktadır (Çelik ve Daşcan, 2007).

Bazı aileler erken çocukluk döneminde çocuğunun bazı durumlardan olumsuz etkilenmemesi için profesyonel yardım almanın gerekliliğine inanırlar. Aileler, aile eğitimi ile ilgili seminer veya konferanslar ile okullarda düzenlenen etkinliklere katılarak, bilinçli anne- baba olmak istemektedirler. Bu tarz etkinlikler, ailenin çocuğu daha iyi tanınmasına, aralarındaki iletişimin gelişmesine, çocuklarının okul başarılarının artmasına olumlu katkıda bulunabilir. Yapılan çalışmalar, erken çocukluk döneminde ailenin çocukla birlikte şarkı söylemesinin, oyunlar oynamasının, resim yapmasının, resimler hakkında konuşmasının, hikâye anlatmasının çocukların gelişimini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir (Ronski ve Sevcik, 2005:174-176).

Eğer aileler çocuklarına evde ve okulda yardım ederlerse, çocuklarının başarı, motivasyon ve davranışlarına etki ederler. Aile katılım programları ile, anne ve babanın çocuklarının bilişsel gelişimini destekleyici davranışlar ve çocuğa yardımcı olabilecek tutum geliştirmeleri, belirli bir davranış kontrolü kazanmaları ve çocuklarını etkileyebilecek iletişim yönlerini öğrenmesi sağlanmaktadır Öğretmenle iletişim içerisinde bulunan ailelerin çocuklarının gelişimlerine katkıda bulunarak bilgilerini geliştirdiklerini ve kendilerine olan güvenlerinin arttığı belirtilmektedir (Yang, 2005:28; Mağden, 1993:173; Seçkin ve Koç, 1997).

Epstein (2001)' göre okul aile işbirliği ile okuldaki eğitim programının geliştirilmesi, ailenin ebeveynlik becerilerinin artırılması, çocukların okulda ve gelecekteki yaşantılarında başarılı bireyler olması sağlanabilmektedir. Morrison (1978) aileler çocuklarının eğitimine katıldıklarında, kendilerini değerli hissettiklerini söylemektedir (Akt.Yang, 2005:48).

Ailelerin kendi ilgi, yetenek, becerilerini fark etmeleri, ailenin çocuğu ve okul ile sağlıklı bir iletişim kurmaları, çocuğun ev ortamında öğrenebileceği deneyimler hakkında bilgi sahibi olma, kendilerini programın önemli bir parçası olduklarını inanmalarını sağlama, kendilerini kurumla bir bütün olarak görmelerine yardımcı olması açısından büyük yararlar sağlamaktadır (Oktay ve diğ, 2003:161).

1.4.3 Aile Katılımının Öğretmen Açısından Faydaları

Aile katılımı öğretmenin programını daha kolay uygulayabilmesini, aile ile kurulan iyi iletişimin sonucu çocuğu daha kolay tanımasını ve problemleri çözebilmesini ve sorumluluklarını aile ile paylaşmasını sağlamaktadır.

Öğretmenler aile katılımında anahtar kişidir ve ailelerle nasıl iletişim kurması gerektiğini bilmelidir (Kaya,2007:30). Ames (1993) çocukların yeteneklerinde, motivasyonlarında, aile katılımında okul ev iletişiminde öğretmenin etkisinin önemli olduğunu belirtmiştir (Akt.Smith, 2005).

Aile katılımı yüksek olduğunda öğretmenler; çocuklar hakkında ev ve aile ortamlarını da içeren daha geniş bir perspektife sahip olacaklarından, çocukların evle bağlantılı bireysel gereksinmelerine, stres etkenlerine ve değişimlerine daha duyarlı olarak, çocukların ve ailelerin ihtiyaçlarını daha anlayışlı ve çocuk merkezli etkin bir biçimde karşılanmasına yardımcı olurlar. Veliler, öğretmenlere yardımcı olabilecek özel bilgi ve yeteneklere sahip olabilirler. Onların katkılarına saygı göstermek ve değer vermek çok önemlidir. Evle eğitim kurumu arasındaki bu paylaşım, iletişim ve katılımın planlı bir şekilde ele alınması hem velilerin hem de öğretmenlerin çocuğun gelişimine ilişkin isteklerini gerçekleştirmede fırsat yaratır (Ensari - Zenbat, 1999:180).

Aileler ve okul çocuk büyürken ve gelişirken çevrelerindeki en önemli faktörlerdir. Ailelerin ve öğretmenlerin erken çocukluk yılları sırasında önemli rolleri vardır. Güçlü bir aile katılımı sağlamak okul öncesi eğitim için çok önemlidir. Öğretmenler çocukların gelişmesinde ve öğrenmesinde önemli anahtar rol oynarlar. Keyes'e göre (2002) ; öğretmenin rolü ve sorumlulukları aile öğretmen işbirliğini

sağlamada önemlidir. Çünkü aile katılımı ile okulun ilk günlerinde öğretmen, aile ve çocuklarla olumlu ilişkiler kurar, ailenin okulla ilgili olumsuz tutumları ve yanlış inançları azalır, aileler öğretmeni daha iyi anlar ve çocuklarına daha çok yardım edebilirler (Akt.Yang, 2005:39).

Christenson ve diğerleri (1997) öğretmenin iş memnuniyetinin aile katılımını arttırdığını vurgulamışlardır (Akt.Smith,2005). Lin (2000) yaptığı araştırmada aile katılımı ile öğretmen etkililiği arasında bir ilişki olduğunu saptamıştır. Morrison (1978) aileler okulun bir parçası olup katılımında bulunurlarsa öğretmenler programlarını uygularken daha etkin ve etkili olduğunu belirtmiştir (Akt.Yang, 2005:48).

Aile katılımının öğretmenleri de olumlu etkilediği ve aile katılımına daha ilgili baktıkları ve aile katılımını gerçekleştiren okul öncesi programlarının daha etkili ve kalıcı olduğu görülmektedir (Eryorulmaz, 1993:93).

1.4.4 Aile Katılımının Kurum Açısından Faydaları

Aile katılımı eğitimin devamlılığını, okulun amaçlarını daha kolay gerçekleştirebilmesini, eğitimde fırsat eşitliğini sağlar ve eğitimin kalitesini yükseltir (Oktay, 1999:204-205).

Eğitim konusunda öğretmenlerle veliler aynı görüşü savunmalıdırlar. Okulda öğretmenin söylediğini ve öğrenciden beklediği davranışları ailenin de bilmesi ve istemesi gerekmektedir. Kazandırılmak istenen alışkanlıklar okulda öğretmen, evde ailesi tarafından çocuğa verildiği zaman hem etkili olacak hem de çocuktan istenilen davranışları, çocuk daha kolay kazanacaktır (Kazak, 1998:22).

Aile katılımı sonucunda, eğitimcilerin, ebeveynlerin yanlarında bulunmasından dolayı morallerinin artması ve iki taraf arasında gelişime yönelik olumlu iletişim sağlanması yoluyla, çatışmaların azalmasından söz edilebilir. Bu çalışmalar ile öğretmenler ve okullar gereksinimleri konusunda bilgili anne babalara sahip olmakta böylece anne babalar sınıfa ve okula her türlü desteği kolayca verebilmektedirler (Sanders ve Epstein, 1998:341).

Okulöncesi eğitimde belirlenen amaçlara ulaşmak için, aileler çocuklarının eğitim sürecine katılmalı ve destek olmalıdır. Bunun için de, okul ve aile arasında sağlıklı bir işbirliği kurulmalı, okul ve aile birlikte hareket ederek çocukların en iyi şekilde yetişmeleri için çaba göstermelidir.

Bu bağlamda “Okulöncesi eğitim programları ne kadar iyi hazırlanmış olursa olsun, aileler tarafından desteklenmediği sürece etkili olmamaktadır. Okulöncesi eğitim kurumlarında çocuklarda kalıcı davranış değişikliklerinin gerçekleşebilmesi, programda planlanan öğrenme yaşantılarının ailede sürdürülebilmesi ile mümkündür” (Aral ve diğ., 2000,168).

Anne ve babaların çocuklarının okulda öğrendiklerini ev ortamında uygulayabilecek geliştirebilecek nitelikte olması, sosyal becerilerin okuldan günlük yaşama genellenebilmesini, okuldaki amaçlara ulaşılmasını kolaylaştırmaktadır (Caykavtar,2000:138).

Okulöncesi eğitim alanında çocuklar üzerinde yapılan araştırmalar, aile katılımını sağlayan programlarda yetişen çocukların gelişimindeki olumlu etkinin kalıcı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle okulöncesi eğitimde ailenin eğitime katılımı, aile bireylerinin okulöncesi eğitim hakkında bilgi edinmeleri ve çalışmaların evde pekiştirilmesini sağlamaları açısından önemlidir (MEB, 2006:77).

1.5 Aile Katılım Çalışmaları

Okul öncesi eğitimde başarıyı arttırmak, aile ve çocuk arasında olumlu ilişkiler kurmak, eğitimin devamlılığını sağlamak için aile katılım çalışmaları eğitim programında önemli bir yere sahiptir.

Ailenin ve öğretmenin bir arada çalışması, fikir ve bilgi alışverişini sağlamaktadır. Ayrıca okulda verilen eğitimin evde desteklenmesi ve pekiştirilmesiyle eğitim kalıcı bir nitelik taşımaktadır. Aileler şu yollarla okul öncesi eğitime katılabilirler: programın yapısı ve uygulanması hakkında karar vermeye katılma, sınıfa

gözlemci veya gönüllü olarak katılma, ailelerin kurumda personelle işbirliği içinde çalışması, diğer ailelere ev ziyareti yaparak program içinde yer alma, ailelerin çocuğun gelişimi ve eğitimi konularında bilgi sahibi olma, özel konserlere ve gösterilere katılmadır (Powell, 1995:88-91).

Çaltık ve Kandır (2006) araştırmalarında; ailelerin katılımını sağlamada yararlanılan başlıca etkinliklerin; ebeveyn toplantıları, bilgilendirme toplantıları ve geziler olduğu bulgusunu elde etmişlerdir. Ayrıca, ailelerle iletişim kurmada kullanılan tekniklerin sırasıyla; selamlaşma, telefon görüşmeleri, bülten ve bülten tahtaları, haber mektupları, kitapçıklar, broşürler, afiş, fotoğraflar ve iki yönlü yazışmalar şeklinde olduğunu saptamışlardır.

Öğretmenler aileleri farklı yollarla çocuğun eğitimine katarlar; haftalık notlar, bireysel notlar, sınıfta olan olayları, öğrendikleri şiir ve şarkıları gönderme, gelişim raporları, mektup gönderme, veli toplantıları, ev ziyaretleri, telefon görüşmeleri tekniklerini kullanmaktadırlar (Diffily,2004; Barbour ve Barbour,1997).

Aileleri okul öncesi eğitim programına katmak için farklı çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar ev ziyaretleri, ilk görüşme, tanışma toplantısı, veli toplantısı, grup toplantısı, bireysel görüşmeler, ebeveyn köşesi, eğitim panosu, haberleşme panosu, afişler, broşürler, kitapçıklar, dergi ve gazeteler, dilek kutusu, haber mektupları, yazışmalar, gelişim raporları, toplu dosyalar, fotoğraflar, telefon görüşmeleri, videotıyp kayıtları, anne babaların sınıf içi ve dışı etkinliklere katılması şeklindedir. Bunlara ait bilgiler aşağıda belirtilmiştir. Çalışmanın temel konusu ev ziyareti olduğu için öncelikle ev ziyaretine yer verilmiş olup ve daha sonra diğer çalışmalara yer verilmiştir.

1.5.1 Ev Ziyaretleri

Ev ziyaretleri; yaklaşık olarak bir yüzyıldan beri etkisini göstermekte olan önemli aile eğitimi yöntemlerinden biridir. Ev ziyaretleriyle çocuğun gelişimi ve eğitiminde ev ve aile temel alınarak aileye çocuğu ile birlikte evinde eğitim verilmektedir. Ev ziyaretinin etkili olmasının en önemli nedeni, aileyi içinde bulunduğu ortam içinde hizmet götürmesi ve belirlenen ihtiyaçlarına göre aileye hizmet verilmesidir. Ev ziyareti, ailenin gerekli hizmetleri almak için çabalaması yerine ihtiyacı olan hizmetleri aileye ulaştırmayı başarması bakımından önem kazanmaktadır (Tezel Şahin ve İnal, 2007:28).

Ev ziyareti, ailelere evlerinde bilgi, rehberlik, duygusal ve pratik yaşam desteği ile eğitim sağlayan, çocuğun sağlığı, gelişimi, eğitimi ile ilgili olarak başta anneye olmak üzere aileye destek sağlayan sosyal servisler ve aile eğitim programlarının temel unsuru olarak hem Avrupa hem de Amerika'da eski bir tarihe sahiptir (Tezel Şahin ve İnal, 2007:29).

Ev ziyaretleri 1800'lerde arkadaşça ziyaretler olarak başlayan gönüllü servislerle yardım organizasyonlarını içeren, sosyal hizmet uzmanları tarafından yapılan müdahale stratejisidir. Ev ziyaretleri programı uzun yıllardır Amerika'da genç çocuklara destek sağlayan servis programıdır. 19. yüzyılın başında hemşireler ve sosyal hizmet uzmanları aileleri evlerinde ziyaret ederek çocukların ve ailelerin sağlık ve eğitim sonuçlarını yükseltmeyi amaçlamışlardır. Gombay (1999)'a göre ev ziyareti yoluyla ailelere servis hizmeti sağlanılmakta ve böylelikle ev ziyaretçileri aileleri ev ortamında daha iyi tanımakta ve bireysel ihtiyaçlarına göre hizmet sağlamaktadırlar. Ailelere doğal çevrelerinde avantajlı servisler sağlamayı ve bu sayede ailenin ihtiyaçlarını bireysel olarak karşılamayı içermektedir (Allen ve Tracy, 2004:197, Akt.Korfmacher ve diğ., 2008, Jameson, 2008:7; Sweet ve Appelbaum ,2004:1435)

Ev ziyareti fakirlik ve risk altındaki gelişimsel, sağlık, kötü muameleye maruz kalan çocukların yaşamlarını yükseltmeyi sağlayan ayrıca bebekleri istismar ve ihlalden koruduğu için sihirli mermi gözü ile bakılan popüler bir stratejidir (Jameson, 2008:7).

Wasik (2001), Berlin ve diğeri (1998) göre ev ziyareti uzman kişiler tarafından aileye kendi evinde yardım sağlayıp ailenin ve çocuğun daha iyi olması için çabalayan önemli bir yaklaşımdır. Ev ziyareti programları içerik olarak benzer özellikler gösterebilmektedir fakat program içeriğinde dikkate değer farklılıklar söz konusu olabilmektedir. Ev ziyareti programlarının işlevi, teori ve organizasyonlarla şekillense de hepsinin ortak amacı aile ve çocuklar üzerinde olumlu etkiler oluşturmaktır. Kempe (2000)'e göre ev ziyareti sağlık problemleri olan ve risk altındaki genç ailelerde anne çocuk sonuçlarını yükselten etkili bir yaklaşımdır (Akt.Newman, 2007:3-4,Powell, 1993:23-24 ,Akt.Rector, 2002:2).

Geçmişten günümüze araştırmalarla ailelere ve çocuklara olan olumlu katkıları saptanan ev ziyaretleri okul öncesi eğitim de de aile katılım çalışmalarında kullanılan bir yöntemdir. Ailenin özelliklerinin anlaşılması, aileyi ve çocuğu doğal ortamlarında gözlemlemek için aileleri evlerinde ziyaret etmek gerekmektedir.

Ev ziyaretleri, çocukların okulla bir köprü kurmalarının mükemmel bir yoludur. Ev ziyaretleri öğretmenin ebeveynlerinin değerleri, çocuğuna karşı tutum ve davranışları, çocukla ilgili beklentilerini öğrenme ve aileyi tanıma için kullanılan en iyi yollardan birisidir. Öğretmenler pozitif bir ilişki inşa edebilmek için çocukların içinde bulunduğu çevreye aileleri davet etmeli onlara zaman harcayabilmelidir. Ev ziyaretleri ile aile ve ev ziyaretçileri arasında güven bağları kurulur ve aradaki güç dengesizliği ortadan kalkmış olur. Ev ziyaretleri ile ailenin ihtiyaçları rahatlıkla anlaşılır ve bu sayede iletişim engelleri aşılabılır. Ev ziyaretleri ile aynı zamanda çocuğun gelişimi desteklenir, ev çevresi gözlemlenir, çocuğun çevresine müdahale edilebilir ve aile çocuk etkileşimi öğretilir (Allen ve Tracy, 2004:198 , Wolf, 2007:24).

Ev ziyaretleri; çocuklar ve aileler risk altındayken çocuk ve aileyi önemseyip çocuklar ve aileler üzerinde olumlu sonuçlar yaratmayı düşünen bir stratejidir. Ev ziyaretlerinin aile katılımını arttırdığını ve çocuklardaki davranış problemlerinin azalttığı, ayrıca sadece anne-çocuk sağlığı sonuçlarını yükseltmeyi içermediğini aile ilişkilerini, çocuk gelişimi, toplum kaynaklarını geliştirmeyi, aile çocuk ilişkisini sağlamlaştırmayı, aile içerisindeki iletişimin daha iyi olmasını sağladığı görülmektedir.

(Rosenberg, 2002; Furger, 2002; Rector, 2002, Pianta ve Walsh, 1996; Reglin, 2002, Walberg ve Wallace, 1992 ,Allen ve Tracy, 2004:197, Aggueberre, 2009:15).

Ev ziyaretleri, öğretmen ve anne baba işbirliğinin sağlanmasında etkili olan ve çocuk için etkili bir gelişim ve eğitim ortamının düzenlenmesine yardımcı olan bir tekniktir. Çocuğun evdeki davranışlarının, evdeki kişilerle ilişkilerinin doğal ortamında gözlenmesi, öğretmenin çocuğun ailesine ziyareti ile mümkün olabilir. Aile ev ziyaretleri sırasında duygu ve düşüncelerini daha rahat ifade edebilmekte, çocuk ise öğretmenin değer verdiğini düşünerek öz saygısını geliştirebilmektedir. Ev ziyaretleriyle öğretmenler, ailelerle sıcak ve yakın ilişkiler kurabilirler. Bu tür ilişkiler çocuğun kendine olan güvenine olumlu katkılarda bulunabilir. Ev ziyaretlerinin başarılı olması için öğretmenin bir plan çerçevesinde hareket etmesi gerekir. Öğretmen bu ziyareti yaparken, belli bir amacı olmalı ve amacına uygun olarak belli birkaç soru belirlenmelidir. Aileyi konuşmaya yöneltmeli, iyi bir dinleyici olmalı, öğüt vermekten kaçınılmalıdır (Ömeroğlu ve diğ, 2003:443; Hildebrand, 1981:450, Kızıлтаş, 2009:60, Aral ve diğ, 2001:97).

Ev ziyaretleri sırasında öğretmen, çocuk ve ailesi hakkında daha çok şey öğrenmektedir. Ailelerin çocuğunun gereksinimi hakkında değerli bilgiler kazanmasına olanak sağlamaktadır. Öğretmen ve aileler arasında yakın bağlar kurulmakta, çocuğun kendine olan güvenini, öğretmenler ve aileler arasındaki iletişimi arttırmaktadır (Kandır, 2004:221).

Öğretmen ev ziyaretleri sırasında anne babaların tutumlarına ve değer yargılarına saygı göstermeli, duygu ve düşüncelerini paylaşarak onları desteklemelidir. Ev ziyaretlerinde öğretmen, anne babalara çocuklarıyla evde uygulayabilecekleri etkinlikler ve uyarıcı çevre düzenlemesi konusunda bilgiler vermelidir. Öğretmen gözlemleri sonucu ailenin güçlü yanlarını ve aile çocuk etkileşimini değerlendirip destekleyici etkinlikler planlamalıdır. Öğretmen ev ziyareti yoluyla edinilen bilgileri yalnızca çocuğun gelişim ve eğitim yaşamını destekleme amacıyla kullanmalıdır (Akt.Akkaya, 2007:30-31).

Eğitimci ev ziyaretinde olumlu ilişkiler kurmak için planlamalar yapmaktadır. Ev ziyaretinde eğitimcinin yanında kitap, oyuncak ya da oyun örnekleri götürmesi

konuşmak için uygun fırsatlar sağlamaktadır. Eğitimci ev ziyaretinde ebeveynlere evdeki rutin işlerden çocuğun eğitiminde nasıl yararlanacağını göstermekte, birlikte oynayabilecekleri bir oyun ya da etkinlik planlamakta, bir oyuncak ya da araç hazırlamakta, çocukla kitap okumakta, ebeveyn çocuk ilişkilerini gözlemekte, ebeveynlerle bilgi alışverişinde bulunmaktadır (Güzel, 2006:8).

Ev ziyaretlerinin sıklığı ve süresi ailelerin ihtiyaçlarına göre değişiklik gösterebilir. Ev ziyaretinin ilk amacı ailelerin çocuklarının gelişimlerini anlamalarına yardımcı olma ve ebeveynlik becerilerini arttırmaktır. Ev ziyaretleri etkili olduğunda, aileler kendilerini çocuklarının eğitiminde daha etkili olarak görürler ve yeni bir bakış açısıyla çocuklarını yeni yollarla etkilemeyi düşünürler (Klass, 1996:39, Powell, 1993:33). Ev ziyaretçileri ailenin ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda haftalık, iki haftada bir veya aylık ev ziyaretleri yaptıklarını belirtmişlerdir (Nievar ve Fitzgerald, 2005).

Ev ziyaretlerinin özü aile ve ev ziyaretçisi arasındaki ilişkidir. Aradaki bu enerjik ilişki ailenin, ev ziyaretçisinin, ev çevresini etkileyen etmenlere etki eder. İyi bir ev ziyareti için ailenin umutları ve beklentileri saptanmalıdır. Ev ziyaretçisi iyi bir planlama yapmalıdır. Ev ziyaretçisi rolünü iyi bir şekilde açıklamalıdır ve iyi bir ortam düzenlemelidir. Ev ziyareti yaklaşımının etkili olması için aileler ve ev ziyaretçileri birbirlerinin ihtiyaçlarını anlamaları ve birbirlerine güven duymaları gerekir. Her aile bir tanedir ve bireysel yaklaşımlarla ailelere farklı yollarla ulaşılır, ev ziyaretçisi gözlem becerilerini kullanarak ailelere rehber olmaktadır (Klas, 1996:41).

Powell ve diğerleri ev ziyaretlerinin sıklığı ile ilgili yaptıkları çalışmada bir yıl süreyle 210 aileye haftalık, 2 haftada bir ve aylık ziyaretler yaparak ailelere çocukları ile birlikte evde yapılabilecek etkinlikler öğretmişler ve ev ziyaretleri sonrasında ailelere çocuklarının eğitimine yönelik eğitici oyuncaklar vermişlerdir. İki haftada bir yapılan ziyaretlerde çocukların testlerden daha yüksek puan aldıkları sonucuna ulaşmışlardır (Akt.Schull, 2006:16).

Anaokulu, gündüz bakımevi, kreşler ve diğer kurum merkezli programlarında öğretmenler yılda birkaç kez ev ziyareti düzenlemeleri önerilmektedir. Fakat öğretmen için ev ziyaretleri her zaman verimli sonuçlar ortaya koymayabilir. Öğretmenler

açısından uygulanması güç ve sakıncaları olabilecek bir etkinlik olduğu düşünülmektedir (Akt. Köksal Eğmez, 2008:47). Buna rağmen öğretmen, her çocuğun evine bir yarıyılıda en az bir kez ev ziyareti yapmaya özen göstermelidir. Ev ziyaretlerinde çeşitli etkinlikler yapılabilir.

Örneğin;

- Evdeki rutin işlerin öğrenme yaşantısı olarak nasıl kullanılabilceği ailelere gösterilebilir.
- Çocuk ve ailenin birlikte oynayabileceği oyun ya da etkinlikler plânlanabilir.
- Çocuğun da görev alıp yapımına yardım edebileceği bir oyuncak yapılabilir.
- Ailelerin, çocuğun gelişimi hakkında bilgi almak istediği konular varsa, bu konuda bilgilendirilebilir.
- Çocuk ve ailesi ev ortamında gözlenebilir (MEB,2002:18).

Öğretmenler anne-babalara, sınıftaki çalışmalarla koordineli olarak evdeki öğrenme etkinliklerinde, çocuklarına nasıl yardım edebilecekleri konusunda önerilerde bulunabilirler. Bu öneriler, zaman zaman sözel olabileceği gibi ilgi çekici bir şekilde hazırlanmış, yapılacakları adım adım gösteren yazılı mesajlar şeklinde de olabilir. Bu yazılı materyallerde anne-babaların çocukları ile birlikte yapabilecekleri etkinlikler, oyunlar, tartışabilecekleri konu başlıkları, disiplin yöntemleri, çocuk yetiştirme ile ilgili tutumlarını destekleyebilecekleri mesajlar yer almalıdır. Ailelerle, öncelikle eğitim materyali getirme konusunda çalışmalar yapılarak bu tür ödevlere alışmaları sağlanabilir (Akt.Kızıлтаş, 2009:61).

Ev ziyaretleri aileler, çocuklar ve öğretmenler için önemli yararlar sağlayan bir aile katılım çalışmasıdır. Öğretmenlerin uygulamada yaşayabilecekleri sıkıntılara rağmen ev ziyaretlerine programlarında gereken önemi ve özeni göstermeleri gerekmektedir.

1.5.2 İlk Görüşme

Çocuk okula başlamadan önce anne baba ve okul yöneticisi arasında yapılan ilk görüşmedir. Bu görüşme de yönetici, okulun başlangıç ve bitiş saati, çalışma planı, okulun olanakları gibi konularda bilgi verir. Aynı zamanda aile ve çocuk hakkında bilgi alınır (Metin, 2003).

1.5.3 Tanışma Toplantısı

Okullar açılmadan önce anne babalar okula davet edilerek genel bir toplantı yapılarak okulla, programla ilgili bilgiler verilebilir (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:75).

1.5.4 Veli Toplantısı

Veli toplantıları, yerini, saatini ve gündemini öğretmenin belirleyerek ailelere bildirdiği bir aile katılım etkinliğidir. Anne babaların düzenli katılımıyla yapılan toplantılar bilgi elde etmek için fırsat sağlar. Bu toplantılar eğitim yılı başında ve sonunda olmak üzere senede en az iki kez yapılmalı ve belirli bir gündem izlenmelidir. Bu toplantılarda okulun genel eğitim politikası, işleyişi, eğitim programları, amacı ve çocuklara kazandırılmak istenen hedeflerin aktarılması gibi konuları içermektedir. Ayrıca öğretmen değerlendirmelerini, sanat etkinliklerini, gözlem kayıtlarını toplantı da ailelerle paylaşmalıdır. Toplantılar sırasında öğretmen anne ve babaları konuşmaları için yönlendirmeli, çocuklar arasında karşılaştırma yapmamalı ve tartışmalardan kaçınmalıdır (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:76; Akkaya, 2007; Cavkaytar, 2004 ; Manning ve Schindler, 1997)

1.5.5 Grup Toplantısı

Çocuklarının gelişimlerini desteklemek, eğitimleri ile ilgili bilgilerini arttırmak amacıyla anne ve babalara ihtiyaç belirleme formuna göre belirlenen konularla ilgili grup toplantıları düzenlenebilir. Toplantı konuları çocuk gelişimi ve eğitimi, çocuklarla evde yapılabilecek etkinlikler, çocuk kitapları vb olabilir. Aileler kendileri belirledikleri

konularda daha fazla katılım gösterme eğilimindedirler (Hohmann ve Weikart, 2000; Ömeroğlu ve diğ, 2003; Hornby, 2000; Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:78).

1.5.6 Bireysel Görüşmeler

Ailelerle işbirliğinin ve yakınlaşmanın amaçlandığı, karşılıklı anlayış ve yardımlaşma için büyük önem taşıyan, yüz yüze yapılan, çocuk okula devam ederken çocuğun sorunlarını çözümlenmek üzere yapılan ya da anne babaya çocuğun okuldaki durumu, gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi vermeyi amaçlayan özel görüşmelerdir. Her çocuğun ebeveyni ile bireysel görüşme düzenli ve planlı olarak yapılmalıdır. Bunun için bireysel görüşme çizelgesi hazırlanmalıdır. Bazen evde ya da okuldaki yeni durumlarda da bireysel görüşmeler yapılmalıdır. Görüşmeler için uygun bir ortam sağlanmalı, görüşmelerin kesintiye uğramasına izin verilmemelidir. Rahat bir atmosfer sağlanmalı, saydam olmalı ve güvenilir olduğunuz hissettirilmelidir. Bununla birlikte bireysel görüşmelerin amacı, programın aile üzerindeki etkisini öğrenmek ve aileyi daha iyi anlamak, çocuk hakkında daha çok şey öğrenmek ve aileyi programı desteklemesi için teşvik etmektir. Bireysel görüşmeler sadece okulda ve çocukta bir sorun olduğunda yapılmamalı, olumlu duyguların paylaşılması içinde yapılmalıdır (Alıcıgüzel, 1999; Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:78 ; Kaya, 2002; Morrison, 1998).

1.5.7 Ebeveyn Köşesi

Anne ve babaların çocuklarını okula almaya geldiklerinde vakit geçirebilecekleri bir köşedir. Bu köşe kitapçık, broşür ve makalelerle zenginleştirilebilir (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:82; Morrison, 1998).

1.5.8 Eğitim Panosu

Anne ve babaların ihtiyaç duydukları konulara göre ilgi çekici, büyük puntolarla, resimli, görsel uyarıcıların olduğu panolar hazırlanabilir (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:83).

1.5.9 Haberleşme Panosu

Okul ve aileler arasında iletişim ve haberleşmeyi sağlamak velilere düzenli olarak bilgi vermek amacıyla hazırlanan panolardır. Haberleşme panosuna çocuk gelişimi ve eğitimi, çocuğun beslenmesi, oyun gibi konuların yer aldığı makaleler, çocukların yaptığı etkinlikler, duyurular, yemek listeleri, fotoğraflar asılabilir (Seçkin ve Koç, 1997; Tezel Şahin ve Özyürek, 2010).

1.5.10 Afişler

Afiş, Bir şeyi duyurmak veya tanıtmak için hazırlanan, kalabalığın görebileceği yere asılmış, genellikle resimli duvar ilanıdır. Anne ve babalara istenilen konularda afişler hazırlanabilir. Afişte çarpıcı bir resim ve bir de mesaj yer almalıdır ve ailelerin görebileceği yerlere asılmalıdır (Akkaya, 2007:33; Ömeroğlu ve Can Yaşar, 2008).

1.5.11 Broşürler

Tehlikeli durumlar, beslenme, iletişim, çocuk kitapları, davranış problemleri, okulöncesi eğitim hakkında bilgi vb. konularda hazırlanabilir. Broşürde önemli olan kısa, basit, anlaşılır ve uygulanabilir ifadelerin bulunması ve konularla ilgili, resimlere de yer verilebilmesidir. Gerekğinde aşı ,hastalık gibi durumlarla ilgili hazır broşürler de kullanılabilir. Bütün ailelere broşürün verilmesine dikkat edilmelidir (Aral ve diğ., 2002:171; Ömeroğlu ve Can Yaşar, 2008).

1.5.12 Kitapçıklar

Kitapçıklar, öğretmenin kendisi ya da çocuklarla birlikte hazırlayabildiği ve içeriğin gereksinimlere göre değişebildiği, aileyi bilgilendirici yazılı araçlardır. Anne babaların, çocuk ve eğitimle ilgili yeni bilgileri ve gelişmeleri izleyebilmeleri, kendi çocuklarının yaptığı çalışmalardan haberdar olmalarını sağlamak amacıyla evlere kitapçıklar hazırlanarak gönderilebilir. Bu kitapçıklar, anne babaların günlük yaşamlarında kullanabileceği ve ev ortamında çocuğun eğitimine katkıda bulunabileceği

şekilde pratik bilgiler içermelidir (Hildebrand, 1981; Ömeroğlu ve diğ., 2003:444; Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:92; www.7cokgec.org).

1.5.13 Dergi ve Gazeteler

Okullar aileleri bilgilendirme, sınıf ve okulla ilgili haberleri vermek için farklı türlerde gazete çıkarabilirler. Sınıf etkinlikleri hakkında, aileleri bilgilendirme, çocuk gelişimi ile ilgili bilgiler, etkinlik örnekleri aileler için ilginç ve ihtiyaçlarını karşılayacak konular seçilmelidir (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:96).

1.5.14 Dilek Kutusu

Okul öncesi eğitim kurumlarında aileleri eğitimin bir parçası haline getirmek için ayrıca ailelerin istek, eleştiri ve önerilerini yazarak bırakabilecekleri bir dilek kutusu oluşturulabilir. Anne ve babalar paylaşmak istedikleri düşünceleri küçük notlar halinde dilek kutusuna atabilirler, böylelikle anne ve babalar düşüncelerini iletmeye davet edilmektedir (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010; Aksoy ve Turla, 1999; Bundy, 1991).

1.5.15 Haber Mektupları

Haber mektupları aile üyeleri ile program etkinlikleri arasında iletişim kurmak, evde çocukların gelişimleri ve ihtiyaçlarına yardımcı olmak için ailelere öğretmenler tarafından gönderilen mektuplardır. Günlük, haftalık veya 15 gün ara ile düzenli olarak haber mektupları gönderilebilir. Okuldaki olaylar ya da projeler hakkında ebeveynlere bilgi iletmek için uygun bir yoldur. Mektuplar ebeveynlerin anlayabileceği bir dille yazılmalıdır (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010; Ömeroğlu ve diğ, 2003; Tizard, 1993; Hohmann ve Weikart, 2000) .

1.5.16 Yazışmalar

Yazışmalar okuldan anne babaya, anne babadan okula olmak üzere iki yönlü bir iletişim süreci olmalıdır. Çoğu anne-baba, öğretmenlerle mektupla iletişim kurmayı tercih ederken, bazıları ise okul-ev günlükleri ya da defterleri aracılığı ile iletişim kurmayı tercih edebilir. Yazışmalar, günlük ya da haftalık olarak yapılabilir. Yazışma konularında çocuğun okuldaki etkinliklere katılımı, çocuğun gelişimi hakkında belirli aralıklarla gönderilen gelişim raporları, sağlık durumu ve gelişim özelliklerine ilişkin bilgiler yer alabilir (Hornby, 2000; Bundy, 2001; Yaşar, 2001).

1.5.17 Gelişim Raporları

Ailelere, her dönem sonunda yapılan çalışmaların özetleriyle birlikte, çocukların genel durumunu değerlendiren bir rapor sunulabilir. Her yarıyıl sonunda, gözlem sonuçları ve değerlendirme formlarına göre gelişim raporları hazırlanarak, tüm gelişim alanları dikkate alınarak, çocuğun gelişimsel olarak kat ettiği yol, başarıları, desteklenmesi gereken özel yetenekleri, evde desteklenmesi gereken alanlar, ailelere öneriler detaylı bir şekilde anne ve babalara gönderilmelidir (Dikmen, 1991; MEB, 2002; Cömert ve Güleç, 2004; Tezel Şahin ve Özyürek,2010).

1.5.18 Toplu dosyalar

Öğretmen tarafından çocukların gelişimleriyle ilgili dosya tutulmalıdır. Toplu dosyalarda çocukların sağlık kayıtları, gözlem kayıtları, gelişim çizelgeleri, çocuğun yaptığı sanat çalışmaları ve anekdot kayıtları bulunabilir (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010; Temel, 2001).

1.5.19 Fotoğraflar

Çocuk için ilk olarak gerçekleşen gelişimsel olaylar ve diğer bütün hatırlanması gereken olaylar fotoğraf makinesi ile kayıt edilebilir. Bu fotoğraflar sınıf panosuna asılabilir ya da ebeveynlere hediye edilebilir. Fotoğraflarla aileler, sınıfta ve okulda

yapılan etkinlikler hakkında bilgi sahibi olarak çocuklarını daha iyi tanıma fırsatı bulurlar (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010; Akkaya, 2007).

Günlük olaylar sırasında çekilen slaytlar ebeveynlere veli toplantılarında gösterilebilir Slaytlar, ebeveynlere okul öncesi eğitim programları, amaçları ve hedefleri göstermede yardımcı olabilir (Temel, 2001).

1.5.20 Telefon Görüşmeleri

Ebeveynlerle yüz yüze görüşülmediği zaman kısa aralıklarla telefon görüşmeleri yapılarak ebeveynlere okuldaki etkinlikler hakkında bilgi verilebilir. Telefon görüşmeleri acil durumlarda sadece problemleri iletme amacıyla değil, çocukların ve ailelerin gereksinimi olduğu durumlarda ve olumlu duyguların paylaşılması amacıyla kullanıldığında daha etkili olmaktadır. Telefonla görüşme yapabilmek için anne baba açısından uygun zamanlar tercih edilmeli ve kısa görüşme şeklinde planlanmalıdır. Öğretmen, genel duyuruları iletme amacıyla bir telefon zinciri oluşturabilir. Telefon zinciri, duyuruların hızla yayılmasını sağlamanın yanı sıra aileler arasındaki ilişkinin artmasına da yardımcı olmaktadır (Ömeroğlu, 2003; İşmen ve Yıldız, 1996; McLoughlin, 1987; Hornby, 2000).

1.5.21 Video-Teyp Kayıtları

Sınıfta uygulanan etkinlikler sırasındaki önemli ve heyecan verici olaylar kasetlere kaydedilebilir. Bu kayıtlar, evlere gönderilerek, okuldaki çalışmaların ailelerle paylaşılması ve ailelerin bilgilenmesi sağlanabilir (Akkaya, 2007; Ömeroğlu ve Can Yaşar, 2008).

1.5.22 Anne Babaların Sınıf İçi ve Sınıf Dışı Etkinliklere Katılması

Anne babaların bu etkinliklere katılımının birçok şekli vardır. Bazı programlarda anne baba günlük etkinliklerde öğretmenin yardımcısı gibi görev yapmakta bazı

programlarda ise sadece belirlenmiş zamanlarda özel bir etkinlik için yardım etmeye çağrılmaktadır. Bu yüzden anne babaların sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklere katılarak sınıf ortamında çocuklarını gözlemlemeleri, program hakkında bilgi edinmeleri açısından önemlidir. Anne babalar sınıf içindeki ve sınıf dışındaki etkinliklere eğitici, rehber veya lider olarak katılabilirler (Temel, 2001: 351; Ömeroğlu ve diğ., 2003: 442; Coleman ve Churchill, 1997).

Morrison (1998)'e göre; ailelerin sınıf içi ve sınıf dışı çalışmalara katılmaları, sınıf ortamında çocuklarını gözlemeleri ve program hakkında bilgi edinmeleri açısından önemlidir.

Bridge (2001) aileler, sınıftaki program etkinliklerini gözlemleyerek, şarkı, oyun gibi etkinliklerde öğretmen rolünü üstlenerek, evde ve okulda materyal hazırlayarak; inceleme gezilerinde öğretmene yardımcı olarak, dosyalama, kayıt tutma gibi etkinliklerde öğretmene yardımcı olarak, meslekleri ve özel yetenekleri ile ilgili etkinliklere katılarak aile katılımında bulunmaktadırlar.

1.5.23 Konferanslar

Önceden belirlenen konularda ya da genel konularda öğretmen, yönetici ya da davet edilen bir konuk tarafından verilebilir. Aileler için konferans düzenlemenin anne-baba ve öğretmen arasında çocukla ilgili duyguların ve bilgilerin karşılıklı olarak paylaşılması ve okul aile işbirliğinin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır (MEB, 2006:80; Swick, 2005; Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:126).

1.5.23 Özel Günlerde Anne Babaları Okula Davet Etme

Özel günlerde anne ve babalar sınıfa davet edilerek hazırlanan gösteriler izletilebilir, ikramda bulunabilir. Böylelikle anne ve babaların çocuklarıyla zaman harcaması sağlanabilir (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:129).

1.5.24 Yıl Sonu Sergisi

Çocuklarla yıl boyunca yapılan etkinlikler, resimler yılsonunda sergilenebilir. Anne ve babalar okula davet edilebilir ve böylelikle okul aile ilişkilerinin daha da gelişmesi sağlanabilir (Işık, 2007:15, Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:132).

1.6 Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı; “Öğretmenlerin Yapmış Olduğu Ev Ziyaretlerinin Aile Üzerindeki Etkisi Nedir?” sorusuna cevap aramaktır. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Deney grubunda bulunan ailelere uygulanan “Ev Ziyareti Programı” ailelerin ev ziyaretlerine olan bakış açıları üzerinde etkili midir?
- Uygulanan “Ev Ziyareti Programı” deney ve kontrol grubunda yer alan ailelerin ev ziyaretlerine bakış açıları üzerinde farklılık yaratmakta mıdır?
- Deney ve kontrol grubunda bulunan ailelerin Ev ziyaretlerine olan bakış açıları;
Yaşadıkları yere
Aile yapılarına
Yaşına
Öğrenim durumlarına
Çocuğun cinsiyetine
Çocuğun kardeş sayısına
Çocuğun doğum sırasına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.7 Araştırmanın Önemi

Değişen ve gelişen dünya şartlarında her geçen gün çocuk eğitiminin öneminin artması uygulamalardaki değişiklikleri de beraberinde getirmiştir. Uygulanan programın amacına ulaşması için okul-aile ve öğretmenler bu süreçte beraber hareket etmek zorundadırlar. Okul öncesi eğitim programının en önemli özelliklerinden biri de aile katılımını gerektirmesidir.

Okulöncesi dönemde, çocuğa dış dünyayı tanıma olanağı veren, ona çeşitli alışkanlıklar kazandıran temel kurum ailedir. Çocuk, aile içinde temel öğrenme için gerekli deneyimleri kazanırken, olanaklar ölçüsünde gidebileceği okulöncesi eğitim kurumlarında bu deneyimleri pekiştirme ve zenginleştirme fırsatını bulur. Aile ile işbirliği veya daha yaygın kullanılan deyişle aile katılımı, okulöncesi eğitim programının önemli bir parçasını oluşturmalı ve kurumda verilen eğitimin devamlılığı, ailenin çocuğunu daha iyi tanınması, program konusunda bilgi sahibi olabilmesi vb. nedenlerle mutlaka planlı olarak yapılmalıdır (Oktay ve Unutkan, 2003: 152).

Okulöncesi eğitim kurumları hizmet verirken, okul-aile işbirliği yoluyla aileleri etkiler. Aileler kurum hakkında bilgi edinirken aynı zamanda çocuklarının da eğitimine katkıda bulunurlar. Okul-aile işbirliği sayesinde öğretmen de aileyi yakından tanıma fırsatı bulur. Öğretmenin aileyi tanınması, çocuğu tanınmasını kolaylaştırır. Aile bireyleri arasındaki ilişkiler, ailenin çocuğa karşı tutumları, çocuğa uyguladıkları disiplin anlayışı, çocuğun içinde yaşadığı fiziksel çevre koşulları gibi özelliklerin öğretmen tarafından bilinmesi, onun çocukta gözlediği çeşitli davranışları anlamasına ve değerlendirmesine, böylelikle çocukla ilgili doğru bilgi edinmesine yardımcı olur (Kandır, 2001:103).

Okul ile ailenin işbirliği kurması, birbirini tamamlaması ve desteklemesi çocukların sağlıklı bir biçimde gelişmelerinde ve eğitimlerini sürdürmelerinde önemli bir etkidir.

Pek çok araştırmacı aile katılımı ile çocuğun gelişimi arasında olumlu ilişkiler olduğunu keşfetmiştir. Fantuzzo, Davis ve Ginsburg (1995) akademik ve özerk davranma ile aile katılımı arasında olumlu bir ilişki olduğunu; Marcon(1999) aile katılımının sıklığı ve çeşidinin okul öncesi çocuklarının gelişimine olan etkisinin olumlu yönde olduğunu ortaya çıkarmışlardır (Akt.Smith, 2003:12; Akt. Fuller, 2005:6).

Başarılı bir aile katılımı programının, farklı çalışmalar ile aile katılımını sağlama ve ailelere; dinleyici olma, evde görevi üstlenme, program destekleyicisi olma, danışmanlık ve karar verici olma gibi çeşitli rolleri verme özellikleri vardır. Her biri

farklı yerlerde, farklı araç-gereçler ve kaynaklar gerektiren ve farklı sonuçlara yol açan aile katılımı çalışmaları bulunmaktadır (Akkaya, 2007:29).

Aile katılım çalışmalarından biri de ev ziyaretleridir. Öğretmen açısından güç olsa da çocukların evlerine yapılan ziyaretler çok önemli eğitim fırsatları sunmaktadır. Öğretmenin ziyaretleri çocuk ve aileyi daha iyi tanmasına fırsat vermektedir. Aile, ev ziyaretleri sırasında duygu ve düşüncelerini daha rahat ifade edebilmekte, çocuk ise öğretmenin kendisiyle ilgilendiğini ve değer verdiğini düşünerek özsaygısını geliştirebilmektedir (Aral ve diğ., 2002:174).

Kuday (2007), Aile Destekli Kurum Merkezli Eğitim Alan ve Hiç Okul Öncesi Eğitim Almayan 3–6 Yaş Çocukların Bilişsel Gelişimlerinin Karşılaştırılması adlı çalışmasında Gaziantep ili Şehitkamil ilçesinde ikamet eden 3–6 yaş; herhangi bir kurumdan okul öncesi eğitim almayan (56), Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bir anaokuluna devam eden (58), aile destekli okul öncesi eğitimi alan (59), toplam 173 çocuk ile çalışmıştır. Araştırma sonucunda Aile Destekli Eğitimin çocukların bilişsel gelişimlerine katkı sağladığı görülmüştür, bu sonuç tüm yaş gruplarında (36–48 ay, 49–60 ay, 61–72 ay) gözlenmiştir. Zihinsel gelişimi destekleyen ev ortamı; ebeveynlerin sıcak, duyarlı, çocukların etkinliklerine katılmaya istekli, teşvik edici oldukları bir ortamdır. Bu tip ebeveynler yeni nesneleri, kavramları ve yaşantıları çocuklarına açık ve kesin şekilde tanıtmaktadırlar. Ayrıca bu ebeveynler çocuklarına yaş ve gelişim düzeylerine uygun oyuncaklar, çeşitli oyun materyalleri sunmaktadırlar. Ebeveynler çocuklarını soru sorma, problem çözme ve öğrendiği şeyler hakkında düşünmeye teşvik etmekte, onların bilişsel beceriler geliştirmelerini, okulda başarı göstermelerini, yeni bilgiler edinmelerini teşvik etmektedirler.

Buradan yola çıkarak aile katılım çalışmalarının ve ev ziyaretlerinin çocuklar ve aileler üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Çocukların ailesine gereken önem verilmedikçe programlar gereksinimlerini karşılayamaz hale gelir. Bu durum sadece çocuğu ile ilgili bilgi aktarımı olarak değil, ailelerin de programa dâhil edildiği, yer aldığı şekilde düzenlenmelidir. Artık

günümüzde ev ve okul diye bölünmüş mekânlar olmaktan çok, bir bütünlüğü hissetmelerini sağlayacak şekilde işbirliği yapılması gerekmektedir. Ev ziyaretleri aileyi ve çocuğu bütüncül bir yaklaşımla değerlendirmektedir. Böyle bir birliktelik sağlanırsa ebeveynler okul ve çocuklar için pek çok olumlu ve kalıcı etkiyi de beraberinde getirir.

Aile katılımında ev ziyaretlerinin yapılması kuşkusuz çok önemlidir. Okul öncesinde, ev ziyareti ve etkisine yönelik çalışmaların yurt içinde oldukça az olduğu, ev ziyareti çalışmalarına gereken önemin verilmediği görülmüştür. Bu yönden bakıldığında yapılan çalışma ailelerin ev ziyaretlerine yönelik bakış açılarını ortaya koyması bakımından önemlidir.

Bu çalışma, ev ziyaretlerinin etkili olup olmadığı, ailelerin demografik özelliklerine ve yaşadıkları yerlere göre farklılık gösterip göstermediğini, aileler ve çocukları üzerindeki etkileri ortaya koyması yönünden de önemlidir.

Çalışmanın sonuçları araştırmacılara ve okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlere ev ziyareti programı hazırlama, uygulama ve değerlendirmede rehberlik etmesi yönünden önemlidir. Ayrıca bu çalışmanın diğer eğitim kademelerinde de çalışan eğitimcilere okul aile işbirliği sağlama konusunda ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.8 Varsayımlar

Araştırmanın yapılmasında geçerli olan varsayımlar aşağıda belirtilmiştir;

- Araştırmaya katılan annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formundaki soruları objektif olarak yanıtladıkları varsayılmaktadır.

1.9 Sınırlılıklar

Bu çalışmada; 2009–2010 eğitim öğretim yılında Bolu ili merkezindeki Taşmalı Köroğlu İlköğretim Okulunda anasınıfına çocuğu devam annelere ev ziyareti

programı uygulanarak öğretmenlerin yapmış olduğu ev ziyaretlerinin aile üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Araştırma;

- Bolu ili merkez ilçe ve kırsal bölgeden anasınıfına devam eden 61-72 aylık çocuklar ve aileleri ile sınırlıdır.
- Bolu ilinde bulunan ve programında aile katılım çalışmalarından ev ziyareti çalışmaları uygulanmayan anasınıfları ile sınırlıdır.
- Araştırmada kullanılan Ev Ziyareti Değerlendirme Formunun ölçtüğü sorular ile sınırlıdır.
- Ev ziyaretleri yapılmamış anasınıfları ile sınırlıdır.

1.10 Tanımlar

Okul öncesi Eğitim: 0-72 ay arasındaki çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı çevre olanakları sağlayan onların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden gelişimlerini destekleyen; toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan, temel eğitim bütünlüğü içinde yer alan bir eğitim sürecidir (Gürkan, 2004:4)

Okul Öncesi Eğitim Kurumları: Okul Öncesi Eğitim Kurumu: Okul öncesi çağı çocuklarına eğitim veren resmî ve özel okul öncesi eğitim kurumunu, Anaokulu ile bünyesinde uygulama sınıfı ve ana sınıfı bulunan her derece ve türdeki okulu, Anaokulu, 37–72 ay çocuklarının eğitimi amacıyla açılan okulu, Ana Sınıfı: 60-72 ay çocuklarının eğitimi amacıyla örgün eğitim kurumları bünyesinde açılan sınıfı kapsamaktadır. (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25486_.html)

Aile Katılımı: Ailelerin kendilerini, çocuklarını ve erken çocukluk programına yarar sağlayacak doğrultuda becerilerini ortaya koyma sürecidir. Diğer bir tanımayla ise aile katılımı, anne babaların çocuklarının gelişim ve eğitimlerine katkıda bulunmaları için organize edilmiş etkinlikler bütünüdür (Tezel Şahin ve Ünver, 2005:23).

Ev Ziyareti: Ev ziyareti, belirli aralıklarla yapılan ziyaretler yoluyla öğrenmeyi pekiştiren, yaparak gösterme ve gözlemden sonra anında uygulama ve geri bildirme imkan veren, bir grup ortamında mümkün olmayabilen özel, serbest tartışmaları geliştiren ve çocuğu soyut bir varlık olarak değil de bir çerçeve içinde ele alan, esnek bir eğitim yaklaşımıdır. (www.7cokgec.org)

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Erken çocukluk döneminde, aile katılımı ve ev ziyareti ile ilgili yapılan çalışmalar tarih sıralamasına göre aşağıda verilmiştir.

Johnson (1981), ebeveynlerin, çocuklarının öğrenim programına ilişkin görüşlerini incelemiştir. Kansas, Topeka'daki bir anaokuluna çocuğu devam eden anneler ve babalardan oluşan 215 katılımcı, 42 sorudan oluşan anketi cevaplandırmışlardır. Ebeveynlerin büyük bir kısmının, aile katılımının iyi bir okul politikası olduğu konusunda hem fikir olduğu, ayrıca cinsiyet ya da sosyo-ekonomik koşulların, çocukların öğrenim programlarına ilişkin ebeveyn yaklaşımlarını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda öğrenim durumu daha iyi olan ebeveynlerin, çocuklarının eğitime katkıda bulunmaya daha istekli oldukları, çocuklarının öğretmeninden ve idarecilerden daha yüksek beklenti içerisinde oldukları bulunmuştur.

Kuşin (1991), anaokulu eğitimcilerinin ve velilerinin okul-aile arasındaki işbirliğine nasıl baktıkları konusunda bir pilot çalışma yapmıştır. Çalışma, İstanbul Kadıköy ilçesinde 18 anaokulunda çalışan 50 öğretmen ve bu anaokuluna çocukları devam eden 50 veli üzerinde gerçekleştirilmiştir. Anne babalara çalışma ile ilgili bir anket uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğretmenlerin çoğunluğu ailenin okuldaki eğitim konusunda bilgilendirilmesini "çok önemli" bulduklarını ve anne-babaların çoğunluğunun okul-aile işbirliğini "çok önemli" bulduklarını belirttikleri görülmüştür. Bu ön çalışmadan elde edilen verilere göre, ailelerin anaokulu ile karşılıklı olarak yakın destek ve işbirliği içinde olmak istedikleri, ayrıca, ailelerin

uygulanan okulöncesi eğitim programının içinde yer almak hatta bunun bir parçası olmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Hoover Dempsey ve diğerleri (1992), Okul İlişkilerini Keşfetme adlı çalışmalarında ailelerin etkililiği ve aile katılım çalışmalarına ailelerin katılma durumlarını incelemişlerdir. Anasınıfından 4. Sınıfa kadar her hangi bir kademe de çocuğu olan 390 aile ve 50 öğretmen ile çalışılmıştır. Ailelerin eğitim seviyesi yükseldikçe daha çok aile katılımında buldukları, öğretmenlerin programlarını uygulamada daha etkili oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Rounds (1996), yaptığı çalışmada düşük gelirli ailelerde ev ziyareti programının etkisini incelemiştir. 47 anne kontrol; 37 anne deney grubunu oluşturmuştur. Sosyal hizmet uzmanı ve hemşire tarafından ihtiyaca göre 15 dakika ya da 1 saat eğitim verilmiştir. Görüşmede rapor ölçekleri kullanılmış ve ev ziyareti programı 3 ay sürdürülmüştür. Ev ziyareti yapılan grupta yer alan annelerin programa daha çok uyum sağladıkları, genç ve eğitim seviyesi düşük annelerde özellikle daha etkili olduğu, bu program sayesinde annelerin daha çok problem çözebilme becerilerinin geliştiği ayrıca ev ziyaretinin anneler üzerinde yararlı olduğu saptanmıştır.

Albrecht (1996), Etkin Ebeveyn-Öğretmen İletişimi ile ilgili bir çalışma yapmıştır. Çalışmada 87 Amerikalı ebeveyn ve anaokulunda görev yapan 7 öğretmen ile çalışmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak; çocukların her bir ebeveyni ve öğretmenleri ile yapılan ön-bilgilendirme ve son-bilgilendirme görüşmeleri, veli-öğretmen toplantısının video kaydı, yer almıştır. Çalışma sonunda öğretmenin iletişimdeki gücünün ebeveyn katılımı için önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ömeroğlu ve diğerleri (1997), yaptıkları çalışmada gecekondu bölgesinde yaşayan 0-4 yaş çocuğu olan annelerin evlerine ev ziyareti yaparak annelere çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda aile eğitimi verilmiştir. Çalışmada 114 deney grubu; 114 kontrol grubu olmak üzere 228 anne ile çalışılmıştır. Anneler için Anne Eğitim Programı uygulanarak düzenli eğitimler verilmiştir ayrıca çocuklar için Gelişimsel Eğitim Programı uygulanmıştır. Ev ziyaretlerindeki gözlemleri ortaya koymak için Ev Ortamı Değerlendirme Ölçeği uygulanmıştır. Annelere ve çocuklara uygulanan program

sonunda annelerin çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilerinin arttığı ve çocukların bütün gelişim alanlarında ilerleme kaydettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Grolnick ve diğerleri (1997), yaptıkları çalışmada Çocukların Eğitiminde Aile Katılımının Tahminlerini incelemişlerdir. Çalışmada 28 öğretmen ve çocukları 3. , 4. ve 5. sınıf kademesinde yer alan 209 anne yer almıştır. Ölçme araçları olarak, Aile Okul İletişim Soruları-Çocuk Raporu (Parent-School Interaction Questionnaire-Child Report), Çocuğun Aileye Davranışı Envanteri (The Parent Report Of Child Behavior Toward Parent Inventory—Short Form), Aile Kontrol Ölçeği (The Parental Locus Of Control Scale), Yaşam Deneyimleri Anketi (The Life Experiences Survey), Aile Katılımında Öğretmen Tutumu Soruları (Teacher Attitudes Towards Importance Of Parent Involvement Questionnaire) kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda sosyo ekonomik düzeyin aile katılımında önemli bir belirleyici olduğu, tek ebeveynlerin diğer ebeveynlere göre daha az aile katılımında buldukları, öğretmenlerin karakteristik özelliklerinin aile katılımında önemli olduğu, öğretmen tutumunun aile katılımındaki başarıyı arttırdığı ve okullarda farklı aile katılım çalışmalarının uygulandığı bulunmuştur. Aile katılımının çocuğun bilişsel gelişimi üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aeby ve diğerleri (1999), yaptıkları çalışmada 95 kişinin yer aldığı kontrol grubu olan ailelere, aile katılım programının yer almadığı okul programı; 120 kişinin yer aldığı deney grubundaki ailelere de aile katılımının yer aldığı okul programı uygulayarak aile katılımının önemini incelemişlerdir. Ölçek olarak; Rosenberg Özdeğerlilik Ölçeği (The Rosenberg Self-Esteem Scale), Depresyon Değerlendirme Ölçeği (The Depression Self-Rating Scale), Nowicki-Strickland Kontrol Ölçeği (The Nowicki-Strickland Locus of Control Scale-NSLCS) kullanılmıştır. Aile katılımı uygulanan grubun eğitimden memnun kaldığı, aile katılımının okul performansını yükselttiği sonucuna ulaşılmıştır.

Rector (2002), yaptığı çalışmada Head Start programına kayıtlı 76 düşük gelirli aileye 3 yıl boyunca ev ziyareti ve grup toplantıları uygulayarak Head Start'ın etkililiğini araştırmıştır. Ailelere her hafta 90 dakikalık ziyaretler yapılmıştır. Ev ziyaretleri sırasında çocuk gelişimi ve sağlığı, etkili ebeveynlik, çocuk aile ilişkilerini

sağlamlaştırma konularında eğitim verilmiştir. Bu ziyaretler çocuk gelişimi uzmanı ve halk sağlığı hemşiresi tarafından yapılmıştır. Bu çalışma ile ailelerin ebeveynlik rolleri konusunda bilgi düzeylerinde artış olduğu ve çocuk aile iletişimde olumlu sonuçlar olduğu saptanmıştır.

Kaya (2002), ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlara karşı ilgi ve katılımları ile okul öncesi eğitim kurumlarının aile eğitimine katkısını anne-baba görüşlerine dayalı olarak belirlemiştir. Araştırma 24 anne-baba ile yürütülmüş ve verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, anne babaların okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlara karşı ilgi ve işbirliğine açık oldukları ancak okullardaki eğitim programı ve etkinliklere katılım göstermedikleri ortaya çıkmıştır. Diğer yandan araştırma kapsamındaki okul öncesi eğitim kurumlarından biri dışında aile katılımına yönelik çalışmaların yapılmadığı da görülmüştür.

Reglin (2002), Florida'da yaptığı araştırmada ev ziyaretleri sonucunda yüksek risk altındaki ailelerin okuldaki aile katılım durumlarını incelemiştir. Yüksek riskli altındaki 80 aile ile çalışma yürütülmüştür. Çalışma sonucunda aile katılımı ile ailelerin çocuklarının eğitiminde daha çok yer alma fırsatı bularak çocuklarını destekledikleri, ev ziyaretlerinin çocuklar ve aileler üzerinde olumlu etkileri olduğunu ve öğretmenlerin ev ziyareti yaparak kendilerini daha etkili hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ailelerin evlerine yapılan ziyaretler için öğretmenlere daha fazla zaman, eğitim ve motivasyon sağlanması gerektiği bulunmuştur.

Hallock (2002), Head Start programına katılan aileler ve bu ailelere ev ziyareti yapan ev ziyaretçileri ile ilgili yaptığı çalışmada ev ziyaretlerinin fakirlik içinde olan ailelerde sosyal ve ekonomik farklılıklar yaratıp yaratmadığını incelemiştir. Çalışma 2001'den 2002'ye kadar sürdürülmüştür. Çalışmada görüşme, gözlem, aile toplantıları, ev ziyaretleri teknikleri uygulanmıştır. Head Start programındaki aile ilişkilerini ve aile bakış açılarını inceleme fırsatı bulunmuştur. Çalışmanın sonucunda ailelerin stresle başa çıkmaya çalıştıkları, yaşamlarını kontrol altına alma ve değişiklik yaratma fırsatı buldukları ve çocuklarının yaşamlarını geliştirmek için gerekli farkındalığa ulaştıkları görülmüştür.

Wright (2002), yaptığı çalışmada aile eğitim programlarının aile üzerindeki etkisini incelemiştir. 4 aile ile çalışılmıştır. Gözlem ve görüşme metodu kullanılmıştır. Ev ziyareti içerikli Parent as Teacher (PAT) programı uygulanmıştır. Çalışma sonucunda ailelerin bilgi ve becerilerinin arttığı, çocukları ile daha iyi iletişim kurdukları ve başarılı bir aile eğitim programı uygulandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Rosenberg ve diğerleri (2002), yaptıkları çalışmada Federal Nitelikli Sağlık Merkezindeki (FQHC -FederallyQualified Health Center) 50 aylıktan az, sosyal duygusal gelişimsel yetersizliği ve çevresel yetersizliği olan 88 çocuk deney; 71 çocuk kontrol grubu olan çocukla çalışmışlardır. Çalışmada bu çocukların ailelerine ev ziyareti uygulanarak ev ziyareti programının aileler üzerindeki etkisini incelemiştirlerdir. Çalışma 1995'ten 1996'ya kadar sürdürülmüştür. Ailelere ayda 2 ev ziyareti uygulanmıştır. Bu programın aileler ve çocuklar üzerinde olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Feiler (2003), yaptığı çalışmada ev ziyaretinin okuryazarlık üzerindeki etkisini incelemiştir. 2 deney ve 2 kontrol grubu olmak üzere 4 çocuk ve aileleri ile çalışılmıştır. Deney grubundaki ailelerin çocuklarına, ev ziyareti yoluyla okuma yazmayı öğrenen çocuklara okuma yazma etkinlikleri ile evde destek verilmiştir, kontrol grubuna ev ziyareti yapılmamıştır. Çalışmanın sonucunda ailelerin ve öğretmenlerin bu çalışmadan memnun kaldıkları ve ev ziyaretlerinin çocukların okuryazarlıkları üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Joshia ve Taylor (2004), Erken Çocukluk Öğretmenleri ve Ebeveynlerinin Öğretmen-Ebeveyn Etkileşimlerine İlişkin Algıları adlı çalışmalarında, Hindistan'daki okul-öncesi öğretmenleri ve okul-öncesi çağında çocukları olan ebeveynler arasındaki ebeveyn-öğretmen etkileşiminin yapısını incelemiştirlerdir. Öğretmenlerin mezun olduğu okul, mesleğe ilişkin memnuniyet, tecrübe yılları ve sınıf büyüklüğünün öğretmen aile etkileşimi üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Hindistan'ın kent kesiminden 65 okul-öncesi öğretmeni ve 173 ebeveyn ile çalışılmıştır. Göreve yeni başlayan öğretmenlerin programlarında daha çok aile katılımı çalışmalarına yer vermek istedikleri, sınıf büyüklüğünün iletişim üzerinde etkili olmadığını belirtmişlerdir.

Sweet ve Appelbaum (2004), yaptıkları çalışmada ev ziyaretlerinin yararını incelemişlerdir. 60 tane ev ziyareti programı analiz edilmiştir. Çalışmada literatür taraması uygulanmıştır. Ev ziyaretinin ailenin davranış ve tutumları üzerinde etkili olduğu, anneleri cesaretlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Deney grubunda yer alan çocukların bilişsel, sosyo-duygusal gelişimlerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Ev ziyaretlerinde nitelikli programların ve finansal desteğin olmasının önemli olduğu belirtilmiştir.

Yang (2005), Tayvan'da Ebeveyn ve Öğretmenlerin Erken Çocukluk Eğitiminde Ebeveyn Katılımcılığında Roller, Etkinlik ve Engeller Konusundaki Anlayışları ile ilgili yaptığı çalışmada, çalışma için tesadüfi örnekleme tekniği kullanılarak 41 özel okul-öncesi eğitim kurumu ve kreşten 857 ebeveyn ve 177 öğretmen seçilmiştir. Ebeveynler ve öğretmenler aynı soru formlarını yanıtlamışlardır. Çalışmanın sonucunda, ebeveynlerin ve öğretmenlerin aile katılım çalışmalarını tercih ettikleri; öğretmenlerin ebeveynlerin çalışmalarda yer almaları konusunda yardımcı oldukları ve aynı zamanda, öğretmenlerin ebeveynlerin katılımcılıkları konusunda düşündüklerinden daha fazla engelle karşılaştıkları saptanmıştır.

Kuzu (2006), Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Aile Katılım Çalışmalarının Anne Davranışları Üzerindeki ve Annelerin Okul Öncesi Eğitime Yönelik Görüşlerine İlişkin Etkisini incelemiştir. Örneklem olarak Ankara il merkezinde anasınıfına devam eden 45 çocuk ve annesi deney grubu 45 çocuk ve annesi de kontrol grubu olarak seçilmiştir. Çalışmada Annelerin Çocuklarının Devam Ettiği Kurum Ve Çocuklarına İlişkin Anket Formu, Kişisel Bilgi Formu ve Hamel Anne Tutum testi uygulanmıştır. Araştırmada annelerin okul öncesi eğitime yönelik görüşlerinin deney grubu ön test-son test arasında frekans ve yüzde dağılımlarında Aile Katılım Çalışmaları uygulandıktan sonra deney grubu son testte olumlu gelişmelerin olduğu, annelerin anaokulundaki program hakkında bilgilerinin arttığı, çocuklarını daha iyi tanıdıkları ve çocuklarına ilişkin daha iyi bilgi verdikleri; kontrol grubu ön ve son testte annelerin, çocuklarının devam ettiği anaokulu ve çocuklarına ilişkin bilgilerinin olmadığı ve bu bilgilerinin son testte de değişmediği sonucuna ulaşmıştır. Hamel Anne Tutum Testi, deney ve kontrol gruplarının son test sonuçlarına göre, otoriter, demokratik ve tutarsız tutum boyutlarında anlamlı bir farklılığın olduğu; deney grubu

ön test ve son test sonuçlarına göre, otoriter, demokratik, aşırı koruyucu ve tutarsız tutum boyutlarında anlamlı bir fark olduğunu saptamıştır.

Pegorraro Schull (2006), yaptığı çalışmada okul olgunluğunda ev ziyaretlerinin etkisini incelemiştir. 164 çocuk çalışmada yer almıştır. Çalışma 1999 yılından 2004 yılına kadar sürdürülmüştür. Çalışmada 5 yıl boyunca ev ziyareti programı uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda ev ziyaretlerinin okul olgunluğu üzerinde olumlu etkileri olduğu belirtilmiştir.

Holt'un (2006) gerçekleştirdiği araştırmanın amacı, Head Start Aile Eğitimi Programının etkililiğini açıklamaktır. Bu amaçla, Batı Baltimore Head Start Merkezi'nde karşılaştırmalı gözleme dayalı bir pilot çalışma yapılmıştır. Örneklemde yer alan aileler, 27 kadın ve 3 erkekten oluşmuştur. Sosyo-ekonomik düzeyi düşük aileler düşük sağlık düzeyinde; sosyo-ekonomik düzeyi yüksek aileler de yüksek sağlık düzeyinde olarak ele alınmıştır. Ailelere, demografik bilgileri, fiziksel ve sağlık durumu, yaşantı değişikliği ve çocuklarının fiziksel, sosyo-duygusal ve akademik gelişimlerine yönelik bilgileri içeren 23 soruluk bir envanter uygulanmıştır. Ayrıca, Head Start çalışanları ailelerle görüşmüşlerdir; zihinsel sağlık çalışanları ve bir sınıf öğretmeni çocuklarla görüşmüştür; Aile servisi koordinatörleri de ailelerle görüşmeler yapmışlardır. Ailelerle görüşmeler yarım saat, çocuklarla görüşmeler de 20 dk sürmüştür. Sonuçlar, Head Start'ın aile eğitimi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Eğitim durumu yüksek olan ailelerin, programda, diğerlerine göre daha başarılı oldukları saptanmıştır. Program sonunda, ailelerden 4'ü eğitim durumunu yükseltmek için liseyi tamamlamışlardır. Ayrıca program, ailelerin yaşam kalitelerini yükseltmelerine de yardımcı olmuştur.

Short'un (2006) çalışmasının amacı, Effective Black Parenting (EBP) programının 3-5 yaş arasındaki Afrikalı Amerikan çocuklarının davranış problemleri üzerindeki etkisini araştırmaktır. Çalışma, yarı deneyseldir ve çalışmada, 2000 yılında risk altındaki Afrikalı-Amerikan çocukları için Head Start ailelerine yapılan daha büyük bir çalışmadan alınan verilerin ikinci kez analizi yapılmıştır. Bu çalışmanın örneklemini okulöncesi dönem çocuklarına sahip 64 aile ve çocuk bakıcılarından oluşmaktadır. Bunlardan 33'ü EBP'e katılan, 31'i EBP'e katılmayan Head Start katılımcıdır.

Katılımcılara Child Behavior Checklist (CBCL; Achenbach, 1991) ölçeği ön-test ve son-test olarak uygulanmıştır. EBP ile sağlıklı bir Afrikalı-Amerikan kimliği, yüksek anne-babalık benlik saygısı ve aile değerlerini geliştirmek amaçlanmıştır. Eğitimciler, “Siyah Anne-Babalar için El Kitabı”ndan, öğretim teknikleri, konferans verme ve tartışma, rol oynama, çocukların davranış grafiği ve okuma ve ev ödevleri konularında yararlanmışlardır. Program, 3 saatlik 14 seans ve bir de mezun olma seansından oluşmaktadır. Araştırmanın sonunda, katılımcıların çocuklarının problem davranışları dışı vurma, içedönük problem davranışlar, somatik şikayetler, kaygı, öfke davranışlarında ve dikkat problemlerinde büyük bir düşme olduğu saptanmıştır.

Connelly (2007), Okul-Öncesi Öğretmenleri ve Aileler Arasındaki İlişkilerde İletişim ve Rol Alguları ile ilgili yaptığı çalışmada 20 öğretmen ve 5 aile ile çalışmıştır. Çalışmada görüşme ve gözlem teknikleri kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda aileler ve öğretmenler arasındaki iletişim sık olduğu sürece ailelerin eğitimde daha etkin hale geldikleri görülmüştür.

Wolf (2007), Öğretmen, Aileler ve Çocuklar arasında ilişkiler ile ilgili yaptığı çalışmasında 14 öğretmen ve 10 aile ile çalışmıştır. Ailelere aile katılım çalışmalarından ev ziyaretleri, telefon görüşmeleri, bireysel görüşme yöntemleri kullanılmıştır. Çalışma için Öğretmen İnanış Ölçekleri (Teacher Beliefs Scales) kullanmıştır. Ailelerle öğretmenler arasında iyi ve nitelikli bir ilişki olursa çocukların okul başarılarının yükseleceği sonucuna ulaşılmıştır.

Işık (2007), Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Gerçekleştirilen Okul-Aile İşbirliği Çalışmalarının Anne-Baba Görüşlerine Dayalı Olarak İncelenmesi adlı çalışmasında Eskişehir’de ki 20 ilköğretim okulundan 403 anne baba ile çalışmıştır ve çalışmada 23 soruluk anket kullanmıştır. Çalışmanın sonucunda okul öncesi eğitim kurumlarında pek fazla aile katılım çalışması yapılmadığı ve ailelerin etkinliklere katılmada zaman sıkıntısı çektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Akkaya (2007), Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Aile Katılımı Etkinlikleri Konusunda Öğretmen Ve Veli Görüşlerinin saptanmasını amaçladığı araştırmasında Eskişehir il merkezindeki bağımsız anaokullarında görev yapan okulöncesi eğitim öğretmenlerinin ve çocukları bu okullarda öğrenim gören velilerin

görüşlerine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada tarama modeli kullanılmış, 25 okulöncesi eğitim öğretmeni ve 25 veli ile görüşmüştür. Araştırma verileri, nitel veri toplama yöntemlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre; öğretmenlerin aile katılımı çalışmaları ile ilgili olarak, öncelikle, gereksinim belirleme formu uyguladıkları ve bu formdan elde edilen sonuçlara göre çalışmaları belirledikleri ve uyguladıkları her bireyin aile katılımı çalışmalarının içerisinde olmaktan mutlu olduğunu ifade ettiklerini saptamıştır. Düzenlenen aile katılımı çalışmalarına yönelik olarak ise; öğretmenlerin, daha çok, velilerin sınıfta eğitim etkinliklerini uyguladıkları aile katılımı çalışmalarından yararlandıklarını; velilerin ise, daha çok, sinema, tiyatro, gezi, ağaç dikme vb. gibi sınıf dışı aile katılımı çalışmalarına katılım gösterdiklerini ifade ettiklerini bulmuştur.

Darzin Chapman (2007), yaptığı çalışmada uygulanan ev ziyareti programından sonra annelerin kişisel anlayışlarını incelemiştir. Sağlıklı Bebekler Sağlıklı Çocuklar (Healthy Babies Healthy Children) Programındaki 36 aile ile Temmuz'dan Aralık'a kadar çalışılmıştır. Ev ziyareti programı sonrası ailelerin ebeveynlik becerilerinde artış olduğu ve ailelerin ev ziyaretinden memnun oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Allen (2007), yaptığı çalışmada risk altındaki çocuklarda ev ziyaretinin etkisini incelemiştir. 'Büyümeme Yardım Et (Help me Grow) ev ziyareti programına kayıtlı kişilerle çalışılmıştır. Ailelerde düşük gelir, alkol sorunu, düşük doğum ağırlığı, çocuk istismarları gibi sorunların olduğu tespit edilmiştir. Ailelerin nelere ihtiyaç duyduğu ile ilgili bilgi toplanmıştır. 40 ebeveyne 3 aylık dönemde haftada 1 ev ziyareti yapılmıştır. 30 ya da 40 dakikalık birebir görüşme ve telefon görüşmeleri yapılmıştır. Annelerin besin, telefon, sağlık ihtiyaçları iyi iş taleplerinde buldukları ve ev ziyaretlerinin anneler üzerinde olumlu sonuçlar sağladığı görülmüştür.

Necoechea (2007) yaptığı çalışmada HIPPY (Home Instruction Program For Preschool Youngsters-Okul Öncesi Çocukları İçin Ev Merkezli Aile Eğitim Programı) programının etkililiğini incelemek üzere 15 haftalık erken müdahale ev ziyareti programı uygulamıştır. Düşük gelirli Meksika-Amerikan göçmen anneler ve onların anasınıfına giden çocukları çalışma için seçilmiştir. Çalışma için 26 kişilik deney; 26 kişilik kontrol grubu oluşturulmuştur. Öncelikle evde aile katılımının çocukların erken

dil becerileri ve okuryazarlık becerileri üzerindeki etkisini incelemiştir. Ölçek olarak Peabody Picture Vocabulary (Resimli Kelime Testi), Ev Ziyareti Kontrol Listesi (Home Visit Checklist), Aile Katılım Soruları(Parent Participation Questionnaire) , Hippy Aile Çocuk Aktivite Kontrol Listesi (Hippy Parent Child Activity Checklist) kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda ev ziyaretlerinin çocukların konuşma becerileri ve okur-yazarlıkları üzerinde olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Abbak (2008), Okul Öncesi Eğitim Programındaki Aile Katılımı Etkinliklerinin Anasınıfı Öğretmenleri ve Veli Görüşleri Açısından İncelenmesi adlı çalışmasında Adana'da 4 bağımsız anaokulu ve 16 ilköğretim okulu olmak üzere 20 okuldan 288 veli ve 61 öğretmen ile görüşmüştür. Çalışmada Anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. 10 anasınıfı öğretmeni ve 17 veli görüşmeye katılmıştır. Çalışmanın sonucunda öğretmenlerin yıllık planda en çok ev etkinliklerine yer verdiği fakat ev ziyaretleri ve telefon görüşmelerine yer vermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Nieavar ve diğerleri (2008), yaptıkları çalışmada risk altındaki çocukların eğitimsel başarılarını ve aile üzerindeki etkilerini 6 ay ev ziyareti programı uygulayarak incelemişlerdir. HIPPY programına kayıtlı 98 anne ve çocuk tesadüfi yöntemle seçilmiştir Ev ziyaretinin annelik depresyonu üzerinde ve çocukların sözel ifade becerilerinde olumlu etkileri olduğu görülmüştür.

Jameson (2008), yaptığı çalışmada Head Start'daki ailelerin gelişimlerini, programdaki hedefleri incelemiştir. Çalışmada 53 aileye 12 haftalık ev ziyareti programı uygulanmıştır. Ev ziyaretlerinde hedeflenen amaçlara ulaşım ulaşılmadığı incelenmiştir. Araştırmacı aile, finans, ebeveynlik, iş, sağlık, diğer alanlardan oluşan 6 kategoride çalışmalarını sürdürmüştür. Çalışmanın sonucunda ev ziyaretlerinden sonra ailelerde olumlu gelişmeler olduğu, ailelerin hedeflenen amaçlarda ilerleme kaydettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Seiss (2008), yaptığı çalışmada, uygulanan 12 haftalık ev ziyareti programının 6-14 yaş arasında davranış farklılığı olan (agresif, davranış yönetme güçlüğü, uyumsuzluk, huysuzluk, duygusal problemler vb) çocuklara sahip 69 deney 11 kontrol grubu olan 80 aile ile çalışılmıştır. Çalışmada 12 haftalık AAPI-2 (The Adult Adolescent Parenting Inventory, Second Edition) eğitimi uygulanmıştır ve Ön test- son

test uygulanmıştır. Ailelere, grup toplantıları ve 90 dakikalık 12 ev ziyareti yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda Anne baba tutum ve inançlarında belirgin farklılıklar olduğu ve ev ziyaretlerinin düşük gelirli aileler üzerinde olumlu etki sağladığı saptanmıştır.

Jung ve Stone (2008), yaptıkları çalışmada Head Start programını incelemiştir. Proje 1996–2001 yılları arasında sürdürülmüştür. Head Start programındaki 3001 aileden 1513 aile tesadüfi örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Head Starttaki 3 farklı uygulamayı incelemiştir.1)merkez odaklı 2) ev merkezli her hafta ev ziyareti yapılan program 3)merkez odaklı ve ev merkezli bir arada uygulanan program. Çalışmanın sonucunda Merkez odaklı ve ev merkezli birlikte uygulanan programın daha etkili olduğu bulunmuştur.

Kızıлтаş (2009), yaptığı çalışmada okul öncesi eğitimde uygulanan aile katılım çalışmalarının 5–6 yaş grubu çocukların dil becerilerinin gelişimine etkisini incelemiştir. Çalışmada ön-test ve son-test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma, Sabancı İlköğretim Okulu anasınıfında öğrenim gören 40 (kırk) öğrenci ve deney grubundaki 20 (yirmi) öğrencinin ailesi üzerinde yapılmıştır. Araştırmada verilerin elde edilmesinde dil beceri gözlem formu, sistematik gözlem formu ve aile katılımı değerlendirme formları kullanılmıştır. Deney grubundaki ailelerin aile katılım çalışmalarına ilişkin değerlendirmelerinin de olumlu olduğu ve aile katılımının çocukların dil becerilerinin gelişimine olumlu etkide bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aguerrebere (2009), yaptığı çalışmada California'daki öğretmenlerin ev ziyareti programlarını incelemiştir. California'daki 3 anasınıfındaki 100 öğrenci çalışma için seçilmiştir. Sosyo ekonomik düzeyi düşük 24 aile ile görüşülmüştür. 2008'den 2009'a kadar ev ziyareti programı uygulanmıştır. Atölye çalışmaları, okul aktiviteleri, görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca çalışmada 7 doktora öğrencisi tarafından panel verilmiştir. Çalışma sonucunda ev ziyaretinin aileler ve çocuklar üzerinde yararları olduğu, çocukların kendilerini daha iyi hissettikleri ve akademik gelişmeler kaydettikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca ev ziyaretlerinin aile katılımını arttığı ve ailelerin ev ziyaretlerinden memnun oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Schulting (2009), yaptığı çalışmada Anasınıfında Ev Ziyareti Projesinin etkisini incelemiştir. Çalışma için 2003-2006 yıllarında Ev Ziyareti Projesi uygulanmıştır.

Çalışmada Demografik Bilgi Kağıdı, Ev Ziyareti Kayıt Formu, Aile Katılım Kağıdı ve Görüşme Teknikleri kullanılmıştır. Ev ziyaretlerinin öğretmenlerin tutum ve inanışlarını olumlu şekilde etkilediği ve çocuklarda akademik başarıyı, motivasyonu ve sosyal becerileri arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sabancı (2009), Türkiye’de veli katılımına ilişkin ilköğretim okulu yöneticilerinin, öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri adlı çalışmasında Antalya ili merkez ilçelerinde bulunan 35 ilköğretim okulunda bulunan yöneticiler, 277 öğretmen, belirlenen 35 okuldaki tüm sınıfların öğrencileri arasından tesadüfî yöntemle seçilmiş 840 öğrencinin velisi ile çalışılmıştır. Araştırmada, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan bir ölçek kullanılmıştır. Ölçek, Likert tipi, biri yöneticilere ve öğretmenlere; biri de velilere uygulanmak üzere hazırlanmış iki formdan oluşmaktadır. Ölçek; iletişim, gönüllü katılım, evde öğrenme, destekleyici ev ortamı, işbirliği ve karar verme olmak üzere 5 boyuttan oluşmaktadır. Sonuç olarak, yöneticilerin, öğretmenlerin ve velilerin etkili okul aile işbirliğine ilişkin bütünde olumlu tutuma sahip olduklarını, ancak yöneticilerin diğer gruplara göre daha yüksek puanlar aldıklarını bulmuştur. Yöneticilerin görüşleri arasında cinsiyete, kıdeme, eğitim durumuna ve bransa göre bir farklılık saptamamıştır. Ailelerin okulla etkili işbirliği yapmasına ilişkin yönetici, öğretmen ve velilerin tutumları genel olarak olumlu olmakla birlikte, kendi içlerinde farklılıklar gösterdiği ve öğretmenler ile velilerin işbirliğine ilişkin tutumlarına ilişkin puanları daha düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Ünüvar, (2010) aile katılımı çalışmalarına yönelik ebeveyn ve öğretmen görüşlerinin karşılaştırılması adlı araştırmasında Burdur ili okul öncesi eğitim kurumlarında yürütülen aile katılımı çalışmaları konusunda ebeveyn ve öğretmen görüşlerinin karşılaştırmıştır. Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Çalışma grubunu üç bağımsız anaokulu ve sekiz ilköğretim okulunu anasınıfı ebeveynlerinden çalışmaya katılmayı kabul eden 114 ebeveyn ve 30 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Çağdaş ve arkadaşları tarafından geliştirilen “Aile Katılımı Çalışmaları” adlı anketin düzenlenmiş ebeveyn ve öğretmen formları ile elde edilmiştir. Araştırmanın bulgularına öğretmen ve ebeveynlerin aile katılımına yönelik görüşleri arasında anlamlı farklılıklar bulmuştur. Ebeveynler, öğretmenlerin ebeveyn katılımını sağlamaya yönelik olarak gerçekleştirdikleri etkinliklerden; “Çocuğumuzu okula

bırakırken veya alırken bizlerle görüşüyor” ve “ Ailelerle bireysel görüşmeler yapıyor” maddelerine çoğunlukla ‘evet’ dedikleri ve ebeveynlerin yarıdan fazlasının öğretmenlerin ailelerle telefon görüşmeleri yaptığı, haber mektupları gönderdiği, okulda yapılan çalışmaların fotoğraflarını ailelerin görmesi için sergilediği, ailelerin günlük (okuldaki etkinliklere) programlara katılımını sağladığı ve aileler için bilgilendirme toplantıları (konferanslar) düzenlediğini belirtmiş öğretmenlerin tamamının ailelerle bireysel görüşmeler ve telefon görüşmeleri yaptığını belirttiği; öğretmenlerin tamamına yakını; çocukların okula bırakılıp alınması sırasında ebeveynlerle görüştiklerini ve okulda yapılan çalışmalara ait fotoğrafları ailelerin görmesi için sergilediklerini belirttiklerini saptamıştır. Öğretmenlerin yarıdan fazlası ise; ailelere haber mektupları gönderdiğini, bilgilendirici kitapçıklar ve panolar hazırladığını, sergi ve çay düzenlediğini, okulda yapılan çalışmaların fotoğraflarını CD’ye aktararak gönderdiğini ve aileler için bilgilendirme toplantıları (konferanslar) düzenlediğini ve okullarda yapılan aile katılımı çalışmalarının amaçlanan düzeyi karşılamadığı; çabaların ya kâğıt üzerinde, ya dosyalarda kalmakta ya da ebeveyne fark ettirilmediği sonucuna ulaşmıştır.

Özgan ve Aydın (2010), okul-aile işbirliğine ilişkin yönetici, öğretmen ve veli görüşleri adlı çalışmalarında okul-aile iletişimi konusunda yönetici ve öğretmen görüşleri doğrultusunda mevcut durumu betimlemek ve okul-aile işbirliğinin sağlanmasına yönelik çözüm önerileri geliştirmek amacıyla Şanlıurfa ili Halfeti ilçesinde görev yapan 120 öğretmen ve 20 yönetici ile çalışmışlardır. Veri toplama aracı olarak Çelik (2005) tarafından geliştirilen öğretmen anketi ve araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda yönetici ve öğretmenlerin genel olarak okul-aile işbirliğine ilişkin olumsuz düşüncelere sahip oldukları görülmüştür. Yönetici ve öğretmenlerin okul-aile işbirliğine ilişkin görüşleri arasında cinsiyet, yaş, statü, branş, kıdem ve sınıf mevcudu değişkenleri bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Yönetici, öğretmen ve velilerle yapılan görüşmelerde sorunların çözümlerine yönelik birçok ortak görüşlerin bulunduğu ancak işlevsel hale getirilmesinde her iki tarafında yönlendirme beklediği bu yüzden sorunların devam ettiği tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli, araştırma örnekleminin seçimi, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve toplanan verilerin çözümlenmesinde yararlanılan istatistiksel yöntem ve teknikler ele alınmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada ev ziyaretlerinin aile üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bu amaçla eğitim öncesi ve sonrası kontrol ve deney gruplarında ölçme yapılmasını gerektiren, ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmıştır (Karasar,2000:34).

3.2 Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni 2009–2010 eğitim öğretim yılında Bolu merkez ilçesinde bünyesinde birden fazla anasınıfları bulunan aile katılım çalışmalarından özellikle ev ziyareti çalışması yapılmayan ilköğretim okullarının anasınıflarına devam eden 61–72 aylık çocuklar ve annelerinden oluşmaktadır.

Çalışmanın örneklemini belirlerken normal gelişim gösteren, anaokuluna düzenli devam eden, devam edilen okulda aile katılım çalışmalarından özellikle ev ziyareti yapılmamış olan anasınıflarının seçilmesine dikkat edilmiştir. Bu nedenlerden dolayı Bolu ili merkez ilçesine bağlı Taşmalı Köroğlu İlköğretim Okulu seçilmiştir. Köroğlu İlköğretim Okuluna kayıtlı öğrenci listesinde yer alan çocuklardan tesadüfi örneklem

yöntemi kullanılarak örneklem grubu belirlenmiştir. Merkezden ve kırsal bölgeden anasınıfına devam eden 40 çocuk ve anneleri deney grubunu; merkez ve kırsal bölgeden anasınıfına devam eden 20 çocuk ve anneleri kontrol grubunda yer almak üzere örneklem grubu oluşturulmuştur. Ayrıca örneklemin deney grubuna ev ziyareti yapılacağı için örneklemin ev ziyareti yapılan ailelerde kayıp olabileceği için deney grubunda yer alan çocuk ve annelerin sayısı fazla tutulmuştur.

3.3. Verileri Toplama Teknikleri

Araştırmaya ilişkin verilerin toplanması amacıyla; anne babalara ve çocuklarına yönelik “Genel Bilgi Formu” ve anne babalara ve çocuklara yapılan ev ziyaretlerinin yararlarını saptamak için Erken İlköğretim Çocukları İçin Ev Ziyaretlerinin Yararına İlişkin Öğretmenlerin Algıları (Teachers’ Perceptions of the Benefits of Home Visits for Early Elementary Children) adlı çalışmaları için Mann ve Meyer tarafından geliştirilen form temel alınarak “Ev Ziyareti Değerlendirme Formu” araştırmacı tarafından geliştirilerek kullanılmıştır.

3.3.1. Genel Bilgi Formu

Araştırmaya dâhil edilen aileler ve çocukları hakkında bilgi almak amacıyla araştırmacı tarafından Genel Bilgi Formu hazırlanmıştır. Genel Bilgi Formu; anne ve babaların aile yapıları, gelirleri, yaşı, öğrenim durumları, çalışma durumları, meslekleri, çocukların cinsiyetleri, yaşları, kardeş sayıları, doğum sırası ile ilgili bilgilerin ortaya konulmasına yönelik soruları içermektedir.

3.3.2. Ev Ziyareti Değerlendirme Formu

Çalışmada ev ziyaretlerinin etkiliğini ölçmek için Mann ve Meyer tarafından “Erken İlköğretim Çocukları İçin Ev Ziyaretlerinin Yararına İlişkin Öğretmenlerin Algıları (Teachers’ Perceptions Of The Benefits Of Home Visits For Early Elementary Children) adlı çalışmaları için geliştirdikleri Ev Ziyareti Formundaki sorular temel

alınarak ve aile katılım çalışmalarındaki ev ziyareti ile ilgili literatür taranarak okul öncesi eğitimdeki ev ziyaretlerini değerlendirmek için araştırmacı tarafından Ev Ziyareti Değerlendirme Formu geliştirilmiştir. Değerlendirme formunda yer alan maddeler araştırma konusuyla ilgili öğretim elemanlarına (alandan 5 kişi) uzman görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan formda yer alan maddeleri araştırmanın amacına uygunluğu, açıklığı ve anlaşılabilirliği açısından değerlendirmeleri istenmiştir. Ev Ziyareti Değerlendirme Formuna uzman görüşüne göre son hali verilmiştir.

Form iki bölümden oluşmaktadır. İlk Bölüm Ev Ziyareti Etki bölümüdür. İlk bölüm 11 maddeden oluşmaktadır. Bu bölümde ev ziyaretlerinin çocukların okula olan ilgisinde, okula, öğretmene, arkadaşlarına karşı olan tutumunda, okuldaki başarısında ve benzeri etkinliklerde etkililiğini ölçme ile ilgili sorular yer almıştır. Bu bölümde 5’li likert tipinde bir derecelendirme yapılmıştır. Cevaplara en düşükten en yükseğe doğru derecelendirme yapılarak puan verilmiştir. 1 en düşük, 2 düşük, 3 orta, 4 yüksek ve 5 en yüksek puanı temsil edecek şekilde derecelendirme yapılmıştır.

Ev Ziyareti Değerlendirme Formunun ikinci bölümü Ev Ziyaretlerinin Yararına İlişkin Görüşler bölümüdür. Değerlendirme formunun ikinci bölümünde annelerin çocuk eğitimindeki rolü, çocuklarının eğitiminde kendilerini yeterli bulup bulmadıkları, ev ziyaretlerinin öğretmen, aile, çocuk açısından faydaları ve benzeri konular hakkındaki düşünceleri ile ilgili toplam 7 adet soru yer almaktadır.

3.4. Veri Toplama Süreci

Veri toplama işlemlerinin içeriğinde; ev ziyareti programının hazırlanması ve uygulanması açıklanarak sunulmuştur.

3.4.1 Ev Ziyareti Programının Hazırlanması

Ev Ziyareti Programı anasınıfına devam eden normal gelişim gösteren 61–72 aylık çocukları ve annelerini desteklemeyi esas almaktadır.

Ev Ziyareti Programı okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan eğitim programı ve annelerin eğitim ihtiyaçları belirlenerek hazırlanmıştır. Annelere uygulanacak ev ziyareti programı öncesinde çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili konuları içeren İhtiyaç Belirleme Formu uygulanmıştır.

İHTİYAÇ BELİRLEME FORMU

Sevgili Anneler;

Çocuklarımızın gelişimi ve eğitimi uzun bir süreçtir. Okul öncesi eğitim de çocuğunuzun gelişiminde önemli bir basamaktır. Çocuklarımızın bu yaşlarda kazandıkları davranışlar gelecek yaşantılarının temelini oluşturur. Bu temeli sağlıklı bir şekilde oluşturmak ise sizinle birlikte yapacağımız çalışmalara bağlıdır. Bu amaç için hazırlamış olduğum “Ev ziyareti programında” sizlerle sohbet etmeyi düşündüğüm konuları aşağıda belirttim. Lütfen sizlerde sohbet etmek istediğiniz konuları önem sırasına göre numaralayınız. En önemli gördüğünüz konuya (1) veriniz

Samimi tutumunuz için teşekkür ederim.

Velinin Adı-Soyadı:

Tarih:

KONULAR:

- Okul Öncesi Eğitim Çocuğum İçin Neden Önemlidir
- Çocuğumla Nasıl İletişim Kurabilirim
- Çocuğum da Olumlu Davranışları Nasıl Geliştirebilirim
- Çocuğumun Cinsel Gelişimini Desteklemek İçin Neler Yapabilirim
- Çocuğumla Kardeşi Arasındaki İletişimi Nasıl Güçlendirebilirim
- Çocuğumla Evde Nasıl Etkinlikler Yapabilirim
- Çocuğumla Hangi Oyunları Oynayabilirim
- Çocuğuma Oyuncak ve Kitap Nasıl Seçebilirim
- Çocuğumun Daha Sağlıklı Beslenmesini Nasıl Sağlayabilirim
- Çocuğumu Hastalıklardan Nasıl Koruyabilirim
- Çocuğuma Televizyonda Ne Tür Programlar İzletebilirim

Bu konular dışında sohbet etmek istediğiniz konular var ise lütfen belirtiniz :

- 1.
- 2.
- 3.

Örnekleme grubunda yer alan annelerin eğitim ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla okulda veli toplantısı yapılarak İhtiyaç Belirleme Formu uygulanmıştır. Daha sonra eğitimci ihtiyaç belirleme formlarını analiz etmiştir. Bu analiz sonucunda örnekleme grubunda yer alan annelerin okul öncesi eğitim çocuğu için neden önemlidir; çocuğumla nasıl iletişim kurabilirim; çocuğumla evde nasıl etkinlikler yapabilirim; çocuğumla hangi oyunları oynayabilirim konularında bilgi almak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Çocuğumun cinsel gelişimini desteklemek için neler yapabilirim; çocuğuma televizyonda ne tür programlar izletebilirim konularının tercih edilmediği görülmüştür. Tüm bu bilgilerin ışığında eğitimci ihtiyaç belirleme formlarının analizi sonucunda Ev Ziyareti Programını hazırlamıştır.

Ev Ziyareti Programı 5 ev ziyaretinden oluşmaktadır. Deney grubundaki her bir anne kendi ev ortamında ziyaret edilerek Ev Ziyareti Programı uygulanmıştır. Her anne kendi ev ortamında ziyaret edileceği ve deney grubunda yer alan 40 anneye ev ziyareti yapılacağından her ev ziyareti için 1 aylık süre belirlenmiştir. 1. ev ziyaretinde, eğitimci annelere kendini tanıtarak çocuğun durumu hakkında genel sohbet, ön testin uygulanmasına, Okul Öncesi Eğitimin Önemi konusunda annelerle sohbet edilmesine, görsel sunum yapılmasına, anneye Okul Öncesi Eğitimin Önemi ile ilgili broşür bırakılmasına yönelik uygulamalara yer verilmiştir. 2. ev ziyaretinde, bir önceki ev ziyareti konusu ve bırakılan broşür hakkında annelerle sohbet edilmesine ve Anne-Çocuk İletişimi konusunda annelerle sohbet edilmesine ve görsel sunum yapılmasına yönelik uygulamalara yer verilmiştir. 3. ev ziyaretinde, bir önceki ev ziyareti konusu ile ilgili sohbet edilmesine ve Çocuğun Gelişiminde Oyun ve Oyuncakların Önemi konusunda sohbet etme ve evdeki artık malzemelerle anne ile birlikte oyun materyali hazırlanması ile ilgili çalışmalara ve ev ziyareti sonunda anne ile çocuğun oynayabileceği 5 farklı oyun örneği bırakılmasına yönelik uygulamalara yer verilmiştir. 4. ev ziyaretinde, bir önceki ev ziyareti konusu ve oyun örnekleri hakkında sohbet edilmesine evdeki artık malzemelerle anne ile birlikte oyun materyali hazırlanmasına yönelik uygulamalara yer verilmiştir. 5. ev ziyaretinde annelere rehberlik ederek ve annenin çocuğuna yönelik hazırlamış olduğu oyuncakların yer aldığı oyuncak köşesinin oluşturulmasına, ev ortamının zenginleştirilmesine yönelik uygulamalara ve son testin uygulanmasına yer verilmiştir.

Genel olarak ev ziyareti programında annelerin çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili bilgiler almasına, çocuğuna evdeki artık malzemelerle oyun materyalleri hazırlamasına, çocuğu ile birlikte etkili zaman geçirmelerine ve ev ortamının zenginleştirilmesine yönelik etkinlikler yer almaktadır. Ev Ziyareti Programının Şubat 2010'dan Haziran 2010'a kadar olmak üzere 19 haftalık süreç içerisinde uygulanması planlanmıştır.

3.4.2. Ev Ziyareti Programının Uygulanması

3.4.2.1 Ön Testin Uygulanması

Ev Ziyareti Programını uygulamadan önce, Genel Bilgi Formu ve Ev Ziyareti Değerlendirme Formu ön test olarak deney ve kontrol gruplarına uygulanmıştır. Deney grubundaki 40 anneye belirlenen gün ve saatlerde 1. ev ziyareti uygulanarak ön testler uygulanmıştır. Kontrol grubundaki 20 anne ile bireysel görüşme yapılarak ön testler uygulanmıştır.

Öncelikle deney grubundaki annelere okulda veli toplantısı yapılarak ev ziyaretlerinin yapılacağı ve "Ev Ziyareti Programı"nın içeriği ile ilgili bilgi verilmiştir. Veli toplantısında annelerin uygun olduğu gün ve saatler sorularak her annenin ev ziyareti yapılacak gün ve saati planlanmıştır. Deney grubundaki annelere 1. ev ziyaretleri yapılarak araştırmacı tarafından ön testler uygulanmıştır. Ön testin uygulanma süresi her anne için 20 dakika ile yarım saat sürmüştür. Uygulama sırasında annenin bilgileri rahatlıkla paylaşabilmesi için ve dikkatinin dağılmaması için odaya başka hiç kimsenin alınmamasına dikkat edilmiştir.

Kontrol grubunda olan anneler okula davet edilerek bireysel görüşme yöntemi ile annelere araştırmacı tarafından ön testler uygulanmıştır. Ön testin uygulama süresi her anne için ortalama yirmi dakika ile yarım saat sürmüştür.

3.4.2.2. Ev Ziyareti Programının Uygulanması

Araştırmacı, deney grubuna uygulayacağı Ev Ziyareti Programını uygulamadan önce okulda veli toplantısı yaparak annelerle tanışmış, ev ziyareti yapacağı gün ve saatleri anneler ile belirleyerek ev ziyareti programının içeriği ile ilgili bilgi vermiştir.

Eğitimci 1. ev ziyaretlerine Şubat ayında başlamıştır. Uygulama 08.02.2010 tarihinden 26.02.2010 tarihine kadar sürdürülmüştür. İlk ev ziyaretinde ortalama bir-birbuçuk saat arasında evde kalmıştır. Eğitimci ilk ev ziyaretinde annelere ön test uygulamıştır. Formları tamamladıktan sonra annelerle okul öncesi eğitimin önemi ve gerekliliği ile ilgili sohbet edilmiştir. Annelerle soru cevap tekniği kullanılarak sohbet edilmiştir. Sohbet sırasında Okul Öncesi Eğitimin önemi ile ilgili powerpoint resimli görsel sunum kullanılmıştır. Annelere kendi deneyimlerine ve yaşantılarına yönelik Okul Öncesi Eğitimin önemi ile ilgili, çocuklarının gelişim alanlarına etkisine dair açık uçlu sorular sorulmuştur. Anneden alınan cevaplar pekiştirilerek ve görsel sunumdan yararlanılarak okul öncesi eğitimin önemi, gerekliliği ve gelişim alanlarına etkisi açıklanmıştır. Sohbet bitiminde konunun özetlenmesi annelerden istenmiştir. Ev ziyaretinin sonunda annelere okul öncesi eğitimin önemi ile ilgili broşür verilmiştir. Bir sonraki ev ziyaretinde Anne-Çocuk İletişimi ile ilgili sohbet edileceği belirtilmiştir.

Eğitimci ikinci ev ziyaretlerini 01.03.2010 tarihinden 31.03.2010 tarihine kadar sürdürmüştür. Eğitimci ikinci ev ziyaretinde annelerin evinde ortalama kırk beş dakika kalmıştır. Eğitimci öncelikle bir önceki ev ziyareti konusu ve bırakılan broşür hakkında anne ile sohbet etmiştir. Daha sonra, eğitimci annelere hazırladığı Powerpoint resimli görsel sunum üzerinde Anne-Çocuk İletişimi ile ilgili bilgiler vermiştir. Soru cevap ve rol oynama tekniği kullanılmıştır. Sohbet bitiminde konunun özetlenmesi annelerden istenmiştir. Eğitimci, annelere bir sonraki ev ziyaretinde çocuk oyun ve oyuncakları hakkında konuşacakları, evdeki artık malzemelerle çocuklarına oyuncak hazırlayacaklarını söylemiştir. Eğitimci annelerden bir sonraki ev ziyareti için yapılacak olan oyun materyali için gerekli olan malzemeleri hazırlamalarını istemiştir.

Eğitimci üçüncü ev ziyaretlerini 01.04.2010 tarihinden 31.04.2010 tarihine kadar sürdürmüştür. Eğitimci üçüncü ev ziyaretinde annelerin evinde ortalama bir buçuk saat kalmıştır. Eğitimci bir önceki ev ziyareti konusu hakkında anne ile sohbet etmiştir. Öncelikle eğitimci annelere çocuğun gelişiminde oyun ve oyuncakların önemi ile ilgili bilgi vermiştir. Daha sonra hazırlayacakları oyun materyali için gerekli olan malzemeleri annelerden getirmesini istemiştir. Eğitimci malzemeleri kontrol ettikten sonra oyuncak yapımına başlanmıştır. Annelere aşama aşama oyuncak yapımı hakkında bilgi verilmiştir. Annelerle evdeki artık malzemelerle çocuklarının oynayabileceği oyun materyali hazırlanmıştır. Eğitimci, annelere çocukları ile bu materyalleri kullanarak oynayabilecekleri oyun örneklerini çocuk ile oynayarak göstermiş ve daha sonra da anne ile çocuğun uygulamasını isteyerek annenin oyunları öğrenmesini sağlamıştır. Eğitimci, oyunlar oynandıktan sonra annelerin evde yapılabileceği farklı oyuncak örneklerini annelere göstermiş ve annelerinde farklı oyuncak hazırlamalarını istemiştir. Ayrıca eğitimci bir sonraki ev ziyaretinde hazırlayacakları oyun materyali ile ilgili malzemeleri bir sonraki ev ziyareti için hazırlamalarını istemiştir. Evden ayrılmadan önce çocuk ile oynanabilecek farklı oyun örnekleri ile ilgili doküman bırakmıştır.

Eğitimci dördüncü ev ziyaretlerini 01.05.2010 tarihinden 31.05.2010 tarihine kadar sürdürmüştür. Eğitimci annelerin evinde ortalama bir saat kalmıştır. Eğitimci öncelikle bir önceki ev ziyareti konusu ve bırakılan oyun örnekleri ile ilgili anne ile sohbet edilmiştir. Daha sonra, yapılacak oyun materyali ile ilgili malzemeler kontrol edilmiştir. Annelerle birlikte oyun materyali hazırlanmıştır. Oyun materyali yapımı bittikten sonra annelere evde yapabilecekleri farklı oyun materyalleri örnekleri gösterilmiş ve istedikleri oyun materyali örnekleri yapmaları için annelere verilmiştir. Annelere hazırladıkları bu oyun materyalleri ile çocuklar için oyuncak köşesi hazırlayacakları belirtilmiştir.

Eğitimci beşinci ev ziyaretlerini 01.06.2010 tarihinden 13.06.2010 tarihine kadar sürdürmüştür. Eğitimci, öncelikle bir önceki ev ziyaretinde yapılan oyun materyalleri ve bunların çocuğun gelişimine etkisi hakkında anne ile sohbet etmiştir. Eğitimci annelerin evlerinde ortalama yarım saat kalmıştır. Ev Ziyareti Programı boyunca program doğrultusunda eğitimci ile birlikte hazırlanan oyun materyalleri ve annelerin hazırlamış

olduğu oyun materyallerinden oluşan malzemelerden oyuncak kōőesi oluşturulmuştur. Bōylece ev ortamı zenginleştirilmiştir. Ayrıca eğitimci annelerle hazırlanan bu kōőe ve uygulanan Ev Ziyareti Programı hakkında sohbet etmiştir.

3.4.2.3. Son Testin Uygulanması

Eđitimci 14.06.2010 tarihinden 18.06.2010 tarihine kadar son test uygulama çalıřmasını sūrdürmüřtur. Eđitimci annelerin evinde ortalama 20 dakika kalmıřtır. Deney grubunda yer alan annelerin evlerini ziyaret ederek son testleri uygulamıřtır. Kontrol grubunda yer alan anneleri okula davet ederek bireysel gōrūřme yōntemini kullanarak annelere son testleri uygulamıřtır.

3.5 Verilerin Analizi

Genel Bilgi Formu ve Ev Ziyareti Değerlendirme Formu aracılığıyla toplanan veriler SPSS 15 paket programı yardımı ile değerlendirilmiştir.

Elde edilen ev ziyaretleri puanlarının Shapiro-wilk testi sonucunda normal dağıldığı gōrūlmüřtur.

Deney ve kontrol grubunda yer alan anne babalara ve çocuklarına ait demografik bilgilere iliřkin dađılımları frekans ve yūzde deđerleri olarak verilmiřtir.

Ev Ziyareti Değerlendirme Formunda deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formuna ait ön test ve son test verilerini analiz etmek için Student t testi kullanılmıştır.

Ev Ziyareti Değerlendirme Formunda deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formuna ait ön test ve son test karşılaştırılması analizleri için bağımlı gruplarda t testi kullanılmıştır.

Ev Ziyareti Değerlendirme Formunda deney grubunda yer alan annelerin yaşanan yere göre, annenin öğrenim durumuna göre, aile yapısına göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu ön test ve son test karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Ev Ziyareti Değerlendirme Formunda deney grubunda yer alan annelerin çocuklarının cinsiyetine, çocuğun doğum sırasına göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu ön test son test karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Ev Ziyareti Değerlendirme Formunda deney grubunda yer alan annelerin çocuklarının kardeş sayılarına göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu ön test ve son test karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır.

Ev Ziyareti Değerlendirme Formunda deney grubunda annenin yaşına Ev Ziyareti Değerlendirme Formu ön test son test karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır.

Deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin annenin çocuğun eğitiminde rolüne ve yerine, çocuğun eğitiminde kendini yeterli bulma, ev ziyaretlerinin çocuğa, öğretmene, günlük işleri engelleme durumuna ilişkin görüşlerine ait bulgular frekans ve yüzde değerleri olarak verilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Öğretmenlerin yapmış olduğu ev ziyaretlerinin aile üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılan araştırmada elde edilen bulgular;

- Deney ve kontrol grubunda yer alan anne baba ve çocuklarının demografik bilgilerine ilişkin bulgular Tablo1–11 arasında
- Deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formuna ilişkin görüşlerine ait bulgular Tablo 12–31 arasında verilmiştir.

4.1. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne Baba ve Çocuklarının Demografik Bilgilerine İlişkin Bulgular

Örnekleme alınan anne babaların; yaşadıkları yerlere, aile yapılarına, gelirlerine, yaşlarına, öğrenim durumlarına, çalışma durumlarına, mesleklerine göre dağılımlarıyla ilgili bulgular Tablo 1–7 arasında, çocukların cinsiyetlerine, yaşlarına, kardeş sayılarına, doğum sırasına göre dağılımlarıyla ilgili bulgular ise Tablo 8–11 arasında verilmektedir.

Tablo 1. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne ve Babaların Yaşadıkları Yere Göre Dağılımı

Yaşanılan yer	Deney		Kontrol	
	n	%	n	%
Merkez	20	50.00	10	50.00
Köy	20	50.00	10	50.00
Toplam	40	100.00	20	100.00

Tablo 1 incelendiğinde, deney grubunda yer alan annelerin % 50.00'sinin merkezde; % 50.00'sinin köyde yaşadıkları; kontrol grubunda yer alan annelerin % 50.00'sinin merkezde, % 50.00'sinin köyde yaşadıkları görülmektedir. Annelerin yaşadıkları yere göre deney ve kontrol grubunda dengeli bir dağılım gösterdiği söylenebilir.

Tablo 2'de deney ve kontrol grubunda yer alan anne ve babaların aile yapılarına göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 2. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne ve Babaların Aile Yapılarına Göre Dağılımı

Aile Yapısı	Deney		Kontrol	
	n	%	n	%
Çekirdek Aile	20	50.00	9	45.00
Geniş Aile	20	50.00	11	55.00
Toplam	40	100.00	20	100.00

Tablo 2 incelendiğinde, deney grubunda yer alan anne ve babaların % 50.00'sinin çekirdek aile; % 50.00'sinin geniş aile; kontrol grubunda yer alan anne ve babaların % 45.00'inin çekirdek aile, % 55.00'inin geniş aile olduğu görülmektedir.

Tablo 3'te deney ve kontrol grubunda yer alan anne ve babaların gelirlerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 3. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne ve Babaların Gelirlerine Göre Dağılımı

Aile Geliri	Deney		Kontrol	
	n	%	n	%
750 TL ve altı	14	35.00	5	25.00
751-1000 TL	15	37.50	8	40.00
1001 TL ve üzeri	11	27.50	7	35.00
Toplam	40	100.00	20	100.00

Tablo 3 incelendiğinde, deney grubunda yer alan anne ve babaların gelirinin % 35.00'inin 750 TL ve altı , % 37.50'sinin 751- 1000 TL arasında , % 27.50'sinin 1001 TL ve üzeri geliri olduğu görülmektedir. Kontrol grubunda yer alan anne ve babaların % 25.00'inin 750 TL ve altı ; % 40.00'ının 751- 1000 TL arasında ; % 35.00'inin 1001 TL ve üzeri geliri olduğu görülmektedir.

Tablo 4'te deney ve kontrol grubunda yer alan anne ve babaların yaşlarına göre dağılımı verilmiştir

Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne ve Babaların Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş	Deney				Kontrol			
	Anne		Baba		Anne		Baba	
	n	%	n	%	n	%	n	%
26-30 yaş	19	47.50	8	20.00	10	50.00	4	20.00
31-35 yaş	14	35.00	18	45.00	3	15.00	6	30.00
36 + yaş	7	17.50	14	35.00	7	35.00	10	50.00
Toplam	40	100.00	40	100.00	20	100.00	20	100.00

Tablo 4 incelendiğinde, deney grubunda yer alan annelerin % 47.50'sinin 26–30 yaş arasında, % 35.00'inin 31–35 yaş arasında, % 17.50'sinin 36 yaş ve üzerinde olduğu; babaların % 20.00'sinin 26–30 yaş arasında, % 45.00'inin 31–35 yaş arasında, % 35.00'inin 36 yaş ve üzerinde olduğu; kontrol grubunda yer alan annelerin % 50.00'sinin 26–30 yaş arasında, % 15.00'inin 31–35 yaş arasında, % 35.00'inin 36 yaş ve üzerinde olduğu; kontrol grubunda yer alan babaların % 20.00'sinin 26–30 yaş arasında, % 30.00'unun 31–35 yaş arasında, % 50.00'sinin 36 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 5'te deney ve kontrol grubunda yer alan anne ve babaların öğrenim durumlarına göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 5. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne ve Babaların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	Deney				Kontrol			
	Anne		Baba		Anne		Baba	
	n	%	n	%	n	%	n	%
İlkokul	27	67.50	14	35.00	15	75.00	9	45.00
Ortaokul ve üstü	13	32.50	26	65.00	5	25.00	11	55.00
Toplam	40	100.00	40	100.00	20	100.00	20	100.00

Tablo 5 incelendiğinde, deney grubunda yer alan annelerin % 67.50'sinin ilkokul mezunu, % 32.50'sinin ortaokul ve üstü mezunu olduğu; deney grubunda yer alan babaların % 35.00'inin ilkokul mezunu, % 65.00'inin ortaokul ve üstü mezunu olduğu görülmektedir. Kontrol grubunda yer alan annelerin % 75.00'inin ilkokul mezunu, % 25.00'inin ortaokul ve üstü mezunu olduğu; babaların % 45.00'inin ilkokul mezunu, % 55.00'inin ortaokul ve üstü mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 6'da deney ve kontrol grubunda yer alan anne ve babaların çalışma durumlarına göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 6. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne ve Babaların Çalışma Durumlarına Göre Dağılımı

Çalışma Durumu	Deney				Kontrol			
	Anne		Baba		Anne		Baba	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Çalışıyor	4	10.00	37	92.50	3	15.00	18	90.00
Çalışmıyor	36	90.00	3	7.50	17	85.00	2	10.00
Toplam	40	100.00	40	100.00	20	100.00	20	100.00

Tablo 6 incelendiğinde, deney grubunda yer alan annelerin % 10.00'unun çalıştığı, % 90.00'min çalışmadığı; babaların ise % 92.50'sinin çalıştığı, % 7.50'sinin çalışmadığı; kontrol grubunda yer alan annelerin % 15.00'inin çalıştığı; % 85.00'inin çalışmadığı; babaların ise % 90.00'min çalıştığı, % 10.00'unun çalışmadığı görülmektedir.

Tablo 7'de deney ve kontrol grubunda yer alan anne ve babaların mesleklerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 7. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne ve Babaların Mesleklerine Göre Dağılımı

Meslek	Deney				Kontrol			
	Anne		Baba		Anne		Baba	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Çalışmıyor	36	90.00	-	-	17	85.00	1	5.00
Memur	-	-	7	17.50	-	-	4	20.00
İşçi	2	5.00	13	32.50	3	15.00	11	55.00
Emekli	-	-	3	7.50	-	-	1	5.00
Serbest Meslek	2	5.00	17	42.50	-	-	3	15.00
Toplam	40	100.00	40	100.00	20	100.00	20	100.00

Tablo 7 incelendiğinde, deney grubunda yer alan annelerin % 90.00'nin çalışmadığı, % 5.00'nin işçi olduğu; % 5.00'nin serbest meslekte olduğu; babaların % 17.50'sinin memur, % 32.50'sinin işçi, % 7.50'sinin emekli, % 42.50'sinin serbest meslekte olduğu görülmektedir. Kontrol grubunda yer alan annelerin % 85.00'inin çalışmadığı, % 15.00'inin işçi olduğu; babaların % 5.00'inin çalışmadığı, % 20.00'sinin memur, % 55.00'inin işçi, % 5.00'inin emekli, % 15.00'inin serbest meslekte olduğu görülmektedir.

Tablo 8'de deney ve kontrol grubunda yer alan çocukların cinsiyetlerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 8. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Çocukların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Çocuk Cinsiyet	Deney		Kontrol	
	n	%	n	%
Kız	17	42.50	12	60.00
Erkek	23	57.50	8	40.00
Toplam	40	100.00	20	100.00

Tablo 8 incelendiğinde, deney grubunda yer alan çocukların % 42.50'sinin kız, % 57.50'sinin erkek olduğu; kontrol grubunun % 60.00'inin kız, % 40.00'inin erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 9'da deney ve kontrol grubunda yer alan çocukların yaşlarına göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 9. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Çocukların Yaşlarına Göre Dağılımı

Çocuk Yaş	Deney		Kontrol	
	n	%	n	%
5 Yaş	5	12.50	1	5.00
6 Yaş	35	87.50	19	95.00
Toplam	40	100.00	20	100.00

Tablo 9 incelendiğinde, deney grubunda yer alan çocukların % 12.50'sinin 5 yaşında; % 87.50'sinin 6 yaşında olduğu, kontrol grubunda yer alan çocukların % 5.00'inin 5 yaşında, % 95.00'inin 6 yaşında olduğu görülmektedir

Tablo 10'da deney ve kontrol grubunda yer alan çocukların kardeş sayılarına göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 10. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Çocukların Kardeş Sayılarına Göre Dağılımı

Kardeş Sayısı	Deney		Kontrol	
	n	%	n	%
Tek çocuk	9	22.50	3	15.00
1 kardeş	26	65.00	12	60.00
2 kardeş ve üzeri	5	12.50	5	25.00
Toplam	40	100.00	20	100.00

Tablo 10’da deney grubunda yer alan çocukların % 22.50’sinin tek çocuk, % 65.00’inin bir kardeş sahibi, % 12.50’sinin iki ve daha fazla kardeşe sahip olduğu, kontrol grubunda yer alan çocukların % 15.00’inin tek çocuk, % 60.00’inin bir kardeş sahibi, % 25.00’inin iki ve daha fazla kardeşe sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 11’de deney ve kontrol grubunda yer alan çocukların doğum sırasına göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 11. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Çocukların Doğum Sırasına Göre Dağılımı

Kaçıncı çocuk	Deney		Kontrol	
	n	%	N	%
İlk Çocuk	22	55.00	9	45.00
Ortanca veya Son Çocuk	18	45.00	11	55.00
Toplam	40	100.00	20	100.00

Tablo 11’de deney grubunda yer alan çocukların % 55.00’inin ilk çocuk, % 45.00’inin ortanca veya son çocuk olduğu, kontrol grubunda yer alan çocukların % 45.00’inin ilk çocuk, % 55.00’inin ortanca veya son çocuk olduğu görülmektedir.

4.2 Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular

Tablo 12. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Ön Test Puanları Açısından t Testi Sonuçları

	Grup	n	\bar{X}	Ortanca	Min.	Max.	s.s	t	p
Ev Ziyareti Etki Puanı	Deney	40	38.80	38.00	25.00	55.00	6.60	-1.83	0.073
	Kontrol	20	41.60	41.00	38.00	48.00	2.40		

$p > .05$

Tablo 12’de deney ve kontrol gruplarında yer alan annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formu ön test puanları incelendiğinde; deney grubunda bulunan annelerin puan ortalamalarının $\bar{X} = 38.80$; kontrol grubunun puan ortalamalarının $\bar{X} = 41.60$ olduğu görülmektedir.

Tablo 12’de görüldüğü gibi; Ev Ziyareti etki puanı açısından deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($t = -1.83$, $p > 0,05$). Ev ziyareti etki puanına göre eğitime başlarken deney ve kontrol gruplarının benzer özelliklere sahip oldukları ve ev ziyaretlerinin etkisine ilişkin benzer düşüncelere sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 13’te Deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formu son test puanları açısından t testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 13. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Son Test Puanları Açısından t Testi Sonuçları

	Grup	n	\bar{X}	Ortanca	Min.	Max.	s.s	t	p
Ev Ziyareti Etki Puanı	Deney	40	48.00	47.50	39.00	55.00	3.90	4.84	0.0001*
	Kontrol	20	42.90	41.50	38.00	51.00	3.60		

*p<.05

Tablo 13'te deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formu son test puanları incelendiğinde; deney grubunda bulunan annelerin puan ortalamalarının $\bar{X}=48.00$; kontrol grubunda bulunan annelerin puan ortalamalarının $\bar{X}=42.90$ olduğu görülmektedir.

Görüldüğü gibi deney ve kontrol grupları arasında ev ziyareti etki puanında uygulama sonrasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (t=4.84, p<0.05).

Ev ziyareti programı uygulanan deney grubunun, kontrol grubuna göre ev ziyareti etki puanı yüksek çıkmıştır. Deney grubunda uygulanan ev ziyareti programının anneler üzerinde etkili olduğu ve ev ziyaretlerine ilişkin bakış açılarında değişiklik oluşturduğu söylenebilir. Deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farkın olması, ev ziyareti programında yer alan etkinliklerin ev ziyaretlerine ilişkin bakış açılarını olumlu yönde destekler nitelikte olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Ev ziyareti, belirli aralıklarla yapılan ziyaretler yoluyla öğrenmeyi pekiştiren, yaparak gösterme ve gözlemden sonra anında uygulama ve geri bildirim imkân veren ve çocuğu bir çerçeve içinde ele alan, esnek bir eğitim yaklaşımıdır. Bu hizmetlerde hedef çocuğun yakın çevresi, aile ya da çocuğa bakan kişilerdir. Bu hizmetler kurumsal

hizmetleri desteklemelerinin yanında, aileleri çocuk gelişimi ve eğitimi konularında güçlendirmek ve çocukların çok yönlü gelişimini sağlamak için bilgi ve becerilerle donatır (<http://www.7cokgec.org/>).

Ev ziyareti programında annelerin anne çocuk iletişimi hakkında bilgi sahibi olmasına, annenin çocuğu ile etkili vakit geçirmesine, çocuğuna evdeki malzemelerle oyuncaklar hazırlayabilmesine, ev ortamının zenginleştirilmesine yönelik etkinlikler yer almaktadır. Deney grubunda yer alan annelere uygulanan ev ziyareti programı anne ve çocuğu desteklemeye yönelik hazırlandığı için annelerin ev ziyaretlerine ilişkin bakış açılarında olumlu değişimlerin olduğu düşünülmektedir.

Ev ziyaretleri ile aile ve çocuk arasında duygusal bağlılık oluşur ve aile çocuk işbirliği gelişir ve aynı zamanda ev ziyaretleri ailelerin ebeveynliğini öğrenme, çocuğun gelişimini olumlu yönde etkileme, anne ve babaların ebeveynlik yeteneklerini geliştirme açısından mükemmel zamanlardır (Hess, 2003; Haight ve diğ, 2001).

Seiss (2008) yaptığı çalışmada, uygulanan 12 haftalık ev ziyareti programının etkisini saptamak amacıyla 6-14 yaş arasında davranış farklılığı olan (agresif, davranış yönetme güçlüğü, uyumsuzluk, huysuzluk, duygusal problemler vb) çocuklara sahip 69 anne deney grubunu; 11 anne kontrol grubu olmak üzere toplam 80 anne ile çalışmıştır. Çalışmada 12 haftalık AAPI-2 (The Adult Adolescent Parenting Inventory, Second Edition) eğitimi uygulanmıştır. Ailelere, grup toplantıları ve 90 dakikalık 12 ev ziyareti yapılmıştır. Annelere ön test ve son test uygulanarak ev ziyaretlerine ilişkin bilgileri toplanmıştır. Çalışmanın sonucunda anne baba tutum ve inançlarında belirgin farklılıklar olduğu ve ev ziyaretlerinin düşük gelirli aileler ve çocukları üzerinde olumlu etki sağladığı saptanmıştır.

Lamb-Parker ve arkadaşları, anne-çocuk işbirliği, ev öğrenme çevresi, okul hazırbulunuşluğunu inceledikleri araştırmada Head Start'a kayıtlı 173 aile ile görüşmüşlerdir. Ev ziyaretlerinin anne çocuk iletişimi, okul hazırbulunuşluğunda,

anneninin çocuğunu daha iyi tanınmasında ve yeteneklerini anlamasında yararlı olduğu sonucuna ulaşmışlardır (Akt.Schull,2006).

Yapılan çalışmalarda da görüldüğü gibi; annelerin ev ziyaretlerine etkisine ilişkin görüşleri deney grubuna uygulanan ev ziyareti programından olumlu ölçüde etkilenmektedir ve bulgular araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Tablo 14'te deney grubunda yer alan annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formu n test ve son test karşılaştırması ve bağımlı gruplarda t testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 14. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formu n Test ve Son Test Karşılaştırması ve Bağımlı Gruplarda t Testi Sonuçları

							Bağımlı Gruplarda t Testi		
Ev Ziyareti									
Etki Puanı	n	\bar{X}	Ortanca	Min.	Max.	s.s	Fark		
							Ortalaması	t	p
Ev ziyareti									
Etki Puanı	40	38.78	38.00	25.00	55.00	6.55			
(n test)							-9.200	-9.123	0.000*
Ev ziyareti									
Etki Puanı	40	47.98	47.50	39.00	55.00	3.93			
(Son test)									

*p<.05

Tablo 14’de deney grubunda yer alan annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formu ön test puan ortalamalarının $\bar{X}=38.78$, son test puan ortalamaları ise $\bar{X}=47.98$; fark ortalaması puanının -9.200 olduğu görülmektedir.

Uygulama sonrasında deney grubunda yer alan annelerin ev ziyareti etki puanlarının anlamlı şekilde arttığı görülmektedir ($t=-9,123$ $p<0,05$).

Annelere uygulanan ev ziyareti programının, ev ziyaretlerinin etkisine dair görüşlerde olumlu etkisi olduğu söylenebilir.

Korfmacher (2008)’e göre; ev ziyaretleri aile ile kendi evlerinde vakit geçirmek, aileyi anlamak, aileye bireysel olarak hizmet sağlama açısından önemli bir kaynaktır.

Schull (2006)’a göre; ev ziyaretleri ailenin ihtiyaçlarının anlaşılması ve ailelere fırsatlar sağlaması açısından önemlidir. Ayrıca ev ziyareti programları ailelere bilgi ve destek sağlamayı, aileleri cesaretlendirmeyi, ailenin çocuğun ihtiyaçlarını anlamasını sağlamaktadır.

Kuzu (2006), okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmalarının anne davranışları üzerindeki etkilerini ve annelerin okul öncesi eğitime yönelik görüşleri üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla yaptığı araştırmasında 2004-2005 Eğitim Öğretim yılında Ankara İli Çankaya İlçesinde bulunan, sadece veli toplantılarıyla sınırlı olarak aile katılım çalışmaları yapan bir okul öncesi eğitim kurumu ve bu kurumun 5-6 yas grubuna devam eden 45 çocuk ve annesi deney grubu ve aynı şekilde, benzer sosyo-ekonomik ve kültürel çevrede bulunan, sadece veli toplantılarıyla sınırlı olarak aile katılım çalışmaları yapan bir okul öncesi eğitim kurumu ve bu kurumun 5-6 yas grubuna devam eden 45 çocuk ve annesi kontrol grubu olmak üzere, toplam 90 anne ile çalışmıştır. Aile katılım çalışmaları almadan önce deney grubu ön testte yüksek oranla anaokulundaki programda etkin rol almak istemediklerini belirttikleri, aile katılım çalışmaları uygulandıktan sonra, aile katılım çalışmalarının etkisinin olduğu, annelerin okul öncesi eğitimin yararını, gerekliliğini ve programda bulunmalarının hem kendilerine hem de çocuklarına karşı davranışlarında olumlu değişiklikler meydana getirdiğini hissettikleri ve bu yüzden deney grubu son testte yüksek oranla programda etkin rol almak istediklerine ilişkin görüşlerini belirttikleri

görülmüştür. Kontrol grubu son testte annelerin çoğunluğu programda etkin rol almak istemediklerini belirttikleri sonucuna ulaşmıştır.

Love ve diğerleri (2005), 0-3 yaş grubu için oluşturulan ev ziyareti destekli Head Start programının 3 yaş grubundaki çocukların gelişimi ve aile tutumları üzerindeki etkisini ölçmek amacı ile yaptıkları çalışmalarında Head Start programına kayıtlı 1.513 aile ve çocuğu deney; 1.488 aile ve çocuğunu kontrol grubu olarak belirlemişlerdir. Head Start programına dâhil olan ailelerin çocuklarına duygusal açıdan destek olma, öğrenme deneyimleri sağlama ve dil gelişimlerine yardımcı olma gibi alanlarda kontrol grubundaki ailelere göre daha yüksek puan aldıklarını belirlemişlerdir (Akt.Tezel Şahin ve İnal, 2007).

Wagner ve Spiker (2001), 667 düşük gelirli ailede ev ziyareti içerikli PAT (Parent As Teacher) programının etkiliğini incelemişlerdir. PAT programının uygulandığı deney grubunda yer alan ebeveynlerin davranışlarında, çocukların dil gelişiminde olumlu etkileri olduğu ve ailelerin çocuk gelişimi hakkında bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşmışlardır (Akt.Schull, 2006).

Kendrick ve arkadaşları (2000), risk altındaki ailelerle çalışmışlardır ve ev ziyaretlerinin ev çevresinin etkiliğini artırdığını ve aileler üzerinde olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Gray ve Ruttle (1980) çalışmada 47 düşük gelirli anne ve onların 17–24 aylık çocuklarına 9 ay boyunca haftalık ev ziyaretleri yapmışlardır, deney grubunda yer alan annelerin öğretim biçimlerinin değiştiğini, çocukların alıcı dil becerilerinde farklılıklar olduğu sonucuna ulaşmışlardır (Akt.Nequeochea, 2007).

Olds ve diğerleri (1986), 400 hamile anneye 2 yıl boyunca 1 ve 1,5 saatlik ev ziyaretleri uygulayarak deney ve kontrol grubunda ev ziyaretinin etkisini incelemişlerdir. Ev ziyaretçileri annelere hamilelik, çocuk gelişimi, beslenmenin önemi ile ilgili bilgiler vermişlerdir. Çalışma sonucunda deney grubundaki annelerin bebeklerinin gelişimlerinin daha iyi olduğunu belirtmişlerdir.

Ramey ve diğeri (1985), yaptıkları çalışmada 18 anasının, 5 anasının ev ziyareti programı ve 13 anasının merkez odaklı program uygulayarak programların etkisini incelemişlerdir. Ev ziyareti uygulanan programın çocuklar üzerinde daha etkili olduğu sonucunu saptamışlardır (Akt,Rounds, 1996).

Bu bulgular; deney grubundaki annelerin ev ziyareti programı uygulandıktan sonra, ev ziyaretlerinin etkisine ilişkin görüşlerini olumlu yönde olmasını destekler niteliktedir.

Tablo 15'te kontrol grubunda yer alan annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formu ön test ve son test karşılaştırması ve bağımlı gruplarda t testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 15. Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Ön Test ve Son Test Karşılaştırması ve Bağımlı Gruplarda t Testi Sonuçları

							Bağımlı Gruplarda t Testi		
Ev Ziyareti							Fark		
Etki Puanı	n	\bar{X}	Ortanca	Min	Max	s.s	ortalaması	t	p
Ev ziyareti									
Etki Puanı	20	41.55	41.00	38.00	48.00	2.35			
(Ön test)							-1.350	-1.612	0.123
Ev ziyareti									
Etki Puanı	20	42.90	41.50	38.00	51.00	3.61			
(Son test)									

p>.05

Tablo 15'e göre, kontrol grubunda yer alan annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formu ön test puan ortalamaları $\bar{X}=41.55$, son test puan ortalamaları ise $\bar{X}=42.90$; fark ortalaması puanının -1.350 olduğu görülmektedir.

Kontrol grubundaki annelerin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($t=-1.612$, $p>0.05$).

Kontrol grubunda yer alan annelere ev ziyareti yapılmadığı, ev ziyareti programında yer alan anne çocuk iletişimi hakkında bilgi sahibi olma, oyuncak hazırlama, ev ortamını zenginleştirmeye yönelik çalışmalar yapılmadığı için ev ziyaretlerinin etkisine ilişkin görüşlerinde değişiklik olmadığı söylenebilir.

Tablo 14 ve Tablo 15 incelendiğinde; gruplar arasında farklılığa bakıldığında, deney grubunda kontrol grubuna göre son test puanlarında anlamlı farklılığın olduğu, grup içi karşılaştırma sonuçlarına göre de deney grubunda son test puanlarının ön test puanlarına göre anlamlı farklılık olduğu, kontrol grubunda ise ön test ve son test puanları açısından anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür.

Tablo 16'da deney grubunda yer alan annelerin yaşadıkları yere Ev Ziyareti Değerlendirme Formu son test puanları açısından Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 16. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Yaşadıkları Yere Göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Son Test Puanları Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ev Ziyareti Etki Puanı	Yaşanılan yer	n	\bar{X}	Ortanca	Min	Max	s.s	Mann-Whitney U Testi		
								sıra ortalama	U	p
Ev ziyareti Etki Puanı (Son test)	Merkez	20	49.20	50.00	39.00	55.00	4.00	23.85	133	0.068
	Köy	20	46.80	46.50	39.00	53.00	3.60	17.50		

p>.05

Tablo 16'ya göre deney grubunda yer alan annelerin yaşadıkları yere Ev Ziyareti Değerlendirme Formu puanları değerlendirildiğinde; merkezde yaşayanların son test puan ortalamaları \bar{X} =49.20,sıra sayıları ortalaması 23.85; köyde yaşayanların ise son test puan ortalamaları \bar{X} =46.80, sıra sayıları ortalaması 17.50'dir.

Deney grubunda yer alan annelerin yaşadıkları yere göre ev ziyaretlerine ilişkin etki puanı değerlendirmesinin son test sonuçlarında merkez ve köyde yaşayan ebeveynlerin arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir (U=154, p>0,05).

Ev ziyareti programının annelere ilk kez uygulanması, annelerin programa katılma konusunda istekli olması, köyde ve merkezde aynı program içeriğinin uygulanması sebebiyle ev ziyaretlerinin etkisinde yaşadıkları yerin etkili olmadığı görülmektedir. Deney grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerine etkisine ilişkin görüşlerinde yaşadıkları yerin bir etkisi olmadığı söylenebilir.

Ev ziyaretinin temel hedefi anne babanın çocuk gelişimini anlamasına yardım etmek ve ebeveynlerin yeteneklerini geliştirmektir. Ev ziyareti etkili olduğunda,

ebeveynler çocuklarını tamamen yeni bir açıdan görmeye ve çocukları ile yeni yollarla iletişim kurmaya başlarlar (Klass, 1996).

Schull (2006), ev ziyareti programlarının kırsal kesimde ve diğer yerler için başarılı olduğunu ve annelerin ebeveynlik becerilerinin artışı sağladığını belirtmiştir.

Annelerin yaşadıkları yere göre ev ziyaretlerinin etkisine dair görüşlerinde herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir ve sonuç yapılan çalışmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Tablo 17’de deney grubunda yer alan annelerin aile yapılarına göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu son test puanları açısından Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 17. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Aile Yapılarına Göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Açısı Son Test Puanları Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları

						Mann-Whitney U Testi	
Aile							
Yapısı	n	\bar{X}	Ortanca	s.s	Sıra Ort.	U	p
Çekirdek Aile	20	48.90	50.00	3.80	23.60		
						137.5	0.088
Geniş Aile	20	47.10	46.00	4.00	17.40		

p>.05

Tablo 17’de görüldüğü gibi, Ev Ziyareti Değerlendirme Formuna göre çekirdek aile yapısına sahip annelerde son test puan ortalamaları $\bar{X} = 48.90$, sıra sayıları ortalaması 23.60; geniş aile yapısına sahip annelerde puan ortalamaları $\bar{X} = 47.10$, sıra sayıları ortalaması 17.40’tır.

Ev ziyaretleri etki puanı annelerin aile yapısına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($U=137.5$, $p>0.05$).

Ev ziyaretleri sırasında, aile eğitimcisi tarafından anne babaya kazandırılmaya çalışılan öğretme becerileri, daha sonra anne baba tarafından çocuğa uygulandığından, anne babalar bu programın en temel ögesidir. Çalışmalar evde yapıldığından, tüm aile bireylerinin öğretim sürecine katılma şansları vardır. Ayrıca, ev ortamında çocuğun tüm davranışlarını gözlemek ve uygun olmayan davranışlarını değiştirebilmek çok daha kolaydır (Varol, 2005).

Ev ziyaretleri programının tüm aileyi etkilemesinin, çekirdek ve geniş aile yapıları üzerinde etkileri olmasının sonucundan dolayı kaynaklanmış olabileceği söylenebilir.

Tablo 18’de deney grubunda yer alan annelerin yaşına göre Ev ziyareti Değerlendirme Formu son test puanları açısından ve Kruskal Wallis H testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 18. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Yaşına Göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Son Test Puanları Açısından Kruskall Wallis H Testi Sonuçları

Anne yaş	n	\bar{X}	Ortanca	s.s	Sıra Ort.	Kruskall-Wallis H Testi	
						Ki-kare	p
26-30 yaş	19	47.50	47.00	4.10	18.80		
31-35 yaş	14	48.40	49.00	3.00	22.00	0.812	0.666
36 + yaş	7	48.40	50.00	5.40	22.30		

p>.05

Tablo 18'e göre, deney grubunda yer alan annelerin yaşına göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu son test puan ortalamalarının 26–30 yaş arasında olan annelerin $\bar{X} = 47.50$, sıra sayıları ortalaması 18.80; 31–35 yaş arasında olan annelerin $\bar{X} = 48.40$, sıra sayıları ortalaması 22.00; 36 yaş ve üzerinde olan annelerin $\bar{X} = 48.40$, sıra sayıları ortalaması 22.30 olduğu görülmektedir.

Ev ziyaretleri etki puanı açısından anne yaşına göre son test ($\chi^2=0,872$, $p>0.05$) sonuçları açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Ev ziyaretlerinin etkiliğinde annenin yaşının bir etkisi olmadığı görülmektedir. Bu durum annenin yaşı ne olursa olsun ev ziyaretlerinin annelerin ev ziyaretlerine ilişkin bakış açılarını olumlu yönde etkilemesinden dolayı kaynaklanmış olabilir. Ev ziyaretleri, anne babaları ve diğer aile fertlerinin yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlamasına, evde verilen bilgilerin pekiştirilmesine, ebeveynlerin öğrendikleri bilgileri hemen uygulamaya geçirmelerine, grup ortamında tartışılmayan çocuk çerçevesinde özel problemlerin çözülmesine yardımcı olur. Ev ziyaretleri, birebir etkileşimin kurulmasını ve ebeveynlerin programa daha kolay adapte edilmesini sağlamaktadır. Bu nedenle deney grubundaki annelerin

hangi yaş grubunda olursa olsun uygulanan ev ziyareti programının olumlu etkileri olduğu söylenebilir.

Mitchell (2006) tarafından yapılan araştırmada “The No Child Left Behind Act (NCLB) of 2001” (2001 Hiçbir Çocuk Arkada Kalmasın Hareketi)’nde yer alan Pennsylvania’nın batısındaki banliyöde bir ilköğretim okuluna devam eden çocukların ailelerin okul uygulamaları ve evlerinde aile katılımı rollerine ilişkin algılarını belirlemek istemişlerdir. Ailelerin yaşlarının aile katılım rollerinde anlamlı bir fark yaratmadığını saptamışlardır (Akt. Tezel Şahin ve Cevher Kalburan, 2009:9).

McWayne ve diğerleri Head Start merkezindeki anne ve babaların katılımının çocukların duygusal ve davranışsal düzenlerine etkisini inceledikleri araştırmalarında 171 aile ile çalışmışlardır. Çalışmalarında ev merkezli katılım ve demografik bilgiler arasında bir ilişki bulunmadığını saptamışlardır.

Gürşimşek (2003), çalışmasında ailenin eğitim sürecine katılımları ile ilgili olabileceği düşünülen değişkenlerin karşılıklı analiz edilmesini ve aile katılımının çocukların psikososyal gelişimlerine etkisini incelemiştir. Araştırmanın örneklemini 4 farklı okulöncesi eğitim kurumuna devam eden 5–6 yaş grubundaki 200 öğrenci ve bu öğrencilerin velileri oluşturmuştur. Çalışmada öğretmenlere “Okulöncesi çocuklar için Davranış Gözlem Formu” ve aileler için de “Aile Katılım Ölçeği” uygulanmıştır. Araştırmada ailelerin evde ve okulda eğitime katılım etkinliklerini az gerçekleştirdikleri ve aile katılım çalışmaları ile çocukların psikososyal gelişimleri arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Ayrıca araştırma öğretmenlerin aile katılım sürecinin anlaşılması ve katılım yaşantılarının zenginleştirilmesi için iyi bir kaynak olduğunu ortaya çıkarmıştır. Yaş, eğitim düzeyi ve ailedeki çocuk sayısının aile katılımının hiçbir boyutu ile anlamlı şekilde farklılaşmadığı görülmüştür.

Tablo 19’da deney grubunda yer alan annelerin öğrenim durumuna göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu son test puanları açısından Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 19. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Öğrenim Durumuna Göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Son Test Puanları Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları

						Mann-Whitney U Testi	
Anne Öğrenim Durumu							
Durumu	n	\bar{X}	Ortanca	s.s	Sıra Ort.	U	p
İlkokul	27	48.20	47.00	3.00	20.20		
Ortaokul ve üstü	13	47.50	50.00	5.50	21.00	168.5	0.838
p>.05							

Tablo 19’da, deney grubunda yer alan annelerin öğrenim durumuna göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu son test puanları incelendiğinde; ilkokul mezunlarında son test puan ortalamalarının $\bar{X} = 48.20$, sıra sayıları ortalaması 20.20; ortaokul ve üstü mezunlarında puan ortalamalarının $\bar{X} = 47.50$ sıra sayıları ortalaması 21.00 olduğu görülmektedir.

Ev ziyaretleri etki puanı annelerin öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir (U=168.5, p>0.05).

Bu durumun ev ziyareti programının ilk kez uygulanıyor olması, özellikle örneklem grubunda yer alan annelerin çoğunluğunun ilkokul ve ortaokul mezunu olduğu, öğrenim durumlarının benzerlik göstermesinin, üniversite mezunu anne olmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Watkins (1997), ailenin öğrenim durumunun aile katılımı üzerinde etkisi olmadığını belirtmiştir (Akt.Kan, 2008).

Jacobson ve Engelbrecht (2000), Kuzey Teksas'ta yaşayan ailelerin ve okulöncesi çocuklarının eğitim ile ilgili gereksinimleri, deneyimleri ve öğrenme yollarını belirlemek, ailelere yönelik eğitim planlamak amacıyla 740 aile ile çalışmışlardır. Küçük çocuğu olan ailelerin aile eğitimine olan ilgilerinin ve öğrenme yollarının benzer olduğu; anne babalık ile ilgili öğrenme için tercih ettikleri yol açısından, ilgi ve ihtiyaçları açısından üniversite mezunu olup olmamanın anlamlı bir farkı olmadığını saptamışlardır (Akt.Tezel Şahin ve Cevher Kalburan, 2009:2)

Kan (2008), anasınıfı eğitiminde çocuğun cinsiyetinin, çocuğun yaşının, evdeki çocuk sayısının, ailenin öğrenim durumunun aile katılımı üzerindeki etkisini incelemek amacıyla Ankara'daki bir anaokuluna çocuğu devam eden 57 aile ile çalışmıştır. Çalışma sonucunda annenin öğrenim durumunun aile katılım çalışmaları üzerinde etkili bir faktör olmadığını saptamıştır.

Fantuzzo ve arkadaşları (1992), yaptıkları bir çalışmada Erken çocukluk eğitiminde aile işbirliğinin çok boyutluluğu incelemek için Aile Katılım ölçeği geliştirmek amacıyla 641 aileyi örneklem grubu olarak belirlemişlerdir. Sonuçlar okul merkezli, ev okul merkezli, ev merkezli katılım olarak değerlendirmişlerdir. Annenin öğrenim durumunun ev ziyaretleri üzerinde etkili bir faktör olmadığını belirtmişlerdir.

Doğru (2005), araştırmasında ilköğretim I. kademedeki okul-öğretmen-aile işbirliğinin sınıf yönetimine etkisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma da betimsel model kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak "İlköğretimde Okul Öğretmen-Aile İşbirliği Anketi" kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, 2004-2005 eğitim öğretim yılı, II. Yarıyılında Zonguldak ili Karadeniz Ereğli ilçesinde görev yapan 200 yönetici ve öğretmen, 396 öğrenci velisinin ankete verdiği yanıtlar çerçevesinde toplanmıştır. Araştırma sonunda velilerin okulla iletişim, çocuklarına ilgileri, çocuklarına rehberlik etmelerine ilişkin görüşleri, velilerin cinsiyetlerine, öğrenim durumlarına, yaşlarına, gelir

durumlarına, sahip oldukları çocuk sayısı ve sahip olduğu meslek açısından önemli bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır (Akt.Şeker, 2009).

Tablo 20’de deney grubunda yer alan annelerin çocuklarının cinsiyetine Ev Ziyareti Değerlendirme Formu son test puanları açısından Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 20. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Çocuklarının Cinsiyetine Göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Son Test Puanları Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları

						Mann-Whitney U Testi	
Çocuk							
cinsiyet	n	\bar{X}	Ortanca	s.s	Sıra Ort.	U	p
Kız	17	49.60	50.00	4.00	25.60		
						108.5	0.016*
Erkek	23	46.70	46.00	3.50	16.70		

*p<0.05

Tablo 20’de, deney grubunda yer alan annelerin çocuklarının cinsiyetine göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu son test puanları incelendiğinde kız çocuğuna sahip annelerin son test puan ortalamalarının $\bar{X} = 49.60$, sıra sayıları ortalaması 25.60; erkek çocuğuna sahip annelerin son test puan ortalamalarının $\bar{X} = 46.70$ sıra sayıları ortalaması 16.70 olduğu görülmektedir.

Uygulama sonrasında kız çocuğuna sahip annelerin ev ziyaretlerinin etkisine ilişkin son test puanları açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (U=108.5, p<0.5).

Ev ziyareti yapılan grubun içerisinde annelerin % 50.00'sinin kırsal bölgede yaşamasının, kırsal kesimde yer alan annelerin kız çocuklarının evde daha çok vakit geçirmesinin, annelerine daha çok yardımcı olmasının, daha fazla sorumluluk verilmesinin, aile içerisinde kız ve erkek çocuklara farklı roller verilmesinin bu sonucun ortaya çıkmasında etkisi olduğu söylenebilir.

Tablo 21'de deney grubunda yer alan annelerin çocuklarının kardeş sayısına göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu son test puanları açısından Kruskal Wallis H testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 21. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Çocuklarının Kardeş Sayısına Göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Son Test Puanları Açısından Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Kardeş sayısı	n	\bar{X}	Ortanca	s.s	Sıra Ort.	Kruskal-Wallis H Testi	
						Ki-kare	p
Tek çocuk	9	47.10	47.00	4.50	18.80		
1 kardeş	26	48.20	48.00	4.00	20.70	0.382	0.828
2 + kardeş	5	48.60	47.00	3.20	22.70		

p>.05

Tablo 21'de, deney grubunda yer alan annelerin çocuklarının kardeş sayısına göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu son test puanları incelendiğinde; tek çocuk olanlarda son test puan ortalamalarının \bar{X} =47.10, bir kardeşi olanlarında \bar{X} =48.20, iki ve üzeri kardeşi olanlarda \bar{X} =48.60; sıra sayıları ortalamasının tek çocuk olanlarda 18.80, bir kardeşi olanlarda 20.70, iki ve üzeri kardeşi olanlarda 22.70 olduğu görülmektedir.

Ev ziyaretlerinin etki puanı annelerin sahip olduğu çocukların kardeş sayılarına son testleri sonuçları açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($\chi^2=0.382$, $p>0.05$).

Tablo 22’de deney grubunda yer alan annelerin çocuklarının doğum sırasına göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu son test puanları açısından Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 22. Deney Grubunda Yer Alan Annelerin Çocuklarının Doğum Sırasına Göre Ev Ziyareti Değerlendirme Formu Son Test Puanları Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları

						Mann-Whitney U Testi	
Kaçıncı Çocuk	n	\bar{X}	Ortanca	s.s	Sıra Ort.	U	p
İlk çocuk	22	46.90	46.50	4.30	17.60		
						133.5	0.077
Ortanca veya Son çocuk	18	49.30	50.00	3.00	24.10		
$p>.05$							

Tablo 22’de, deney grubunda yer alan annelerin çocuklarının kaçınıcı çocuk olduğuna göre Ev ziyareti Değerlendirme Formu son test puan ortalamalarının ilk çocuk olanlarda $\bar{X} =46.90$, ortanca veya son çocuk olanlarda puan ortalamalarının $\bar{X} =49.30$, sıra sayıları ortalamasının ilk çocuk olanlarda 17.60, ortanca veya son çocuk olanlarda 24.10 olduğu görülmektedir.

Ev ziyaretlerinin etkililiğinde çocuğun doğum sırasına göre anlamlı bir farklılık yoktur ($U=133.5, p>0.05$).

Tablo 21 ve 22 incelendiğinde, deney grubunda yer alan annelerin çocukların kardeş sayılarına ve çocukların doğum sırasına göre ziyaretlerinin etkililiği açısından farklılık görülmemektedir. Bu durumun ev ziyaretlerinin sadece çocuğu değil, aileyi ve çevreyi bir bütün olarak ele almasından ve etkilemesinden kaynaklandığı söylenebilir. Araştırmanın sonucunda ulaşılan bulgulara bakıldığında Aile destekli Okul Öncesi eğitim Programının etkililiği görülmektedir. Özellikle erken çocukluk döneminde başlayan bir eğitim süreci olması ve çocukla birlikte aileyi de eğittiği için, çocuğun diğer kardeşlerine de fayda sağlayacağı için, eğitimin sürekliliğini sağladığı için ve aile içi etkileşimi artırdığı için aile destekli programlar etkili kullanılabilir (Kuday, 2007)

Arabacı ve Aksoy (2005), okul öncesi eğitimde annelere uygulanan “Sınıf içi etkinliklere katılım programının annelerin okul öncesi eğitim hakkındaki bilgilerine etkisini incelemek amacıyla yaptıkları araştırmada Ankara’da Gölbaşı ilçesindeki bir ilköğretim okuluna giden 25 çocuğun anneleri deney, diğer iki okuldaki 25 çocuğun anneleri de kontrol grubunu oluşturmak üzere toplam 50 anne ile çalışmışlardır. 8 haftalık bir eğitim programı düzenlemişlerdir. Okul Öncesi Eğitim Bilgi Formu ve Kişisel Bilgi Formu uygulamışlardır. Annelerin yaşının, öğrenim durumunun, sahip olunan çocuk sayısının, kaçınıcı çocuk olduğunun, çalışma ve gelir durumlarının okul öncesi eğitim hakkındaki bilgi düzeylerinde bir değişiklik yaratmadığını saptamışlardır.

Tablo 23’te deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin çocuğun eğitiminde rolüne ve yerine ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı verilmiştir.

Tablo 23. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Çocuğun Eğitiminde Rolüne ve Yerine İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı

Çocuğun Eğitiminde Annenin Rolü ve Yeri	Ön Test				Son Test			
	Deney		Kontrol		Deney		Kontrol	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Çocuğun eğitiminde çok önemli rol oynaması	2	5.00	1	5.00	2	5.00	1	5.00
Okula başlayana kadar önemli bir rol oynaması	-	-	-	-	-	-	-	-
Okula başladıktan sonra sadece öğretmenin önemli rol oynaması	6	15.00	1	5.00	3	7.50	1	5.00
Okula başladıktan sonra hem annesinin hem öğretmenin önemli rol oynaması	29	72.50	16	80.00	34	85.00	16	80.00
Önemli rol oynamaması	3	7.50	2	10.00	1	2.50	2	10.00
Toplam	40	100.00	20	100.00	40	100.00	20	100.00

Kontrol grubunda yer alan annelerin çocuğun eğitiminde rolüne ve yerine ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının aynı olduğu görülmektedir.

Tablo 23 incelendiğinde, deney grubunda yer alan annelerin çocuğun eğitiminde rolüne ve yerine ilişkin görüşlerine ait ön test ve son test yüzde dağılımlarına baktığımızda; % 5.00'inin ön test son test dağılımında “çocuğunun eğitiminde önemli rol oynadığını”, % 0.00'inin ön test son test dağılımında “okula başlayana kadar önemli bir rol oynadığını” , ön test dağılımında % 15.00'inin son test dağılımında % 7.50'sinin “okula başladıktan sonra sadece öğretmenin önemli rol oynadığını” ön test dağılımında % 72.50'sinin son test dağılımında % 85.00'inin “okula başladıktan sonra hem annenin hem öğretmenin önemli rol oynadığını”, ön test dağılımında % 7.50'sinin son test dağılımında % 2.50'sinin “önemli rol oynamadığını” belirttikleri görülmektedir.

Deney grubundaki annelerin çoğu ev ziyareti programı öncesinde okula başladıktan sonra “hem benim hem öğretmenin önemli rol oynadığını düşünüyorum” cevabını verdikleri ve ev ziyareti programı sonrasında okula başladıktan sonra “hem benim hem öğretmenin önemli rol oynadığını düşünüyorum” cevabını veren annelerde artış olduğu görülmektedir. Ev ziyareti programı sonrasında “okula başladıktan sonra sadece öğretmenin önemli rol oynadığı” cevabı veren annelerde azalma olduğu görülmektedir. Annelere yapılan ev ziyareti programında okul öncesi eğitimin önemi, çocuğun hayatındaki yeri ve önemi, çocuğun gelişim alanlarına etkisi konusuna yer verilmesi, uygulanan ev ziyareti programı ile annelerin çocuğun eğitiminde yer alma fırsatını daha fazla bulmasının, öğretmeni ile birebir vakit geçirmesinin ve öğretmenin çocuğuyla ilgilendiğini görmesinin bu cevabı vermelerinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Baker ve diğerleri (1999), HIPPY programı kapsamındaki ailelerin çocuklarının eğitimine katılım düzeylerinde artış olduğu ve çocuklarına karşı olan tutumlarında olumlu değişiklikler meydana geldiği, ailelerin benlik saygılarının arttığını belirtmişlerdir (Akt.Tezel Şahin ve İnal,2007).

Tablo 24'te deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin çocuğun eğitiminde kendini yeterli bulma durumuna ilişkin ön test ve son test dağılımı verilmiştir.

Tablo 24. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Çocuğun Eğitiminde Kendini Yeterli Bulma Durumuna İlişkin Ön Test ve Son Test Dağılımı

Çocuğun Eğitimindeki Annenin Kendini Yeterli Bulma Durumu	Ön Test				Son Test			
	Deney		Kontrol		Deney		Kontrol	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Yeterli olma	11	27.50	9	45.00	17	42.50	8	40.00
Kısmen yeterli olma	23	57.50	9	45.00	21	52.50	9	45.00
Yetersiz olma	6	15.00	2	10.00	2	5.00	3	15.00
Toplam	40	100.00	20	100.00	40	100.00	20	100.00

Kontrol grubunda yer alan annelerin çocuğun eğitiminde kendini yeterli bulma durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının benzer olduğu görülmektedir.

Tablo 24’te, deney grubunda yer alan annelerin çocuğun eğitiminde kendini yeterli bulma durumuna ilişkin ön test ve son test sonuçlarına göre; deney grubunda yer alan annelerin ön test dağılımlarında % 27.50’sinin, son test dağılımlarında % 42.50’sinin “yeterli olduğunu” düşündükleri; ön test dağılımlarında % 57.50’sinin son test dağılımlarında % 52.50’sinin “kısmen yeterli olduğunu” düşündükleri, ön test dağılımlarında % 15.00’inin son test dağılımlarında % 5.00’inin “yetersiz olduğunu” düşündükleri görülmektedir.

Ev ziyareti programı sonrasında çocuğunun eğitiminde kendini yeterli hisseden annelerin sayısında artış, çocuğunun eğitiminde kendini yetersiz hisseden annelerin sayısında azalma olduğu görülmektedir. Bu durumun annenin çocuğu ile etkili zaman geçirmesinden, annenin çocuk gelişimi hakkında bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi, çocuğuna yönelik evdeki malzemelerle oyuncaklar hazırlamasından, çocuğu ile oyun oynamasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Anne ve babalar çocuklarının eğitime katılarak, çocuklarının eğitimlerinde kendi rollerinin önemini, kendi ilgi, yetenek ve becerilerinin farkına varırlar ve bu becerilerini geliştirirler. Kuruma, öğretmene ve anne baba olarak kendilerine olan güvenleri artar, çocuklarını ev ortamında nasıl destekleyecekleri konusunda deneyim kazanırlar ve çocuklarının gelişimine çok yönlü katkıda bulunurlar (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010).

Gunderson (2004), okul öncesi çocuklarına sahip aileler için düzenlenen aile eğitimi ve stres yönetimi eğitiminin etkilerini belirlemek ve 2 farklı anne baba grubu üzerindeki etkilerini saptamak amacıyla 7 anne ve 5 baba ile çalışmışlardır. Aile eğitimi 7 hafta, stres yönetimi 4 hafta sürdürülmüştür. Ailelerin eğitimlerden sonra kendilerini birer anne baba olarak daha yeterli hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Akt.Tezel Şahin ve Cevher Kalburan, 2009:4)

Tablo 25'te deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin faydası olup olmama durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı verilmiştir.

Tablo 25. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyaretlerinin Faydası Olup Olmama Durumuna İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı

Ev ziyaretlerinin faydasının olma durumu	Ön Test				Son Test			
	Deney		Kontrol		Deney		Kontrol	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Hayır	1	2.50	-	-	-	-	-	-
Evet	39	97.50	20	100.00	40	100.00	20	100.00
Toplam	40	100.00	20	100.00	40	100.00	20	100.00

Kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin faydası olup olmama durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının aynı olduğu görülmektedir.

Tablo 25'e göre, deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin faydası olup olmama durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımları incelendiğinde; ön testte % 2.50'sinin, son testte % 0.00'ının hayır, ön testte % 97.50'sinin son testte % 100.00'ünün evet dediği görülmektedir.

Anneler çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna göndermektedirler ve faydası olacağına inanmaktadırlar. Eğitimin faydasına inandıkları ön testte de çıkan farktan anlaşılmaktadır. Deney ve kontrol grubundaki annelerin ev ziyaretlerinin faydalı olduğunu düşündükleri görülmektedir. Ev ziyareti programı uygulanan grupta yer alan annelerin tamamı uygulama sonrasında ev ziyaretlerinin faydası olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Uygulama öncesi bir annenin eğitim okulda olur düşüncesi uygulama sonrasında değişmiştir. Ev ziyaretleri ile ev ortamını destekleyici etkinlikler yapılması, ailenin yararlı bilgiler öğrenmesini sağlaması, anne ile etkili zamanlar geçirilmesinin, annenin uygulanan programdan memnun kalmasının bu durumu sağladığı düşünülebilir.

Kartal (2007), ev merkezli bir program olan Anne Çocuk Eğitim programının etkisini incelemiştir. Araştırma grubunu altı yaş grubundaki 80 çocuk ve onların anneleri oluşturmaktadır. Program grubunu, Bursa ili Osmangazi ilçesi Halk Eğitim Merkezi'ne bağlı İstiklal ve Elmasbahçeler Kurs Merkezi'nde Anne-Çocuk Eğitim Programı'na devam eden anne-çocuk ikilileri, kontrol grubunu ise herhangi bir erken çocukluk eğitimi kurum ya da programına katılmayan anne-çocuk ikilileri oluşturmaktadır. Kontrol grubunu oluşturan anne ve çocuklara program grubundaki anneler aracılığıyla ulaşılmıştır. Araştırmada program ve kontrol gruplarındaki çocukların bilişsel gelişim düzeyleri, Bekman ve arkadaşları (1998:39) tarafından geliştirilen Okulöncesi Sözel ve Sayısal Beceriler Ölçeği uygulanarak belirlenmiştir. Her iki grubun demografik özellikleri Anne-Çocuk Eğitimi Programı Bilgi Formu ve annelerin Anne-Çocuk Eğitim Programı hakkındaki görüşleri ise Anne-Çocuk Eğitim Programı Değerlendirme Formu'ndaki bilgilerden elde edilmiştir. Deney grubunda yer alan annelerin büyük çoğunluğu ev ziyaretlerinin faydası olduğunu belirttikleri görülmüştür. Anne-Çocuk Eğitim Programı'nın, programa katılan annelerin çocuklarının okulöncesi sözel ve sayısal becerilerinin gelişimini destekleyerek onların bilişsel gelişim düzeyini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Turan ve arkadaşları (2010), öğretmen ev ziyaretlerinin öğrenci başarısı ve tutumuna ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amacıyla ev ziyaretlerinde bulunmuş ve 10 ilköğretim sınıf öğretmeni ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapmışlardır. Katılımcıların seçiminde amaçlı ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde, nitel veri analizi tekniklerinden içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına dayalı olarak, öğretmenlerin yaptığı ev ziyaretlerinin hem öğrenci üzerinde okula ve öğretmene karşı olumlu tutum geliştirmelerine, kendini önemli hissetme, öz güven gelişimi; veliler üzerinde ise kendini önemli görme, okula ve öğretmene karşı olumlu tutum geliştirme, okulla iletişim ve eğitim öğretim sürecine katılım gibi olumlu yönde etkileri olduğunu saptamışlardır.

Allen ve Tracy (2004), yaptıkları çalışmada sosyal bağlamda ev ziyareti modelleri, rollerini ve sosyal hizmet uzmanlarının ev ziyaretlerindeki rollerinin etkililiğini literatür taraması yaparak incelemiştir. Çalışma sonunda ev ziyaretlerinin

yararlı olduğunu; okul ve ev arasında köprü kurduğunu, ev ziyaretlerinin okulda aile katılımını arttırdığı saptamışlardır.

Tablo 26’da deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin faydasına ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı verilmiştir.

Tablo 26. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyaretlerinin Faydasına İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı

Ev Ziyaretlerinin Faydası	Ön Test				Son Test			
	Deney		Kontrol		Deney		Kontrol	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Çocuğun eğitiminin hem okulda hem evde devam etmesini sağlama	16	11.10	8	18.60	31	13.80	10	24.40
Eğitimin kalitesinin yükselmesini sağlama	14	9.70	9	20.90	26	11.60	8	19.50
Anne-babanın öğretmene güven duymasını sağlama	23	16.00	8	18.60	25	11.10	9	22.00
Anne-babanın çocuğun gelişimi hakkında bilgi edinmesini sağlama	13	9.00	2	4.70	13	5.80	1	2.40
Anne babanın çocuğun eğitimini ev ortamında desteklemesini sağlama	17	11.80	4	9.30				
Anne-babanın okula karşı olumlu tutumlar geliştirmesini sağlama	8	5.60	2	4.70	17	7.60	3	7.30
Anne ve babanın çocukları ile daha iyi iletişim kurmasını sağlama	11	7.60	1	2.30	15	6.70	2	4.90
Anne ve babanın kendine güven duymasını sağlama	8	5.60	3	7.00	19	8.40	1	2.40
Anne ve babanın çocuklarını daha iyi tanımasını sağlama	13	9.00	3	7.00	11	4.90	2	4.90
Anne ve baba olarak rollerinin önemini farkına varılmasını sağlama	6	4.20	2	4.70	22	9.80	3	7.30
Anne ve babanın kendi ilgi, yetenek, becerilerinin farkına varmasını sağlama	11	7.60	-	-	14	6.20	2	4.90
Anne ve babanın çocuğuna zaman ayıramamaktan dolayı duydukları suçluluk duygusunun azalmasını sağlama	4	2.80	1	2.30	22	9.80	-	-
Toplam	144	100.00	43	100.00	225	100.00	41	100.00

Kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin faydasına ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 26’da; deney grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin faydasına ilişkin görüşlerinin ön test ve son sonuçlarına göre yüzde dağılımları incelendiğinde ön testte % 11.10’unun, son testte % 13.80’inin “çocuğun eğitimin hem okulda hem evde devam etmesini sağladığını”, ön testte % 9.70’inin, son testte % 11.60’ının “eğitimin kalitesinin yükselmesini sağladığını”, ön testte % 16.00’sinin, son testte % 11.10’unun “anne babanın öğretmene güven duymasını sağladığını”, ön testte % 9.00’unun, son testte % 5.80’inin “anne babanın çocuğun gelişimi hakkında bilgi edinmesini sağladığını”, ön testte % 11.80’inin son testte % 7.60’ının “anne babanın çocuğun eğitimini ev ortamında desteklemesini sağladığını”, ön testte % 5.60’ının son testte % 6.70’inin “anne babanın okula karşı olumlu tutumlar geliştirmesini sağladığını”, ön testte % 7.60’ının son testte % 8.40’ının “anne ve babanın çocukları ile daha iyi iletişim kurmasını sağladığını”; ön testte % 5.60’ının son testte % 4.90’ının “anne ve babanın kendine güven duymasını sağladığını”, ön testte % 9.00’ünün son testte % 9.80’inin “anne ve babanın çocuklarını daha iyi tanımasını sağladığını”, ön testte % 4.20’sinin son test % 6.20’inin “anne ve baba olarak rollerinin öneminin farkına varılmasını sağladığını”, ön testte % 7.60’ının son testte % 9.80’inin “anne ve babanın kendi ilgi, yetenek, becerilerinin farkına varmasını sağladığını”, ön testte % 2.80’inin son testte % 4.40’ının “anne ve babanın çocuğuna zaman ayıramamaktan dolayı duydukları suçluluk duygusunun azalmasını sağladığını” belirttikleri görülmektedir.

Ev ziyaretlerinin faydasında dair görüşlerde, çocuğun eğitiminin hem okulda hem de evde devam etmesini sağlaması, eğitimin kalitesinin yükselmesini sağlaması, anne-babanın okula karşı olumlu tutumlar geliştirmesini sağlaması, anne babanın çocukları ile daha iyi iletişim kurmasını sağlaması, anne ve babanın kendine güven duymasını sağlaması, anne babanın çocuklarını daha iyi tanımasını sağlaması, anne ve baba olarak daha iyi tanımasını sağlaması, anne ve babanın kendi ilgi, yetenek, becerilerinin farkına varılmasını düşüncelerinde uygulama sonrasında artış olduğu görülmektedir.

Ev ziyaretleri, anne babanın değerlerini, çocuğuna karşı tutum ve davranışlarını görmek, aileyi tanımak ve çocuğun yaşadığı, ders çalıştığı ortamı görmek için kullanılan en iyi yöntemlerden birisidir. Ayrıca araştırmacılar ev ziyaretlerinin ailelerin çocuğuna karşı tutum ve davranışlarını öğrenmek ve aileyi tanımak için kullanılan en iyi yöntemlerden birisi olduğunu belirtmişlerdir Ev ziyaretlerinin çocuk gelişimi hakkında bilgi sağlama, aileye destek sağlama, anne çocuk iletişimi, okul ve ev çevresindeki iletişim artışının ailelerin ve öğretmenlerin birbirlerine olan güvenlerini artırma üzerinde, dil gelişiminde, okul olgunluğunda olumlu etkileri vardır.

Parent As Teacher (PAT) gibi ev ziyareti temelli programlarına dâhil olan ailelerin evde çocuklarına kitap okuma zamanı, çocuğuyla eğitim etkinlikleri ile konuşma, günlük olayları çocuklarla konuşma açısından ailelerin lehinde anlamlı fark olduğu sonucuna ulaştıklarını belirtmişlerdir. Anne Çocuk Eğitimi Programı ile annelerin çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili bilgi sahibi oldukları ve ev ortamlarına da bu durumu yansıttıkları ifade edilmektedir. (Kaya, 2002; Korfmacher, 2008; Bull ve diğ, 2004; Le Mare ve Audet, 2003; Albritton ve diğ, 2003; Adams ve Christenson, 2000; Necoechea, 2007; Turan ve diğ,1999; Ömeroğlu ve diğ, 1997; Lamb Parker ve diğ, 1999; Hildebrand, 1981)

Işık (2007), Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Gerçekleştirilen Okul-Aile İşbirliği Çalışmalarının Anne-Baba Görüşlerine Dayalı Olarak İncelenmesi adlı çalışmasında Eskişehir il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 20 ilköğretim okulunun bünyesindeki anasınıflarında çocukları eğitim gören 403 anne-baba ile çalışmıştır. Çalışma sonucunda, okul-aile işbirliği çalışmalarının çocuklarının gelişimine katkıda bulunduğunu; çocuklarının eğitimini daha etkili hale getirdiğini; anne-babaların çocuklarını daha bilinçli yetiştirebileceklerini ve çocuklarının eğitime daha çok katkıda bulunacaklarını ifade ettikleri, buna karşılık en az oranda okula karşı daha olumlu tutum geliştirecekleri ve aile içi ilişkilerinin daha olumlu olacağını belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Tuijil ve Leseman (2004), risk altındaki 4–6 yaş çocukları için anne çocuk etkileşimini güçlendirmeye dayalı bir ev merkezli müdahale programı olan Opstap Opnieuw'un (OO) bilişsel ve dil gelişimine etkileri incelemiştir. Çalışmaya

Hollanda'da yaşayan 30 Türk aile katılmıştır. Katılımcıların 13'ü kontrol; 17'si eğitim grubu olarak belirlenmiştir. Programın temelini, anne ve çocuğun evde uygulayacağı oyunla eğitim etkinliklerinden oluşturmaktadır. Program haftanın 5 günü gerçekleştirilen ev ziyaretleriyle uygulanmıştır. Programın anne çocuk iletişimini güçlendirdiği saptanmıştır (Tezel Şahin ve Cevher Kalburan, 2009:6)

Powers ve Fenichel (1999), yaptıkları çalışmada risk grubu olarak belirlenen annelere hamilelik dönemlerinden çocukları iki yaşına gelene kadar iki haftada bir ev ziyareti yapmışlardır. Deney grubunda yer alan annelerin daha az depresyon belirtisi gösterdikleri ve çocukları ile daha sağlıklı iletişim kurmayı başardıkları görülmüştür (Akt, Tezel Şahin ve İnal, 2007).

Ericson (1998), yaptığı çalışmada ilk hamileliğini yaşayan 74 annenin deney ve 80 annenin ise kontrol grubunu oluşturduğu grupla çalışmıştır. Programda yer alan annelerin, kontrol grubunda yer alan annelere göre bebeğinin ihtiyaçlarına daha duyarlı oldukları, ev ortamını organize etme açısından daha başarılı olduklarını saptamıştır.

Cates (1995), Anasınıfına devam eden risk altındaki 51 çocuk deney; 43 çocuk kontrol grubunu oluşturmak üzere toplam 94 çocukla yaptığı çalışmada ailelere ayda iki ev ziyareti, grup toplantısı yapılmış ve aile eğitimi verilmiştir. Ev ziyareti programına katılan çocukların gelişimlerinin daha iyi olduğu görülmüştür (Akt.Necoechea, 2007).

Seitz ve Apfel (1994), Yale Çocuğu İyileştirme Projesi kapsamında 1968-1970 yıllarında alt sosyo ekonomik düzeyde olan 18 anne ve çocuğu deney, 18 anne ve çocuğu kontrol grubunu oluşturmak üzere çalışma grubunu oluşturmuşlardır. Program annenin hamileliğinde başlayıp çocuk 30.ayına gelinceye kadar sürdürülmüştür. Program grubundaki çocukların dil gelişimleri, 2.5 yaşındayken kontrol grubundaki çocuklara göre anlamlı olarak daha ileri düzeyde bulunmuştur. Aynı şekilde program grubundaki çocukların, yedi yaşındayken de Peabody Resimli Çocuk ve Aileyi Desteklemeye Yönelik Ev Ziyaretlerine Dayalı Sözcük Testi (Peabody Picture Vocabulary Test) puanları, okul başarıları ve okula devam oranlarının kontrol grubundakilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Program grubundakilerin okula devam oranlarının da daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Annelerdeki etkilerine bakıldığında ise, programa katılan annelerin kontrol grubundakilere oranla anlamlı

düzyede farklılığa yola açacak şekilde daha uzun süre eğitim aldıkları ve öğrenimlerini tamamladıkları; kontrol grubundakine göre daha fazla oranda annenin işte çalıştığı; daha az sayıda bebek sahibi oldukları ve iki hamilelik arasındaki sürenin de kontrol grubuna göre daha uzun olduğu rapor edilmiştir.

Carlson (1992), PAT programının etkililiği ile ilgili araştırma sonucunda ailelerin çocuklarının ihtiyaçları konusunda sorumluluk düzeyinin arttığını, kendilerine güvenlerinde, kendilerini değer vermelerinde, kendilerini ifade etmelerinde olumlu değişimler olduğunu belirtmiştir (Akt.Tezel Şahin ve İnal, 2007).

Roberts (1988)'de Hawaii çocuk ve ebeveynlerin katıldığı ev merkezli Prekindergarden Educational Programını değerlendirmiştir. Hamilelikten çocuk iki yaşına gelene kadar ayda bir ya da 2 ev ziyaretleri yapılmıştır. Ailelerin çocuk gelişimi hakkında bilgi düzeylerinin arttığı sonucuna ulaşmışlardır.

Gordon ve diğerleri 1966-1970 yılları arasında geliştirdikleri ev ziyareti projesinde düşük gelirli 367 aile ile çalışmışlardır. Haftalık ev ziyaretleri ile annelere ev ziyaretleri ve eğitimsel aktiviteler öğretmişlerdir. Ev ziyareti programı uygulanmasının aileler ve çocukların IQ değerleri üzerinde olumlu etkileri olduğunu belirtmişlerdir (Akt.Rector, 2002).

Yapılan çalışmaların araştırma bulgularıyla benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 27'de deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin çocuğa faydası olup olmama durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı verilmiştir.

Tablo 27. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyaretlerinin Çocuğa Faydası Olup Olmama Durumuna İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı

Ev ziyaretlerinin çocuğa faydası olma durumu	Ön Test				Son Test			
	Deney		Kontrol		Deney		Kontrol	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Hayır	1	2.50	-	-	-	-	-	-
Evet	39	97.50	20	100.00	40	100.00	20	100.00
Toplam	40	100.00	20	100.00	40	100.00	20	100.00

Kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin çocuğa faydası olup olmama durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının aynı olduğu görülmektedir.

Tablo 27’de deney grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin çocuğa faydası olup olmama durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımları incelendiğinde, ön testte % 2.50’sinin son testte % 0.00’ının hayır, ön testte % 97.50’sinin son testte % 100,00’ünün evet dediği görülmektedir.

Deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin büyük bir çoğunluğu ev ziyaretlerinin çocuğa fayda sağladığını düşündükleri görülmektedir. Deney grubunda yer alan annelerden ev ziyaretlerinin çocuğa fayda sağlamayacağı düşüncesi uygulama sonrasında ev ziyaretlerinin çocuğa faydası olduğuna dair olumlu yönde değiştiği görülmektedir. Uygulama sonrasında annelerin tamamının ev ziyaretlerinin çocuğa faydası olduğunu belirttikleri görülmektedir.

Yapılan araştırmalar aile eğitim ve destek programlarına katılan ailelerde çocuklarda kendini güven duygusunu geliştirme, aile ve çocuk arasında olumlu ilişkiler

kurma, çocukların okula karşı daha pozitif bakma ve okul başarısı gibi konularda etkili olduğunu ortaya koymuştur (Tezel Şahin ve Özbey, 2007:8).

Hoover-Dempsey (2002), aile katılımının yararları ve engelleri üzerine yaptığı çalışmada aile katılımının çocuğun akademik başarısı üzerinde etkili olduğu ailenin sosyal durumlarından kaynaklı sorunlar, zaman problemi ve ailenin psikolojik sorunları gibi nedenlerden dolayı aile katılımına olan talebin azaldığı bulunmuştur.

Tablo 28'e göre deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin çocuğa faydasına ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı verilmiştir.

Tablo 28. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyaretlerinin Çocuğa Faydasına İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı

Ev Ziyaretlerinin Çocuğa Faydası	Ön Test				Son Test			
	Deney		Kontrol		Deney		Kontrol	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Çocuğun, mutlu ve başarılı bir kişi olarak hayata hazırlanmasını sağlama	23	19.30	9	20.00	26	16.60	11	23.90
Okul ve ev arasında, çocuğa gösterilebilecek farklı eğitim tutumlarını ortadan kaldırılmasını sağlama	8	6.70	5	11.10	22	14.00	4	8.70
Anne Baba ve Öğretmenin birlikte çalışması ile çocuğun kendine olan özgüvenin artmasını sağlama	24	20.20	6	13.30	21	13.40	7	15.20
Çocuğun okula karşı olumlu tutumlar geliştirmesini sağlama	19	16.00	8	17.80	17	10.80	8	17.40
Çocuğun okula olan ilgisinin artmasını sağlama	18	15.10	10	22.20	26	16.60	10	21.70
Çocuğun etkinliklere olan ilgisinin artmasını sağlama	6	5.00	3	6.70	19	12.10	3	6.50
Çocuğun okula karşı pozitif duygular hissetmesi ve okulda kendini güvende hissetmesini sağlama	21	17.60	4	8.90	26	16.60	3	6.50
Toplam	119	100.00	45	100.00	157	100.00	46	100.00

Kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin çocuğa faydasına ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının aynı olduğu görülmektedir

Tablo 28’de deney grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin çocuğa faydasına ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı incelendiğinde; deney grubunda yer alan annelerin ön testte % 19.30’unun son testte %16.60’ının “çocuğun mutlu ve başarılı bir kişi olarak hayata hazırlanmasını sağladığını”, ön testte % 6.70’inin son testte %14.00’ünün “okul ve ev arasında çocuğa gösterilebilecek farklı eğitim tutumlarını ortadan kaldırılmasını sağladığını”, ön testte % 20.20’sinin son testte % 13.40 “anne baba ve öğretmenin birlikte çalışması ile çocuğun kendine olan özgüvenin artmasını sağladığını”, ön testte % 16.00’sinin son testte % 10.80 “çocuğun okula karşı olumlu tutumlar geliştirmesini sağladığını”, ön testte % 15.10’unun son testte % 16.60’ının “çocuğun okula olan ilgisinin artmasını sağladığı”, ön testte % 5.00’inin son testte % 12.10’unun “çocuğun etkinliklere olan ilgisinin artmasını sağladığını”, ön testte % 17.60’ının son testte % 16.60’ının “çocuğun okula karşı pozitif duygular hissetmesi ve okulda kendini güvende hissetmesini sağladığını” belirttikleri görülmektedir.

Ev ziyaretlerinin çocuğa faydasında ev ziyareti programı sonrasında okul ve ev arasında çocuğa gösterilebilecek farklı eğitim tutumlarının ortadan kaldırılmasını sağlama, çocuğun okula olan ilgisinin artmasını sağlama, çocuğun etkinliklere olan ilgisinin artmasını sağlama düşüncelerinde artış olduğu görülmektedir.

Araştırmacılar, ev ziyaretleri ile öğrencilerin okula olumlu tutumlar geliştirdiği, kendisi ile ilgilenildiğini hissetmesini sağladığı, çocuğun özsaygısını arttırdığı, çocuğun gelişimi üzerinde yararlı olduğu, yüksek risk altındaki çocukların eğitimini yükselteceği çocukların davranış problemlerini azalttığı, okuma yazma becerilerinde ve hazır bulunuşluklarında, akademik becerilerinde yarar sağladığı, zihinsel ve sosyal duygusal gelişim alanlarını desteklediği, yaratıcılıklarına katkı sağladığı, çocukların okula karşı daha olumlu tutum geliştirdikleri sonucuna ulaşmışlardır (Turan,2010; Şeker,2009; Bull ve diğ, 2004; Reglin, 2002; Furger, 2002; Bennet ve diğ, 2002; Davies, 2000; Lamb Parker, 1999; Yılmaz, 1997; Hess, 2003; Epstein, 1995; Güzel, 2006; Ömeroğlu, 1992; Farmer, 1996 Bradley ve diğ, 1986; Ramey ve diğ, 1985; Hildebrand, 1981).

Kuday (2007), uyguladığı aile destekli okul öncesi eğitim modelinin çocukların bilişsel gelişimini olumlu yönde etkilediğini, çocukların bireysel ihtiyaçları, gelişim özellikleri, ilgi alanları göz önüne alınarak kolaydan zora doğru uygulanan bireysel programlarla başarılarının arttırıldığı sonucuna ulaşmıştır. Çocukların eğitim kurumuna haftanın belli günleri, belli saatlerde geldikleri için bir kurumdan yararlanabilen çocuk sayısı daha fazla ve daha ekonomik bir model olduğunu saptamıştır.

Le Mare ve Audet (2003), Kanada'da uygulanan HIPPY programının etkisini incelemiştir. Bu amaçla HIPPY programına kayıtlı 14 tane anasınıfı öğrencisi, merkez odaklı anasınıfına devam eden 13 tane anasınıfı öğrencisi, 14 tane de okula gitmeyen çocuktan oluşan grupla çalışmalarını sürdürmüştür. Çalışma sonucunda HIPPY programına kayıtlı çocukların gelişimlerinin diğer gruplarda yer alan çocukların gelişimlerinden daha iyi olduğu ve ev ziyaretlerinin çocuklar üzerinde olumlu etkileri olduğunu saptamışlardır (Akt.Necoechea, 2007).

Sucuka ve Kimmet (2003), Sınıf ve Evde Uygulanan Çocuk Eğitim Programının (OVÇEP) çocuklar üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Program öncesinde çocukların sözel ve sayısal becerilerdeki düzeyleri aynı iken, program sonunda bu çocukların her iki beceride de düzeyleri OVÇEP uygulanmayan anasınıfındaki çocuklara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca her iki grupta elde edilen sene başı ve sene sonu beceri puanlarındaki fark OVÇEP uygulayan anasınıflarındaki çocukların bu becerilerde kaydettikleri ilerlemenin diğerlerine göre daha fazla olduğunu göstermektedir.

Cotton ve Wikelund (2001), çalışmalarında; ailenin katılımının çocuğun başarısına etkisi; aile katılımının diğer öğrencilerin üzerinde, tutum, kendi kavrama, sınıf davranışı ve devamlılık gibi konulardaki etkisi; aile katılımının sınıf düzeylerine göre etkisi incelemiştir. Araştırmada döküman incelemesi yöntemi kullanmıştır. Aile katılımı konusunda makale, görüşme ve okul programlardan oluşan toplam 41 belge incelenmiş ve sentezlenmiştir. Bu sentezlemenin sonucunda; baskın bir biçimde, aile katılımının çocukların öğrenmesinin olumlu yönde başarıyla ilgili olduğunu göstermiştir. Öğrencinin öğrenmesinde tüm yaş düzeylerinde ve tüm aile katılım türlerinde, aile katılımının ne kadar fazla olursa, başarıya etkisi o kadar olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Ayrıca çocuklarıyla evde öğrenme aktivitelerinde doğrudan ilgilenen ve meşgul olan ailelerin katılım şeklinin daha etkili olduğu ve aile katılımının,

çocukların eğitimde daha erken başlarsa daha güçlü bir etki bırakacağı görülmüştür. (Akt.Şeker,2009)

Baker ve diğerleri (1999) HIPPY programının etkisi ile ilgili yapılan çalışmada HIPPY programına dahil olan çocukların kontrol grubunda yer alan çocuklara göre okula daha kolay uyum sağladıklarını belirtmişlerdir (Akt. Tezel Şahin ve İnal, 2007).

Baker ve diğerleri (1998) düşük gelirli 190 aile ile yaptıkları çalışmalarında ev ziyaretlerinin çocukların bilişsel becerileri üzerinde etkili olduklarını belirtmişlerdir (Akt.Necoechea, 2007).

Bekman'ın 1996-1999 yılları arasında yürüttüğü çalışmada Anne Çocuk Eğitimi Programının çocukların başarısı üzerindeki etkisini incelemiştir. Programın sonucunda eğitim alan çocukların sözel ve sayısal becerilerinde yükselme olduğunu saptamıştır.

Bergman ve diğerleri (1985) yaptıkları çalışmada daha fazla ev ziyareti yapılan çocukların, daha az ev ziyareti yapılan ya da hiç ev ziyareti yapılmayan çocuklara göre durumlarının daha iyi olduğunu belirtmişlerdir (Akt.Hess, 2003).

Dawson ve diğerleri (1989), Ev Merkezli İnfomal Sosyal Destek Programının (Home Based Informal Social Support Program) etkisini ölçmek için 92 anneyi deney grubu, 80 anneyi kontrol grubu olarak belirlemişlerdir. Deney grubundaki annelere haftalık ev ziyaretleri uygulanmıştır. Deney grubunda yer alan annelerin çocuklarının kontrol grubundaki çocuklara göre öz yeterlik, problem çözme becerileri ve sosyal oyuna katılma yönünden daha ileri düzeyde olduklarını saptamışlardır.

Levenstein ve diğerleri 46 aileye 2 yıl boyunca 2 haftada bir ev ziyareti yapmışlardır. Annelere eğitim programı uygulayarak oyuncaklar ve kitaplar vermişlerdir. Çalışma sonucunda ev ziyareti yapılan gruptaki çocukların zekâ testi ve kelime testindeki sonuçlarının daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

Houston Ebeveyn Çocuk Gelişim Merkezi müdahale programında düşük gelirli Meksika kökenli Amerikalı anneler ve onların bir yaşındaki çocuklarına ev ziyaretlerinde çocuğun dil gelişimine ve ailelerin ebeveynlik becerilerini geliştirmesine

yönelik aileye rehberlik yapılmıştır. Programın sonunda deney çocukların IQ değerlerinin daha yüksek olduğu ve ailelerin ebeveynlik becerilerinin geliştiği sonucuna ulaşmışlardır (Akt.Kartal, 2008).

Ev ziyaretlerinin çocuğa faydası olduğu bulgusu araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Tablo 29’da, deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin öğretmene faydası olup olmama durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı verilmiştir.

Tablo 29. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyaretlerinin Öğretmene Faydası Olup Olmama Durumuna İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı

Ev ziyaretlerinin öğretmene faydası durumu	Ön Test				Son Test			
	Deney		Kontrol		Deney		Kontrol	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Hayır	1	2.50	1	5.00	-	-	1	5.00
Evet	39	97.50	19	95.00	40	100.00	19	95.00
Toplam	40	100.00	20	100.00	40	100.00	20	100.00

Kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin öğretmene faydası olup olmama durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının aynı olduğu görülmektedir.

Tablo 29’da deney grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin öğretmene faydası olup olmama durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı

incelendiğinde, ön testte % 2.50'sinin, son testte % 0.00'ının hayır, ön testte % 97.50'sinin, son testte % 100,00'ünün evet dediği görülmektedir.

Deney ve kontrol grubunda yer alan anneler ev ziyaretlerinin öğretmene faydası olduğunu düşündükleri görülmektedir. Uygulama sonrasında da deney grubunda yer alan tüm annelerin ev ziyaretlerinin öğretmene fayda sağladığını belirttikleri görülmektedir.

Annelerin ev ziyareti programı sırasında öğretmenle birebir çalışması, öğretmeni daha iyi tanimasından dolayı ev ziyareti programından sonra uygulamanın öğretmene fayda sağladığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 30'da deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin öğretmene faydasına ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı verilmiştir.

Tablo 30. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyaretlerinin Öğretmene Faydasına İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı

Ev Ziyaretlerinin Öğretmene Faydası	Ön Test				Son Test			
	Deney		Kontrol		Deney		Kontrol	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Programımı daha kolay uygulayabilmesini sağlama	9	7.40	4	8.30	21	12.90	6	12.80
Aileyi tanınmasını ve iyi iletişim kurmasını sağlama	31	25.60	13	27.10	40	24.50	13	27.70
Çocuğu daha kolay tanınmasını sağlama	23	19.00	11	22.90	27	16.60	12	25.50
Aile ile işbirliği içinde çalıştığı ve çocuğu tanıdığı için problemleri daha kolay çözebilmesini sağlama	21	17.40	7	14.60	21	12.90	5	10.60
Sorumluluklarını aile ile paylaşmasını sağlama	6	5.00	4	8.30	11	6.70	3	6.40
Çocuğun gelişimine çok yönlü katkıda bulunmasını sağlama	14	11.60	4	8.30	16	9.80	3	6.40
Yaptığı çalışmalarda ailenin desteğini hissetmesini sağlama	17	14.00	5	10.40	27	16.60	5	10.60
Toplam	121	100.00	48	100.00	163	100.00	47	100.00

Kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin öğretmene faydasına ilişkin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının benzer olduğu görülmektedir.

Tablo 30’da deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin öğretmene faydasına ilişkin ön test son test dağılımı incelendiğinde, deney grubunda

yer alan annelerin ön testte % 7.40'ının son testte % 12.90'ının" öğretmenin programını daha kolay uygulayabilmesini sağladığını", ön testte % 25.60'ının son testte % 24.50'sinin "aileyi tanınmasını ve iletişim kurmasını sağladığını", ön testte % 19.00'unun son testte % 16.60'ının "çocuğu daha kolay tanınmasını sağladığını", ön testte % 17.40'ının son testte % 12.90'ının "aile ile işbirliği içinde çalıştığı ve çocuğu tanıdığı için problemleri daha kolay çözebilmesini sağladığını", ön testte % 5.00'inin son testte % 6.70'inin "sorumluluklarını aile ile paylaşmasını sağladığını", ön testte % 11.60'ının son testte % 9.80'inin "çocuğun gelişimine çok yönlü katkıda bulunmasını sağladığını", ön testte % 14.00'ünün son testte % 16.60'ının "yaptığı çalışmalarda ailenin desteğini hissetmesini sağladığını" belirttikleri görülmektedir.

Ev ziyaretlerinin öğretmene faydasında uygulama sonrasında öğretmenin programını daha kolay uygulayabilmesini sağlama, sorumluluklarını aile ile paylaşmasını sağlama, yaptığı çalışmalarda aile desteğini hissetmesini sağlama düşüncelerinde artış olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin ev ziyaretleri ile aileyi daha yakından tanınmasını, aile ile işbirliği içinde çalışmasını, çocuğu kendi ortamında doğal yöntemlerle tanınmasını sağladığı için ev ziyaretlerinin öğretmene faydası olduğu söylenebilir.

Araştırmalar, ailenin evine kadar gelen, çocuğuna karşı sorumluluk duyan bir öğretmene daha fazla güvendiği ve ilgi gösterdiği, ailenin kendisini değerli hissettiğini, ev ziyaretlerinden memnun oldukları, öğretmen ve aile arasında iletişimi arttırdığını, öğretmenin ve ailenin birbirini daha yakından tanınmasını sağladığını, öğretmen ve aile arasında empati becerilerini gelişmesini sağladığını, ailelerin duygularını daha rahat ifade edebildiğini göstermektedir (Şeker, 2009; Turan ve diğ., 2010; Hildebrand, 1981).

Ev ziyaretleri öğretmenin ebeveynlerin değerlerini, çocuğuna karşı tutum ve davranışları, çocukla ilgili beklentilerini öğrenme ve aileyi tanıma için kullanılan en iyi yollardan birisidir. Çocuğun bulunduğu ortamı görmek ve aile hakkında bilgi edinmek açısından büyük önem taşır (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010:128; İşmen ve Yıldız, 1996 ; Dodge ve diğ., 2002).

Kuzu (2006) yaptığı çalışmasında, deney grubuna aile katılım çalışmaları uygulanmadan önce annelerin çoğunluğu grup öğretmeninden bilgi almak istediklerine

dair görüşlerini belirttikleri, yapılan aile katılım çalışmaları sonucunda deney grubu son testte annelerin %100.0'ünün, grup öğretmeninden bilgi almak istediklerine ilişkin fikir belirttikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu artışın sebebinin annelerin grup öğretmeninden bilgi almanın yararını gördükleri ve yapılan aile katılım çalışmalarının yüksek oranda faydalı olmasından dolayı olduğu düşünülmektedir. Kontrol grubu ön ve son testte deney grubu ön testte olduğu gibi benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Aile katılım çalışmaları almadan önce deney grubu annelerinin grup öğretmeniyle, çoğunluğu sadece veli toplantılarında ve bu durumu takip eden bir oranla ayda bir görüştiklerini, yapılan aile katılım çalışmalarının etkisiyle deney grubu son testte anneler yüksek oranla grup öğretmeniyle haftada bir görüştiklerini saptamıştır. Bu oranın yüksek olması aile katılım çalışmalarının başarılı ve anneler üzerinde etkili olduğunu göstermesinden kaynaklandığı sonucuna ulaşmıştır. Aile katılım çalışmaları almayan kontrol grubu annelerinin ön ve son testte, grup öğretmeniyle, büyük çoğunluğunun sadece veli toplantılarında görüştiklerine ve ön testte bu durumu ayda bir görüştikleri takip ederken son testte bu durumu grup öğretmeniyle hiç görüşmediklerini saptamıştır.

Tablo 31'de deney ve kontrol gurubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin günlük işleri engelleme durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı verilmiştir.

Tablo 31. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyaretlerinin Günlük İşleri Engelleme Durumuna İlişkin Görüşlerinin Ön Test ve Son Test Dağılımı

Ev ziyaretlerinin günlük işleri engelleme durumu	Ön Test				Son Test			
	Deney		Kontrol		Deney		Kontrol	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Hayır	36	90.00	17	85.00	39	97.50	17	85.00
Evet	4	10.00	3	15.00	1	2.50	3	15.00
Toplam	40	100.00	20	100.00	40	100.00	20	100.00

Kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin günlük işleri engelleme durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının aynı olduğu görülmektedir.

Tablo 31’de deney grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin günlük işleri engelleme durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı incelendiğinde ön testte % 90.00’inin son testte % 97.50’sinin hayır, ön testte % 10.00’unun son testte % 2.50’sinin evet dediği görülmektedir.

Deney grubunda yer alan annelerin çoğunluğunun ev ziyaretlerinin günlük işlerini engellemediğini belirttikleri görülmektedir. Ev ziyareti programı yapılan annelerde son test sonuçlarına göre ev ziyaretinin günlük işleri engelleyebileceğini düşünen anne sayısında azalma olduğu görülmektedir. Bu durumda annelere ev ziyareti programı öncesinde gün ve saatin annelerle birlikte belirlenmesi, belirlenen gün ve saate uyulması konusunda titizlik gösterilmesinin etkisi olduğu düşünülebilir. Deney grubunda çalışan annelerde olduğu için ev ziyaretlerinin günlük işlerini engelleyebileceğini düşünenler de yer almaktadır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1 Sonuçlar

Bu araştırmada, öğretmenlerin yapmış olduğu ev ziyaretlerinin aile üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Araştırmanın örneklemini 2009–2010 Eğitim Öğretim yılında Bolu ilinde bulunan, sadece veli toplantılarıyla sınırlı olarak aile katılım çalışmaları yapan bir okul öncesi eğitim kurumu ve bu kurumun 5–6 yaş grubuna devam eden merkezde yaşayan 20 çocuk ve annesi; köyde yaşayan 20 çocuk ve annesi deney grubunu; merkezde yaşayan 10 çocuk ve annesi; köyde yaşayan 10 çocuk ve annesi kontrol grubunu oluşturmak üzere, toplam 60 anne-çocuk oluşturmuştur.

5.1.1 Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Anne Baba ve Çocuklarının Demografik Bilgilerine İlişkin Sonuçlar

Deney grubundaki annelerin % 50.00'sinin merkezde; % 50.00'sinin köyde yaşadıkları; kontrol grubunda yer alan annelerin % 50.00'sinin merkezde, % 50.00'sinin köyde yaşadıkları bulunmuştur.

Deney grubunda yer alan anne ve babaların % 50.00'sinin çekirdek aile; % 50.00'sinin geniş aile; kontrol grubunda yer alan anne ve babaların % 45.00'inin çekirdek aile, % 55.00'inin geniş aile olduğu görülmektedir.

Deney grubunda yer alan anne ve babaların gelirinin % 35.00'inin 750 TL ve altı, % 37.50'sinin 751- 1000 TL arasında , % 27.50'sinin 1001 TL ve üzeri geliri olduğu görülmektedir. Kontrol grubunda yer alan anne ve babaların % 25.00'inin 750 TL ve altı ; % 40.00'ının 751- 1000 TL arasında ; % 35.00'inin 1001 TL ve üzeri geliri olduğu görülmektedir.

Deney grubunda yer alan annelerin % 47.50'sinin 26–30 yaş arasında, % 35.00'inin 31–35 yaş arasında, % 17.50'sinin 36 yaş ve üzerinde olduğu; babaların % 20.00'sinin 26–30 yaş arasında, % 45.00'inin 31–35 yaş arasında, % 35.00'inin 36 yaş ve üzerinde olduğu; kontrol grubunda yer alan annelerin % 50.00'sinin 26–30 yaş arasında, % 15.00'inin 31–35 yaş arasında, % 35.00'inin 36 yaş ve üzerinde olduğu; kontrol grubunda yer alan babaların % 20.00'sinin 26–30 yaş arasında, % 30.00'unun 31–35 yaş arasında, % 50.00'sinin 36 yaş ve üzerinde olduğu bulunmuştur.

Deney grubunda yer alan annelerin % 67.50'sinin ilkokul mezunu, % 32.50'sinin ortaokul ve üstü mezunu olduğu; deney grubunda yer alan babaların % 35.00'inin ilkokul mezunu, % 65.00'inin ortaokul ve üstü mezunu olduğu görülmektedir. Kontrol grubunda yer alan annelerin % 75.00'inin ilkokul mezunu, % 25.00'inin ortaokul ve üstü mezunu olduğu; babaların % 45.00'inin ilkokul mezunu, % 55.00'inin ortaokul ve üstü mezunu olduğu görülmektedir.

Deney grubunda yer alan annelerin % 10.00'unun çalıştığı, % 90.00'ının çalışmadığı; babaların ise % 92.50'sinin çalıştığı, % 7.50'sinin çalışmadığı; kontrol grubunda yer alan annelerin % 15.00'inin çalıştığı; % 85.00'inin çalışmadığı; babaların ise % 90.00'ının çalıştığı, % 10.00'unun çalışmadığı görülmektedir.

Deney grubunda yer alan annelerin % 90.00'nın çalışmadığı, % 5.00'nin işçi olduğu; % 5.00'nin serbest meslekte olduğu; babaların % 17.50'sinin memur, % 32.50'sinin işçi, % 7.50'sinin emekli, % 42.50'sinin serbest meslekte olduğu görülmektedir. Kontrol grubunda yer alan annelerin % 85.00'inin çalışmadığı, % 15.00'inin işçi olduğu; babaların % 5.00'inin çalışmadığı, % 20.00'sinin memur, % 55.00'inin işçi, % 5.00'inin emekli, % 15.00'inin serbest meslekte olduğu bulunmuştur.

Deney grubunda yer alan çocukların % 42.50'sinin kız, % 57.50'sinin erkek olduğu; kontrol grubunun % 60.00'inin kız, % 40.00'inin erkek olduğu bulunmuştur.

Deney grubunda yer alan çocukların % 12.50'sinin 5 yaşında; % 87.50'sinin 6 yaşında olduğu, kontrol grubunda yer alan çocukların % 5.00'inin 5 yaşında, % 95.00'inin 6 yaşında olduğu görülmektedir.

Deney grubunda yer alan çocukların % 22.50'sinin tek çocuk, % 65.00'inin bir kardeş sahibi, % 12.50'sinin iki ve daha fazla kardeşe sahip olduğu, kontrol grubunda yer alan çocukların % 15.00'inin tek çocuk, % 60.00'inin bir kardeş sahibi, % 25.00'inin iki ve daha fazla kardeşe sahip olduğu bulunmuştur.

Deney grubunda yer alan çocukların % 55.00'inin ilk çocuk, % 45.00'inin ortanca veya son çocuk olduğu, kontrol grubunda yer alan çocukların % 45.00'inin ilk çocuk, % 55.00'inin ortanca veya son çocuk olduğu görülmektedir.

5.1.2 Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Annelerin Ev Ziyareti Değerlendirme Formuna İlişkin Görüşlerine Ait Sonuçlar

Ev Ziyareti etki puanı açısından deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05$). Ev ziyareti etki puanına göre eğitime başlarken deney ve kontrol gruplarının benzer özelliklere sahip oldukları ve ev ziyaretlerinin etkisine ilişkin benzer düşüncelere sahip oldukları söylenebilir.

Ev Ziyareti etki puanı açısından deney ve kontrol grupları arasında ev ziyareti etki puanında uygulama sonrasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Kontrol grubundaki annelerin ev ziyaretlerine ilişkin bakış açısının ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Deney grubunda yer alan annelerin yaşadıkları yere göre ev ziyareti etki puanı açısından son test sonuçlarında merkez ve köyde yaşayan ebeveynlerin arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Deney grubunda ev ziyaretleri etki puanı açısından anne yaşına göre son test sonuçları açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Deney grubunda ev ziyaretleri etki puanı annelerin öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Deney grubunda kız çocuğu olan ebeveynlerde ev ziyaretlerinin etkisinin erkek çocuğu olan ebeveynlere göre anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Deney grubunda ev ziyaretlerinin etki puanı çocukların kardeş sayılarına ön test ve son testleri sonuçları açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Deney grubunda ev ziyaretlerinin etkililiğinde çocuğun doğum sırasına göre anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Kontrol grubunda yer alan annelerin çocuğun eğitiminde rolüne ve yerine ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının aynı olduğu görülmektedir.

Deney grubunda yer alan annelerin çocuğun eğitiminde rolüne ve yerine ilişkin görüşlerine ait ön test ve son test yüzde dağılımlarına baktığımızda; % 5.00'inin ön test son test dağılımında "çocuğunun eğitiminde önemli rol oynadığını", % 0.00'ının ön test son test dağılımında "okula başlayana kadar önemli bir rol oynadığını" , ön test dağılımında % 15.00'inin son test dağılımında %7.50'sinin "okula başladıktan sonra sadece öğretmenin önemli rol oynadığını" ön test dağılımında % 72.50'sinin son test dağılımında % 85.00'inin "okula başladıktan sonra hem annenin hem öğretmenin önemli rol oynadığını", ön test dağılımında % 7.50'sinin son test dağılımında % 2.50'sinin "önemli rol oynamadığını" belirttikleri görülmektedir. Deney grubundaki annelerin çoğu ev ziyareti programı öncesinde okula başladıktan sonra "hem benim hem öğretmenin önemli rol oynadığını düşünüyorum" cevabını verdikleri ve ev ziyareti programı sonrasında okula başladıktan sonra "hem benim hem öğretmenin önemli rol oynadığını düşünüyorum" cevabını veren annelerde artış olduğu görülmektedir. Ev ziyareti programı sonrasında "okula başladıktan sonra sadece öğretmenin önemli rol

oynadığı” cevabı veren annelerde azalma olduğu görülmektedir. Annelere yapılan ev ziyareti programında okul öncesi eğitimin önemi, çocuğun hayatındaki yeri ve önemi, çocuğun gelişim alanlarına etkisi konusuna yer verilmesi, uygulanan ev ziyareti programı ile annelerin çocuğun eğitiminde yer alma fırsatını daha fazla bulmasının, öğretmeni ile birebir vakit geçirmesinin ve öğretmenin çocuğuyla ilgilendiğini görmesinin bu cevabı vermelerinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Kontrol grubunda yer alan annelerin çocuğun eğitiminde kendini yeterli bulma durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının benzer olduğu görülmektedir.

Deney grubunda yer alan annelerin çocuğun eğitiminde kendini yeterli bulma durumuna ilişkin ön test ve son test sonuçlarına göre; deney grubunda yer alan annelerin ön test dağılımlarında % 27.50’sinin, son test dağılımlarında % 42.50’sinin “yeterli olduğunu” düşündükleri; ön test dağılımlarında % 57.50’sinin son test dağılımlarında % 52.50’sinin “kısmen yeterli olduğunu” düşündükleri, ön test dağılımlarında % 15.00’inin son test dağılımlarında % 5.00’inin “yetersiz olduğunu” düşündükleri görülmektedir. Ev ziyareti programı sonrasında çocuğunun eğitiminde kendini yeterli hisseden annelerin sayısında artış, çocuğunun eğitiminde kendini yetersiz hisseden annelerin sayısında azalma olduğu görülmektedir. Bu durumun annenin çocuğu ile etkili zaman geçirmesinden, annenin çocuk gelişimi hakkında bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi, çocuğuna yönelik evdeki malzemelerle oyuncaklar hazırlamasından, çocuğu ile oyun oynamasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin faydası olup olmama durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının aynı olduğu görülmektedir.

Deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin faydası olup olmama durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımları incelendiğinde; ön teste % 2.50’sinin, son testte % 0.00’inin hayır, ön testte % 97.50’sinin son testte % 100.00’ünün evet dediği görülmektedir. Anneler çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna göndermektedirler ve faydası olacağına inanmaktadırlar. Eğitimin faydasına

inandıkları ön testte de çıkan farktan anlaşılmaktadır. Deney ve kontrol grubundaki annelerin ev ziyaretlerinin faydalı olduğunu düşündükleri görülmektedir. Ev ziyareti programı uygulanan grupta yer alan annelerin tamamı uygulama sonrasında ev ziyaretlerinin faydası olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Uygulama öncesi bir annenin eğitim okulda olur düşüncesi uygulama sonrasında değişmiştir. Ev ziyaretleri ile ev ortamını destekleyici etkinlikler yapılması, ailenin yararlı bilgiler öğrenmesini sağlaması, anne ile etkili zamanlar geçirilmesinin, annenin uygulanan programdan memnun kalmasının bu durumu sağladığı düşünülebilir.

Kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin faydasına ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Deney grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin faydasına ilişkin görüşlerinin ön test ve son sonuçlarına göre yüzde dağılımları incelendiğinde ön testte % 11.10'unun, son testte % 13.80'inin "çocuğun eğitimin hem okulda hem evde devam etmesini sağladığını", ön testte % 9.70'inin, son testte % 11.60'ının "eğitimin kalitesinin yükselmesini sağladığını", ön testte % 16.00'sinin, son testte % 11.10'unun "anne babanın öğretmene güven duymasını sağladığını", ön testte % 9.00'unun, son testte % 5.80'inin "anne babanın çocuğun gelişimi hakkında bilgi edinmesini sağladığını", ön testte % 11.80'inin son testte % 7.60'ının "anne babanın çocuğun eğitimini ev ortamında desteklemesini sağladığını", ön testte % 5.60'ının son testte % 6.70'inin "anne babanın okula karşı olumlu tutumlar geliştirmesini sağladığını", ön testte % 7.60'ının son testte % 8.40'ının "anne ve babanın çocukları ile daha iyi iletişim kurmasını sağladığını"; ön testte % 5.60'ının son testte % 4.90'ının "anne ve babanın kendine güven duymasını sağladığını", ön testte % 9.00'ının son testte % 9.80'inin "anne ve babanın çocuklarını daha iyi tanımasını sağladığını", ön testte % 4.20'sinin son test % 6.20'inin "anne ve baba olarak rollerinin önemini farkına varılmasını sağladığını", ön testte % 7.60'ının son testte % 9.80'inin "anne ve babanın kendi ilgi, yetenek, becerilerinin farkına varmasını sağladığını", ön testte % 2.80'inin son testte % 4.40'ının "anne ve babanın çocuğuna zaman ayıramamaktan dolayı duydukları suçluluk duygusunun azalmasını sağladığını" belirttikleri görülmektedir.

Ev ziyaretlerinin faydasında dair görüşlerde, çocuğun eğitiminin hem okulda hem de evde devam etmesini sağlaması, eğitimin kalitesinin yükselmesini sağlaması, anne-babanın okula karşı olumlu tutumlar geliştirmesini sağlaması, anne babanın çocukları ile daha iyi iletişim kurmasını sağlaması, anne ve babanın kendine güven duymasını sağlaması, anne babanın çocuklarını daha iyi tanınmasını sağlaması, anne ve baba olarak daha iyi tanınmasını sağlaması, anne ve babanın kendi ilgi, yetenek, becerilerinin farkına varılmasını düşüncelerinde uygulama sonrasında artış olduğu görülmektedir.

Kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin çocuğa faydası olup olmama durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının aynı olduğu görülmektedir.

Deney grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin çocuğa faydası olup olmama durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımları incelendiğinde, ön testte % 2.50'sinin son testte % 0.00'ının hayır, ön testte 97.50'sinin son testte % 100,00'ünün evet dediği görülmektedir. Deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin büyük bir çoğunluğu ev ziyaretlerinin çocuğa fayda sağladığını düşündükleri görülmektedir. Deney grubunda yer alan annelerden ev ziyaretlerinin çocuğa fayda sağlamayacağı düşüncesi uygulama sonrasında ev ziyaretlerinin çocuğa faydası olduğuna dair olumlu yönde değiştiği görülmektedir. Uygulama sonrasında annelerin tamamının ev ziyaretlerinin çocuğa faydası olduğunu belirttikleri görülmektedir.

Kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin çocuğa faydasına ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının aynı olduğu görülmektedir.

Deney grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin çocuğa faydasına ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı incelendiğinde; deney grubunda yer alan annelerin ön testte % 19.30'unun son testte %16.60'mın çocuğun mutlu ve başarılı bir kişi olarak hayata hazırlanmasını sağladığını, ön testte % 6.70'inin son testte %14.00'mın okul ve ev arasında çocuğa gösterilebilecek farklı eğitim tutumlarını ortadan kaldırılmasını sağladığını, ön testte % 20.20'sinin son testte % 13.40 anne baba ve öğretmenin birlikte çalışması ile çocuğun kendine olan özgüvenin artmasını

sağladığını, ön testte % 16.00'sinin son testte % 10.80 çocuğun okula karşı olumlu tutumlar geliştirmesini sağladığını, ön testte % 15.10'unun son testte % 16.60'ının çocuğun okula olan ilgisinin artmasını sağladığı, ön testte % 5.00'inin son testte % 12.10'unun çocuğun etkinliklere olan ilgisinin artmasını sağladığını, ön testte % 17.60'ının son testte % 16.60'ının çocuğun okula karşı pozitif duygular hissetmesi ve okulda kendini güvende hissetmesini sağladığını belirttikleri görülmektedir.

Ev ziyaretlerinin çocuğa faydasında ev ziyareti programı sonrasında okul ve ev arasında çocuğa gösterilebilecek farklı eğitim tutumlarının ortadan kaldırılmasını sağlama, çocuğun okula olan ilgisinin artmasını sağlama, çocuğun etkinliklere olan ilgisinin artmasını sağlama, çocuğun okula karşı pozitif duygular hissetmesi ve okulda kendini güvende hissetmesini sağlama düşüncelerinde artış olduğu görülmektedir.

Kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin öğretmene faydası olup olmama durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının aynı olduğu görülmektedir.

Deney grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin öğretmene faydası olup olmama durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı incelendiğinde, ön testte % 2.50'sinin, son testte % 0.00'ının hayır, ön testte % 97.50'sinin, son testte % 100.00'ünün evet dediği görülmektedir. Deney ve kontrol grubunda yer alan anneler ev ziyaretlerinin öğretmene faydası olduğunu düşündükleri görülmektedir. Uygulama sonrasında deney grubunda yer alan tüm annelerin ev ziyaretlerinin öğretmene fayda sağladığını belirttikleri söylenebilir. Annelerin ev ziyareti programı sırasında öğretmenle birebir çalışması, öğretmeni daha iyi tanımasından dolayı ev ziyareti programından sonra uygulamanın öğretmene fayda sağladığını düşündükleri söylenebilir.

Kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin öğretmene faydasına ilişkin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının benzer olduğu görülmektedir.

Deney ve kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin öğretmene faydasına ilişkin ön test son test dağılımı incelendiğinde, deney grubunda yer alan

annelerin ön testte % 7.40'ının son testte % 12.90'ının" öğretmenin programını daha kolay uygulayabilmesini sağladığını", ön testte % 25.60'ının son testte % 24.50'sinin "aileyi tanınmasını ve iletişim kurmasını sağladığını", ön testte % 19.00'unun son testte % 16.60'ının "çocuğu daha kolay tanınmasını sağladığını", ön testte % 17.40'ının son testte % 12.90'ının "aile ile işbirliği içinde çalıştığı ve çocuğu tanıdığı için problemleri daha kolay çözebilmesini sağladığını", ön testte % 5.00'inin son testte % 6.70'inin "sorumluluklarını aile ile paylaşmasını sağladığını", ön testte % 11.60'ının son testte % 9.80'inin "çocuğun gelişimine çok yönlü katkıda bulunmasını sağladığını", ön testte % 14.00'ünün son testte % 16.60'ının "yaptığı çalışmalarda ailenin desteğini hissetmesini sağladığını" belirttikleri görülmektedir.

Ev ziyaretlerinin öğretmene faydasında uygulama sonrasında öğretmenin programını daha kolay uygulayabilmesini sağlama, sorumluluklarını aile ile paylaşmasını sağlama, yaptığı çalışmalarda aile desteğini hissetmesini sağlama düşüncelerinde artış olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin ev ziyaretleri ile aileyi daha yakından tanınmasını, aile ile işbirliği içinde çalışmasını, çocuğu kendi ortamında doğal yöntemlerle tanınmasını sağladığı için ev ziyaretlerinin öğretmene faydası olduğu söylenebilir.

Kontrol grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin günlük işleri engelleme durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı açısından yüzde dağılımlarına bakıldığında dağılımlarının aynı olduğu görülmektedir.

Deney grubunda yer alan annelerin ev ziyaretlerinin günlük işleri engelleme durumuna ilişkin görüşlerinin ön test ve son test dağılımı incelendiğinde ön testte % 90.00'ının son testte % 97.50'sinin hayır, ön testte % 10.00'unun son testte % 2.50'sinin evet dediği görülmektedir.

Deney grubunda yer alan annelerin çoğunluğunun ev ziyaretlerinin günlük işlerini engellemediğini belirttikleri görülmektedir. Ev ziyareti programı yapılan annelerde son test sonuçlarına göre ev ziyaretinin günlük işleri engelleyebileceğini düşünen anne sayısında azalma olduğu görülmektedir. Bu durumda annelere ev ziyareti programı öncesinde gün ve saatin annelerle birlikte belirlenmesi, belirlenen gün ve saate uyulması konusunda titizlik gösterilmesinin etkisi olduğu düşünülebilir. Deney

grubunda çalışan annelerde olduğu için ev ziyaretlerinin günlük işlerini engelleyebileceğini düşünenler de yer almaktadır.

5.2 Öneriler

Okul öncesi eğitimle ilgili harcanan çabalar, aileleri bilinçlendirerek, çocuğun okul öncesi eğitimden yararlanmasını sağlamaya çalışmak konusunda bir kamuoyu bilinci yaratılmış gibi görünmektedir. Artık ailelerin de bu eğitimde aktif rol almaları ve kurumsal okul öncesi eğitime başlamadan önce evde de anne babanın önemli rol oynadığı konusunda bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin aile katılım çalışmalarından biri olan ev ziyaretlerine gereken önemi gösterip programlarında yer vermeleri gerekmektedir.

Annelere ev ziyareti programı uygulandığı on dokuz haftalık süreçte ailelere çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik bilgiler verilmiş ve ev ortamını zenginleştirmeye yönelik çalışmalar yapılmıştır. Anne babaların okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programların, çeşitli aşamalarına katılarak ve ailelere aile katılım çalışmaları yapılarak ailelerin farkındalık düzeylerinin artırılması önemlidir. Bunun için;

- Anne babalar, yaşları ve öğrenim durumları ne olursa olsun; çocuklarının ve çocuk gelişimi eğitimi konularında kendi gelişimlerini desteklemek amacıyla farklı aile eğitim çalışmalarına katılımları sağlanabilir.
- Öğretmenlerin aile katılım çalışmalarından ev ziyaretleri yapmaları, aile ile birebir vakit geçirmeleri, ev ortamını zenginleştirmeye yönelik çalışmalarla çocuğun ve ailenin desteklenmesi sağlanabilir.
- Öğretmenlerin okul öncesi eğitim programlarında farklı aile katılım çalışmalarına yer vermesi için hizmet içi eğitim programlarından yararlanmaları sağlanabilir.

- Ev ziyaretleri, uygulanması, ev ziyaretinde yapılacaklar ve dikkat edilmesi gerekenlerle ilgili öğretmenlere yönelik seminerler, konferanslar, anne baba eğitimine yönelik hizmet içi eğitim programları düzenlenerek öğretmenlerin katılımı sağlanabilir.
- Öğretmenler ve öğretmen adayları için aile katılım çalışmaları program örnekleri içeren kitaplar, CD vb hazırlanarak, aile katılım çalışmalarında yapılabilecek etkinlikleri ve ev ziyareti programlarını içeren kitaplardan ve alternatif programlardan faydalanmaları sağlanabilir.
- Ev ziyaretlerinin planlanması ve raporları düzenlenmesine yönelik harcanan zaman, ziyaretlerin mesai saatleri dışında gerçekleşmesi, ziyaret edilen evlere öğretmenlerin kendi imkânları ile ulaşmak zorunda kalmaları; bu tip uygulamalara gönüllü katılım sağlanması ve ders dışı zamanlarda okul-aile ya da okul-çevre iletişimini geliştirici çalışmalarda bulunulması amacına yönelik uygun ortamlar yaratılması sağlanabilir.
- Bu araştırma Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okulu bünyesindeki anasınıflarına devam eden 61–72 ay grubundaki çocuklarla ve anneleri ile gerçekleştirilmiştir. Aynı araştırma farklı yaş grupları ve farklı okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklarla ve aileleri ile yapılabilir.
- Ev ziyareti programının olumlu etkisinin genellenebilmesi için araştırma farklı sosyo-ekonomik düzeydeki çocuklarla ve aileleri ile yapılabilir.
- Hem ev ziyaretleri ile elde edilen bulgular arasında karşılaştırma yapmayı hem de aile ile kurulan ilişkinin gelişmesiyle ilgili bilgilerin birlikte görülmesini sağlaması bakımından ev ziyareti görüşme formlarının geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Abbak, B. S (2008). *Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı Okulöncesi Eğitim Programındaki Aile Katılımı Etkinliklerinin Anasınıfı Öğretmenleri ve Veli Görüşleri Açısından İncelenmesi* Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana
- Aeby V. G. , Manning B. H. , Thyer B. A. , Carpenter-Aeby T. (1999). *Comparing Outcomes of an Alternative School Program Offered With and Without Intensive Family Involvement* The School Community Journal, Vol. 9, No. 1, Spring/Summer
- Adams, K. , & Christenson, S.L. (2000). *Trust And the Family-School Relationship: Examination of Parent-Teacher Differences in Elementary and Secondary Grades* . Journal of School Psychology,38(5), 477-497.
- Aguerrebere, Y. (2009). *Case Study of Home-School Visits A dissertation submitted in partial satisfaction of the requirements for the degree of Doctor of Education in Organizational Leadership*, Pepperdine University
- I. Aile şûrası (1990). *17–20 Aralık 1990 Aile Eğitimi Komisyonu Kararları*
- Akkaya, M.(2007). *Öğretmenlerin ve Velilerin Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Aile Katılımı Çalışmalarına İlişkin Görüşleri* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Aksoy, B. ; Turla, A. (1999). *Okul-Aile İşbirliği Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı* İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Albittron, A. (2003). *Parents as Teachers: Advacing Parent Involvement in a Child's Education* Annual Meeting of Mid-South Educational Research Association 5–7
- Alıcıgüzel, İ. (1999). *Çağdaş Okulda Eğitim ve Öğretim*. İstanbul: Sistem Yayıncılık,

- Allen, S. F.(2007). Parents' Perspectives: An Evaluation of Case Management Interventions in Home Visiting Programs for Young Children *Children & Schools volume 29, number 2 april 2007*
- Allen S. F. ; Tracy E. M. (2004). Revitalizing the Role of Home Visiting by School Social Workers *Children & Schools Vol. 26, No, 4*
- Arabacı, N. ; Aksoy. A. B. (2005). Okulöncesi Eğitime Katılım Programının Annelerin Bilgi Düzeylerine Etkisi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı 29, ss. 18-26,*
- Aral, N. ; Kandır, A. , Can Yaşar, M. (2001). *Okul Öncesi Eğitim 2*.İstanbul: Ya-Pa Yayınları,
- Aral ,N. ; Kandır, A. ; Can Yaşar, M. (2000). *Okul Öncesi Eğitim 1*.İstanbul: Ya-Pa Yayınları,
- Argon, T. ; Akkaya, M. (2008). Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitime Ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Yönelik Görüşleri *Ekim 2008 Cilt:16 No:2 Kastamonu Eğitim Dergisi 413-430*
- Arı, R. ; Deniz, E. M. ; Erişen, Y. ; Çeliköz, N. (2006). *Çocukların Okula Hazırlanması Anne-Çocuk Eğitimi Temel Araştırması Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı*
- Baker, V. L. (2009). *Do Home Visits Prevent Preterm Delivery, Low Birth Weight, And Perinatal Health Disparities In A Safety Net Population?* A thesis submitted to the Faculty of the Graduate School of the University of Colorado in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy Health Services Research Program
- Barbour, C. ; Barbour, N.H. (1997). *Families, Schools And Communities. Building Partnership For Educating Children*. New Jersey: Prentice Hall.

- Bekman, S.(1996–1999). Anne Çocuk Eğitim Programının Okul Başarısına Etkisi. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi, XVII. 17–33*
- Bergman, F. (1990). *Okul Öncesi Eğitimde Aile. Yaşadıkça Eğitim*, 12-13.
- Bridge, H. (2001). *Increasing Parental Involvement In The Preschool Curriculum: What An Action Research Case Study Revealed*, International Journal of Early Years Education, 9(1), 1-21
- Brooks, J. E. (2004). *Family Involvement In Early Childhood Education : A Descriptive Study Of Family Involvement Approaches And Strategies In Early Childhood Classrooms* Dissertation Abstracts International , University Of South Caroline.
- Bull, J. ; McCormick, G. ; Swann, C. ; Mulvihill, C. (2004). *Ante- And Post-Natal Home-Visiting Programmes: A Review Of Reviews* Health Development Agency Evidence Briefing 1st Edition, February.
- Bundy, B. F. (1991). *Fostering Communication Between Parents And Preschools . Young Children*, Sayı:46 (2), 12–17.
- Büyükkaragöz, S. ; Çivi, C. (1996). *Genel Öğretim Metodları*. İstanbul: Öz Eğitim Yayınları
- Can, G.(2002). *Bir Kurum ve Bir Sistem Olarak Aile, Anne Baba Eğitimi*. Editör: A. Sibel Türküm. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, ss.1-22.
- Catron, E.C. (1993). *Early Childhood Curriculum*, John Allen Publishing Company, New York.
- Cavkaytar, A. (2000). *Okulöncesi Eğitimde Okul, Aile ve Çevre İşbirliği, Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*. Editör: Şefik Yaşar. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, ss.133-144.

- Chow, V. (2004). *Parenting and Family Support*. UCLA Center Families and Communities. www.healthchild.ucla.edu.
- Coleman, M. ; Churchill, S. (1997). *Challenges to Family Involvement Childhood Education*; 73 Research Library Core pg.144.
- Colosi ,L. ; Dunifon, R. (2003). *Effective Parent Education Programs*, Cornell University.
- Connelly, S. (2007). *Role Perceptions and Communication in Partnerships Between Preschool Teachers and Families*. A Dissertation Submitted to the Faculty of The Graduate School at The University of North Carolina at Greensboro in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Philosophy
- Cömert, D. ;Güleç, H. (2004). Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımının Önemi *Öğretmen- Aile - Çocuk ve Kurum AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 4(1)*.
- Çağdaş, A. ; Seçer, Z. (2006). *Okul Öncesi Eğitim ve Okulöncesi Eğitimde Aile Katılımı, Anne-Baba Eğitimi*, 2.Baskı, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Çağdaş, A. (1997). *İletişim Dilinin 4-5 Yaş Çocuklarının Sosyal Gelişimine Etkileri* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
- Çaltık, İ. ; Kandır, A. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görevli Öğretmenlerin 2002 Okul Öncesi Eğitim Programında Aile Katılımının Sağlanmasına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi* , I. Uluslar Arası Ev Ekonomisi Kongresi, Ankara.
- Çelenk, S.(2003). Okul Başarısının Önkoşulu:Okul-Aile Dayanışması, *İlköğretim Online Dergisi, 2(.2), 28-34, http://www.ilkogretim-online.org.tr*.
- Çelik, N. ; Daşcan, Ö.(2007). *Okul öncesi Eğitim Programı ve Öğretmen Kılavuzu*. Anı Yayıncılık. Ankara

- Darzin Chapman, A. R. (2007). *Parental Self Perceptions Of Competency After Involvement In A Family Home Visiting Program* dissertation submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of master Nipissing University , Ontario
- Davies, D. (2000). Okul, Aile ve Toplumla Başarılı Bir İşbirliği Nasıl Sağlanır?(Çev. İlkay ULUTAŞ). *Yasadıkça Eğitim*, (67), 16–20.
- Davis-Kean, P. E. (2005). The Influence of Parent Education and Family Income on Child Achievement: The Indirect Role of Parental Expectations and the Home Enviroment *Journal of Family Psychology*, Vol.19(2) 294-304.
- Dere , H. (2003). *Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri* Anı Yayıncılık Ankara
- Diffily, D. (2004). *Teachers and Families Working Together*. Pearson Education
- Dikmen, B. (1991). *Okul-Aile Etkileşimi*, Okulöncesi Eğitimciler İçin El Kitabı İstanbul: Ya-Pa Yayınları
- Dodge, D.T (1995). The Importance of Cirriculum in Achieving Quality Child Day Care Programs, *Child Welfare League of Amerika*. Vol.6 November-December
- Ekinci Vural, D. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Programındaki Duyuşsal Ve Sosyal Becerilere Yönelik Hedeflere Uygun Olarak Hazırlanan Aile Katılımlı Sosyal Beceri Eğitimi Programının Çocuklarda Sosyal Becerilerin Gelişimine Etkisi* Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Okul Öncesi Öğretmenliği Programı Yüksek Lisans Tezi
- Emmett, M. H. (2007). *Enhancing Parent Child Communication Through an Intervention Measured by Parental Perception*,Wilmington University

- Ensari, H. ; Zembat, R. (1999). *Yönetim Stillerinin Ailenin Okulöncesi Eğitim Programlarına Katılımı Üzerindeki Etkileri*, Marmara Üniversitesi Anaokulu\Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı, İstanbul: YA-PA Yayınları.
- Epstein, J. L. (2001). *Scholl, Family and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools*. Boulder, Colorado: Westview Press
- Epstein, L. Joyce ; Sanders, M. (1998). International Perspectives on School-Family Community Partnerships. *Childhood Education*. (73), 340-341.
- Epstein, J.L. (1995). School/Family/Community partnership: Caring For The Children We Share. *Phi Delta Kappan*, Vol.76(9), 701-712.
- Ericson, M. F. (1998). *Strong Beginnings: Promoting Resiliency Through Secure Parent Infant Relationships* Wisconsin Family Impact Seminars
- Eryorulmaz, A. (1993). *Kurumsal Okulöncesi Eğitimde Ailenin Rolü* , 9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi Yaygınlaştırma Semineri, İstanbul
- Fantuzzo, J. ; Erin, T. ; Childs, S. (1992). *Family Involvement Questionnaire: A Multivariate Assessement of Family Participation in Early Childhood Education*; Pennsylvania University
- Farmer, E. (1996). *Family reunification with high risk children: Lessons from research*. Children and Youth Services Review, 18(4/5), 287-305.
- Farrington, D. P. ; Welsh, B.C. (1999). Delinquency Prevention Using Family Based Interventions *Children and Society Volume 13* 287-303
- Feiler, A. (2003). *A Home Visiting Project For Reception Children Predicted To Experience Literacy Difficulties* British Journal of special Education vol.30 no. 3
- Fidan, N. ; Erden, M. (1998). *Eğitime Giriş*, İstanbul.

- Fuller, S. M. (2005). *Home-Initiated Family School Communication in Preschool and Kindergarten* Partial fulfillment of the requirements for the degree of doctor of Philosophy, Virginia University
- Gray, S.W. ; Ruttle, K. (1980). *The Family-Oriented Home Visiting Program: Longitudinal study*, Genetic Psychology Monographs, 102(2),
- Gomby, D.S.(2005). *Home Visitation in Outcomes for Children and Parents*.
http://www.ced.org/docs/report/report_ivk
- Green, S. (2002). Parent İnvolvement in Child Care. Does it Realy Matter? *Child Care Centers Conections. Volume,11.Issue:2*.
- Grolnick , W. S. ; Benjet C. , Kurowsk, C. O. İ ; Apostoleris, N. H. (1997). *Predictors of Parent Involvement in Children's Schooling* Journal of Educational Psychology Vol. 89. No. 3, 538-548 Clark University.
- Gündoğdu, K. ; Turan, S. ; Kızıлтаş, E. ; Çimen, N ; Kayserili ,T. (2008). *2002 ve 2006 Okul Öncesi Öğretim Programlarında Yer Alan Değişikliklerin Öğretmen Algılarına Göre Karşılaştırılması* KKEFD Sayı.17 .
- Gürkan, T. (2004). *Okulöncesi Eğitimin Tanımı, Kapsamı ve Önemi , Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*. (Edt: Şefik Yaşar) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, ss.1–10, 2000.
- Gürşimşek, I. (2003). Okul Öncesi Eğitime Aile Katılımı ve Psikososyal Gelişim, *Kuramda ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*
- Güzel, Ş. (2006). *Dört Altı Yaş Grubu Çocuğa Sahip Annelerin Aile Eğitime Yönelik İhtiyaç Duydukları Konuların Belirlenmesi* Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi,Ankara
- Haight, W. ; Black, J. ; Workman, C.; Tata, L. (2001). *Parent-Child Interaction During Foster Care Visits: Implications for Practice*. Social Work, 46(4), 325-338.

- Hallock, P. W. (2002). *One Step Forward, Two Steps Back: Making Hange in Early Head Start* dissertation submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of doctor of Philosophy, New :Hampshire University
- Hawkins, N. (1996). *A National Survey Of Training Practices Of Agencies Employing Home Visitors* A Thesis Submitted İn Partial Fulfillment Of The Requirements For The Degree Of Master Of Science, Utah University, Logan
- Hendrick, J. (1991). *Total Learning Developmental Cirriculum* for the Young Child New York, Macmillan Publishing Company, Third Edition
- Hess,P. (2003). *Visiting Between Children in Care and Their Families: A Look at Current Policy*; The National Resource Center for Foster Care & Permanency Planning Hunter College School of Social Work A Service of the Children's Bureau
- Hildebrand, V. (1981). *Teacher-Parent Relation*, Introduction to Early Childhood Education. Mcmillan Publishing Co., Inc., New York.
- Hohmann, M. ; Weikart. D. P. (2000). *Küçük Çocukların Eğitimi*. İstanbul: Hisar Eğitim Vakfı Yayınları
- Hoover-Dempsey, K,V.; Joan, M.T.(2002). *Family-School Comunication* , Vanderbilt University, Nashville,USA.
- Hoover-Dempsey, K. ; Sandler, M. (1997). *Why Do Parents Become Involved in Their Children's Education?* Review of Educational Research, Vol. 67, No. 1. 3-42.StableURL:<http://links.jstor.org/sici?sici=00346543%28199721%2967%3A1%3C3%3AWDPBII%3E2.0.CO%3B2-G> Review of Educational Research is currently published by American Educational Research Association.
- Hoover Dempsey K. ; Bassler, O. C. , Brissie, J. S. (1992). Explorations in Parent School Relations *Journal of Educational Research Vol.85 No.5*

Hornby, G. (2000), *Improving Parental Involvement*, Londra: Cassell Wellington House.

İşık, H. (2007). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Gerçekleştirilen Okul-Aile İşbirliği Çalışmalarının Anne-Baba Görüşlerine Dayalı Olarak İncelenmesi*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.

İşmen, A.E. ; Yıldız, S.A. (1996). Okul Öncesi Dönemde Aile Okul İşbirliği ve Ebeveynin Eğitime Katılımı , *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 44, 30-32.

Jameson , J. S. (2008). *Attainment of Parenting Goals In An Early Head Start Program*
In partial fulfillment of the requirements For the Degree of Doctor of Philosophy
Colorado State University, Colorado

Joshi, A. ; Taylor, A. (2004). Perceptions of early childhood teachers and parents of teacher–parent interactions in an Indian context, *Early Child Development and Care Vol. 175, No. 4, May 2005, pp. 343–359*

Jung, S. ; Stone, S. (2008). Sociodemographic and Programmatic Moderators of Early Head Start: Evidence from the National Early Head Start Research and Evaluation Project,, *Children&Schools volume 30, number 3*

Kan, D. Ü. (2008). *Impact of some Variables on Family Involvement at Early Childhood Education* Pakistan Journal of Social Sciences s (1) 17-22

Kandır, A.(2001). Çocuk Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri ve Önemi, *Milli Eğitim Dergisi. Sayı 151, ss. 102-104, 2001.*

Karasar,N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları

Kartal, H.(2008). Çocuk ve Aileyi Desteklemeye Yönelik Ev Ziyaretlerine Dayalı Erken Müdahale Programları ve Programların Etkileri, *Ankara Üniv. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Cilt 41 sayı 1*

- Kartal, H. (2007). *Erken Çocukluk Eğitimi Programlarından Anne-Çocuk Eğitim Programı'nın Altı Yaş Grubundaki Çocukların Bilişsel Gelişimlerine Etkisi* Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Doç. Dr. Asude Bilgin danışmanlığında 2005 yılında tamamlanan “Erken Çocukluk Eğitimi Programlarından Anne-Çocuk Eğitim Programının Altı Yaş Grubundaki Çocukların Bilişsel Gelişimlerine Etkisi” adlı Doktora Tezi'nden derlenmiştir.
- Kaya ,R. (2007). *The Attitudes Of Preschool Teachers Toward Parent Involvement* a thesis submitted to the graduate school of social sciences of Middle East Technical University in partial fulfillment of the requirements for the degree of master of science in the department of early childhood education.
- Kaya , Ö.M. (2002). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlara Ailelerin İlgi Ve Katılımları İle Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Aile Eğitimine Katkısı Konusunda Anne Baba Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Kazak, E. (1998). *Okul-Aile İşbirliği ve Sorunları*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi
- Keçeli-Kaysılı, B. (2008). Akademik Başarının Arttırılmasında Aile Katılımı *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi* 9 (1) 69-83
- Kendrick, D. ; Elkan, R. ; Hewitt, M ., Dewey, M.; Blair, M.; Robinson, J., Williams, D.; Brummell, K. (2000). Does home visiting improve parenting and the quality of the home environment? A systematic review and metaanalysis. *Archives of Disease in Childhood* 82: 443-451.
- Kerem, E. A. ; Kınık, E. (2006). Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın: Erken Çocukluk Eğitiminde Head Start Programı, *Çoluk Çocuk Dergisi*, 56, 16-20
- Kızıldaş, E. (2009). *Okul Öncesi Eğitimde Uygulanan Aile Katılım Çalışmalarının 5-6 Yaş Grubu Çocukların Dil Becerilerinin Gelişimine Etkisi* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi,

- Klass, S. C. (1996). *Home Visiting Promoting Healthy Parent and Child Development*, Paulh Brookes Publishing Co.
- Koçak, N. (2001) *Erken Çocukluk Döneminde Eğitim ve Türkiye'de Erken Çocukluk Eğitiminin Durumu Milli Eğitim Dergisi*, <http://yayim.meb.gov.tr/degiler/151/kocak.htm>.
- Korfmacher, J. ; Green, B. ; Staerke, F. ; Peterson, C. ; Cook, G, Roggman , L. ; Faldowski, R. A. ; Schiffman, R. (2008). *Parent Involvement in Early Childhood Home Visiting* Child Youth Care Forum
- Köksal Eğmez, C.F. (2008). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı (Kocaeli'nde Beş Anaokulunda Yapılan Araştırma)* Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi
- Kuday, F. S. (2007). *Aile Destekli Kurum Merkezli Eğitim Alan Ve Hiç Okul Öncesi Eğitim Almayan 3-6 Yaş Çocukların Bilişsel Gelişimlerinin Karşılaştırılması* Yüksek Lisans Tezi Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Okul Öncesi Öğretmenliği Bilim Dalı
- Kuşin, İ. (1991). *Okulöncesi Eğitimde Okul-Aile İşbirliği 7. YA-PA Okulöncesi Eğitim ve Yaygınlaştırılması Semineri*. İstanbul: YA-PA Yayınları, 1991.
- Kuzu, N. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Aile Katılım Çalışmalarının Anne Davranışları Üzerindeki Ve Annelerin Okul Öncesi Eğitime Yönelik Görüşlerine İlişkin Etkisinin İncelenmesi*, Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi,
- Lamb Parker, F. ; Boak, A., Griffin, K.W., Ripple, C. ; Peay, L. (1999). *Parent-Child Relationship, Home Learning Environment, And School Readiness*. School Psychology Review 28(3): 413-425.

- Le Mare, L. ; Audet, K. (2003). *The Vancouver HIPPY Project: Preliminary Evaluation Findings from a Multicultural Program*. In M. Westheimer, (Ed.), *Parents making a difference: International research on the Home Instruction for Parents of Preschool Youngsters (HIPPY) Program*. *Jerusalem: The Hebrew University Magnes Press*.
- Levenstein, Phyllis. ve Diğ.(1998). Long-Term Impact Of A Verbal Interaction Program For At-Risk Toddlers: An Exploratory Study Of High School Outcomes İn A Replication Of The Mother Child Home Program. *Journal Of A Applled Development Psychology*, 19(2), 267-285
- Levenstein, P. (1988). *Messages From Home The Mother Child Home Program And The Prevention Of School Disavanted*. Ohio State University Pres.s:51,52,58,126
- Mağden, D. (1993). *Okul Öncesi Eğitim Programlarında Yeni Yaklaşımlar* . YA-PA 9. Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri. İstanbul: Ya-pa
- Manning, D. ; Schindler, P.(1997). Communicating With Parents When Their Children Have Difficulties, *Young Children*. Vol. 52, pg. 27-33, July
- Mc Loughin, C.S. (1987). *Parent –Teacher Conferencing*. İllinos:Charles C Thomas Publisher
- Mcwayne,C. , Owsianik,M.; Neale,R.; Burger, E.; Baluyot, R.; Cleary, B. (tarihsiz). *Mother and Father Involvement and Children’s Emotional and Behavioral Adjusment in a Culturally Diverse Head Start Center*
- Metin, N. ve diğ. (1993). *Ana Babaların Anaokulundan Beklentileri* , 9. YA-PA Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, İstanbul: YA-PA Yayınları 96-105.

Morrison, G.(1998). *Early Childhood Education Today.*, New Jersey, USA: Merrill Press, 1998.

Myers, R (1996). *Hayatta Kalan On İki*, Ankara , 1996, s: 122,123, 142 ,131

Necoechea , D. M. (2007) *At Risk For Poor School Readiness, The Effect Of An Early Intervention Home Visiting Program On Children And Parents*, In partial fulfillment of the requirements For the Degree of Doctor of Philosophy, California Riverside University

Newman, L. J. (2007) *Inside the Black Box the Use of Parenting Education Curriculum in Home Visiting*, School of Social State Univ, New York

Nievar ,M. A.; Jacobson A; Dier, S. (2008). *Home Visiting for At-Risk Preschoolers: A Successful Model for Latino Families* Accepted for the Annual Conference of the National Council on Family Relations Little Rock, Arkansas

Oğuzkan, Ş.; Oral, G. (1996). *Okulöncesi Eğitimi*, İstanbul: M.E.B. Yayınları

Okday, A. (2004). *Türkiye’de erken çocukluk eğitiminin dünü, bugünü, geleceği, kültürlerin buluşması: Erken çocukluk gelişimi ve eğitimine yansımaları*, OMEP Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı’nda sunulan bildiri, 5-11 Ekim 2003 Bildiri Kitabı-İstanbul:YA-PA Yay.

Okday, A. ; Gürkan, T ; Zembat, R. ; Unutkan, Ö. P. (2003). *Okul Öncesi Programı Uygulama Rehberi (Ne Yapıyorum? Neden Yapıyorum? Nasıl Yapmalıyım?)*. İstanbul: Ya-Pa Yayıncılık.

Okday, A.(2005) *Okul Öncesi Eğitimin Yaygınlaştırılması Ve Önemi.Okul Öncesi Eğitimde Güncel Konular* Morpa Yayınları İstanbul

Okday, A.; Unutkan, Ö. P. (2005). *Aile Katılımı, Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları

- Okday, A. (1999). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*. Epsilon Yayıncılık, İstanbul. s:96.
- Okday, A. ; Unutkan., Ö. P. (2003). *Aile Katılımı*. Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları
- Olds, D. L ve diğ. (1986). *Preventing child abuse and neglect: a randomized trial of nurse home visitation*
- Ömeroğlu, E. ; Can Yaşar, M. (2008) *Aile-Okul İşbirliği Neden Önemlidir? Gazi Üniversitesi Meslekî Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü ANKARA*
- Ömeroğlu, E. , Yazıcı, Z. , Dere, H. (2003). *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*, Aile Katılımı ve Eğitimi. İstanbul: Morpa.
- Ömeroglu, E. ; Aksoy, A. Turla, A. (1997). *Anne-Çocuk Eğitimi Programı Okulöncesi Eğitim Sempozyumu; Okulöncesi Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. (Edt: Gelengül Haktanır) Ankara: ss.89–91
- Özdoğan, F. (2006). *Türkiyede Uygulanan Anne-Baba Eğitim Programları* Şişek Küreselleşen Dünyada Sosyal Hizmetlerin Konumu Hedefleri Ve Geleceği Sempozyum Sunum Kitabı, Başbakanlık Sosyal Hizmetler Ve Çocuk Esirge Kurumu.
- Özgan,H. ; Aydın, Z. (2010) *Okul-Aile İşbirliğine İlişkin Yönetici, Öğretmen ve Veli Görüşleri, 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (20 -22 Mayıs 2010)*, Elazığ, 2010, s. 802-811
- Pang, I ; Watkins, D. (2000). *Towards a Psychological Model of Teacher-Parent Communication in Hong-Kong Primary Schools* Educational Studies, Vol.26 No.2 Taylor & Francis LTD.

- Pehlivan, H. (2008). *Aile Eğitim Programının Etkililiğinin Değerlendirilmesi Yıl:10 cilt 4 sayı 15.*
- Perloff, L., Butler, P., Berry, C. & Budetti, P. (1998). *Literature review of outcomes of early intervention programs, Pediatric Developmental Services Program* prepared for The Commonwealth Fund by The Institute for Health Services Research and Policy Studies Northwestern University
- Powell, R. D.(1995). *Approaches to Parent-Teacher Relationships in U.S. Early Childhood Programs During The Twentieth Century.* Journal of Education, 177 (3), 88-91.
- Powell, D.R (1993). *Inside Home Visiting Programs, The Future Of Children Home Visiting* Vol.3 No.3
- Poyraz, H. ; Dere, H. (2001). *Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*, Ankara: Anı Yayıncılık
- Ramey, C.T. ; Bryant, D.M., ; Suarez, T.M. (1985). *Preschool compensatory education and the modifiability of intelligence: A critical review.* In Current topics in human intelligence. D. Detterman, ed. Norwood, NJ: Ablex,
- Reagan, W. (2008). *Only Children and Parental Communication Quality, an examination of Palan's Parent Child Communication Quality Scale*, University of Central Missouri
- Rector, E. J. (2002). *Early Head Start: Home Visiting And Parenting Group Program Uptake-An Implementation Study* a dissertation submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of doctor of philosophy, Washington University
- Reeves, D. L. (2007). *Parent Involvement in Early Childhood Settings.* Pace, USA <http://www.highreach.com/pdfs/PACEVol1-02.pdf>

- Reglin, G. (2002). Project Reading and Writing (R.A.W): Home Visitations and The School Involvement of High-Risk *Families Education, (123), 153-161.*
- Roberts, R.(1988). Welcoming Our Baby An Intervention Program For Hawaiian Families. *Children Today, July-August:6-12*
- Romski, M. A. ; Sevcik, R. A. (2005). Augmentative communication and early intervention: myths and realities, *Infants and Young Children, 18, 174-185.*
- Rosenberg, S. A.; Robinson, C. ; Fryer; Edward, G. (2002). Evaluation of Paraprofessional Home Visiting Services for Children with Special Needs and Their Families Colorado *University Health Sciences Center Topics in Early Childhood Special Education TECSE 22:3 158–168 (2002).*
- Rounds, T. J. (1996). Evaluation of a community-based home visiting program for low income families, Colorado in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy, Minnesota university
- Rowe, P. (1994-1995). Head Start Seks Community Volunteers. *Children Today 23(3),s:10*
- Sabancı, (2009). *Views of Primary School Administrators, Teachers and Parents on Parent Involvement in Turkey* Eurasian Journal of Educational Research, Issue 36, Summer 2009, 245-262
- Salinas, K.C. ; Epstein, J.L.; Sanders, M.G; Davis, D.; Douglas, I. (1997) *Meause of School, Family and Community Partnership*
- Sanders, M. G. ; Epstein, J. L. ; Connors-Tadros, L. (1999). Report no. 32: *Family partnership with high schools The parents' perspective.*
<http://www.csos.jhu.edu/crespar/techReports/Report32.pdf>
- Savaş Ülküer, N. (1993.) *Dünyada ve Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Yaygınlaştırılması Semineri 1,2 Ya-Pa* İstanbul.

- Schull, C. P. (2006). *An Assessment Of A Home-Visiting Intervention On Rural, Low-Income Children's School Readiness* partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy Maryland University
- Schulting, A.B (2009). *The Kindergarten Home Visit Project: A Kindergarten Transition Intervention Study* Department of Psychology and Neurosciences Duke University Dissertation submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy in the Department of Psychology and Neurosciences in the Graduate School of Duke University
- Seçkin, N. ; Koç, G. (1997). Okulöncesi Eğitimde Okul-Aile İşbirliği. *Yaşadıkça Eğitim, (51)*. 5-10.
- Seiss ,J. (2008). *Effects Of A Twelve Week Home Based Adlerian Parent Education Program In Families With Seriously Emotionally Disturbed Children Between The Ages Of Six And Fourteen* in partial fulfillment of the requirements for the degree of doctor of psychology Chicago, Illinois
- Senemeoğlu, N. (1994). Okul Öncesi Eğitim Programı Hangi Yeterlikleri Kazandırmalıdır. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (10)*21-30.
- Smith, J. R., Brooks-Gunn, J., & Klebanov, P. K. (1997). *Consequences of living in poverty for young children's cognitive and verbal ability and early school achievement*. In G. J. *Consequences of growing up poor* (pp. 132–189). New York: Russell Sage Foundation.
- Sweet ,M. A. ; Appelbaum, M. I. (2004). Is Home Visiting an Effective Strategy? A Meta-Analytic Review of Home Visiting Programs for Families With Young Children *Child Development, September/October 2004, Volume 75, Number 5, Pages 1435 – 1456*
- Smith, L. C. (2005). *Parent Teacher Relationships and Child Outcomes During The Transition Into The Kindergarten*, University of South Carolina

- Sucuka, N. ; Kimmet, E. (2003). *Aile Destek Programlarının Okul-Aile İşbirliğindeki Önemi*. Edt. Sevinç, M. Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Seitz, V. ; Apfel, N. (1994). Parent focused intervention: Diffusion effects on siblings. *Child Development*, 65(2), 677-683.
- Şeker, M. (2009). *İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Performans Görevlerindeki Başarıları İle Ailelerinin Eğitim-Öğretim Çalışmalarına Katılım Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi* Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Adana
- T.C Milli Eğitim Bakanlığı (2006). *36-72 Aylık Çocuklar İçin Okulöncesi Eğitim Programı*
- T.C. M.E.B. Okulöncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü, (2002), *36- 72 Aylık Çocuklar İçin Okulöncesi Eğitim Programı*, Ya-Pa Yayınevi- 42, İstanbul
- Temel, Z. F. (2001). Okulöncesi Eğitime Ana-Babanın Katılımı' Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı, İstanbul: Ya-Pa Yayınları
- Temel, F. (1997). Erken çocukluk Eğitim Programları. Ulusal Ev Ekonomisi Kongresi. Ankara Üniversitesi Basımevi. s: 240
- Temel, F. ; Ömeroğlu, E. (1993.) *Türkiye'de Okulöncesi Eğitimin Yaygınlaştırılmasında Aile Eğitimine Dayalı Modeller* T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Okulöncesi Eğitim Genel Mdr. Okulöncesi Eğitimi, Nisan, Ankara.
- Tezel Şahin, F. ; Özyürek, A. (2010). *Anne Baba Eğitimi ve Okul Öncesinde Aile Katılımı*, Morpa Yayıncılık
- Tezel Şahin, F.; Özbey, S. (2009). Okul Öncesi Eğitim Programlarında Uygulanan Aile Katılım Çalışmalarında Baba Katılımının Yeri ve Önemi. *Aile ve Toplum Dergisi Eğitim Kültür Ve Araştırma Dergisi Yıl 11 Sayı 17 Cilt 5*.

- Tezel Şahin, F.; Kalburan Cevher, N. (2009). Aile Eğitim Programları ve Etkililiği: Dünyada Neler Uygulanıyor? *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 25. sayı
- Tezel Şahin, F. ; İnal, G. (2007). Ev Ziyareti Temelli Aile Eğitimi Programları İle İlgili Araştırmaların İncelenmesi, *Mesleki Eğitim Dergisi*
- Tezel Şahin, F. ; Özbey, S. (2007). Aile Eğitim Programlarına Niçin Gereksinim Duyulmuştur? Aile Eğitim Programları Neden Önemlidir? *Aile ve Toplum Dergisi Eğitim Kültür Ve Araştırma Dergisi Yıl 9 Sayı 12 Cilt 3*
- Tezel Şahin, F., Ünver, N. (2005). Okulöncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımı, *Kastamonu Eğitim Dergisi, 13(1), 23-30*
- Tizard, M. B. (1993). *Involving Parent In Nursery and Infant Schools: A Source Hook For Teacher*. USA: The High Scope Pres
- Turan, E. Ö. ve Diğ. (1999). *Anne Çocuk Eğitimi Programının Annelerin Çocuk Gelişimi İle İlgili Bilgilerine ve Ev Ortamlarının Düzenlenmesine Etkisi*. 4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirgeleri. Eskişehir, s:307
- Turan Ömeroğlu, E. ; Öğretir, A. D. (1998). *Türkiye’de ve Dünya’da Uygulanmakta Olan Bazı Erken Çocukluk Aile Eğitim Modellerinin Karşılaştırmalı İncelenmesi*, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi VII Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi
- Turan, M. ; Bozkurt, E. ; Polat, F. (2010). *Öğretmen Ev Ziyaretlerinin Öğrenci Okul Başarısına Ve Tutumuna İlişkin Öğretmen Görüşleri Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (20-22 Mayıs 2010),Elazığ, s. 918-922*
- Ünüvar, P. (2010). Aile Katılımı Çalışmalarına Yönelik Ebeveyn Ve Öğretmen Görüşlerinin Karşılaştırılması *Eylül 2010 Cilt:18 No:3 Kastamonu Eğitim Dergisi 719-730*

- Üstünoğlu, Ü. (1991). *Aile Eğitiminde Uygulanabilecek Farklı Yaklaşımlar*, Aile Eğitim Paneli, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, Ankara,s:82,88
- Varol, N. (2005). *Aile Eğitimi*, Kök yayıncılık
- Wagner, M. ; Spiker, D. ; Linn, M. (2003). Dimensions of Parental Engagement in Home Visiting Programs, topics in *Early Childhood Special Education*
- Walberg, H. J. ; Wallace, T. (1992). *Family Programs for Academic Learning Originally* published in the School Community Journal, Vol. 2, No. 1, Spring/Summer 1992.
- Wolf, A. T. (2007). *Building Relationship a Study of Families, Children and Teachers* presented to the faculty of the University of Missouri Kansas City in fulfillment of the requirements for the degree of doctor
- Wright, J. A. (2002). *Parents' Perspective of a Home Visiting Parent Education Program* In partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts İn Family and Consumer Science Thesis submitted to the Graduate College of Marshall University
- Yang, S. (2005). *Parents And Teachers Perceptions Of Roles, Effectiveness, And Barriers Of Parent Involvement In Early Childhood Education In Taipei Of Taiwan* Doktora tezi Spalding University
- Yaşar, M. C. (2001). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı* Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı 2001–2002 Ders Yılı Rehber Kitaplar Dizisi, İstanbul: YA-PA Yayınları, 2001.
- Yörükoğlu, A. (1996). *Çocuk Ruh Sağlığı, Çocuğun Kişilik Gelişimi Eğitimi ve Ruhsal Sorunları* Özgür Yayınları

Yılmaz, S. (1997). *Erken Çocukluk Gelişiminde Anne Çocuk Eğitim Programının Çocuklarda Yaratıcılığa Etkisi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Ankara

Zembat, R. ; Unutkan, Ö. P. (2001). *Okulöncesi Dönemde Çocuğun Sosyalleşmesinde Ailenin Yeri*. İstanbul: YA-PA Yayınları

Zembat, R. ; Unutkan, Ö.(1999). *Okulöncesinde Çocuğun Sosyal Gelişiminde Aile Katılımının Önemi* Okulöncesi Eğitimde Temel Konular, İstanbul: Ya-pa Yayınları Turan Ofset.

www.7cokgec.org

www.ooegm.meb.gov.tr

EKLER

EK-1 Uygulama İzin Yazısı.....

EK-2 Ev Ziyareti Programıyla İlgili Uygulama Örnekleri.....

EK-1 UYGULAMA İZİN YAZISI

T.C.
BOLU VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

13 ŞUBAT 2010

Sayı : B.08.4.MEM.4.14.00.02.311/ 2422
Konu : Araştırma izni.

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

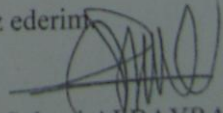
- İlgi: a) 28/02/2007 tarihli ve B.08.0.EGD.0.33.05.311/1084 sayılı makam onayı.
b) 05/03/2007 tarihli ve B.08.0.EGD.0.33.05.00-320/1143 sayılı emir.
c) Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
d) 18/01/2010 tarihli ve B.30.2.GÜN.0.44.72.00/377 sayılı yazı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün ilgi (d) yazısında bildirildiği üzere; Enstitülerinin Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı, Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Fulya ÖNCÜL'ün, "Öğretmenlerin Yapmış Olduğu Ev Ziyaretlerinin Aile Üzerindeki Etkisi" isimli tez çalışmasına veri sağlamak amacıyla İlimiz Merkez İlçesinde bulunan Koroğlu İlköğretim Okulu öğrencilerinin velilerine yönelik araştırmayı Şubat – Haziran 2010 ayları arasında uygulama isteği,

Bakanlığımız Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığının ilgi (b) emirleri ekinde alınan ilgi (a) makam onayı ile uygulamaya konulan ilgi (c) Yönerge doğrultusunda incelenmiş olup,

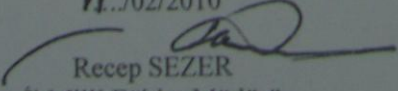
"Öğretmenlerin Yapmış Olduğu Ev Ziyaretlerinin Aile Üzerindeki Etkisi" konulu araştırmanın, İlimiz Merkez İlçesinde bulunan Koroğlu İlköğretim Okulu öğrencilerinin velilerine Şubat – Haziran 2010 ayları arasında uygulanması, katılımcıların gönüllü olması, okul müdürlüğünün bilgisi ve sorumluluğunda eğitim-öğretimin aksatılmaması şartıyla uygulanması halinde uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, olurlarınıza arz ederim.

Selami ALBAYRAK
Şube Müdürü

OLUR

11./02/2010

Recep SEZER

İl Millî Eğitim Müdürü

EK-2 EV ZİYARETİ PROGRAMIYLA İLGİLİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

